

APOSTOLO: YEESU ME ÄTYEPÄNEJI BINAME BIME KAAKESEA POTO CIDI ME

¹ Yoo Teopilo, cane niinäce lui mene ne itu yogäreprene, pui cabu puga ge mene Yeesu me kaakesea piiyepu abiberäja poto cidi me, teeme kaakesea me gije abacita cabu ca ² ngälu Acejiyame te teebine cabucewe me ecatuji. Yeesu camuge cabucewe me otni, tabe lui biname bine ituge jäjäcra teeme ätyepäneji biname me äbitame, teebibine bääirmi jegednemige Aceji Seemo me kokre ca. ³ Yoo, teeme budre ingwe ca, Yeesu lui footi bimu ngalebora bucurage padare cabu awabudnitanige teeme opo gaabe, pipu pi teepi toraca umle äbitininisi egä tabe lui ireclota ge. Teepi teebine jepänanisi, tabe mene teebibine jejananemige Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge. ⁴ Tabe liba ten cama enajige, jejemige teebibine egä, “Gone saabmaluye Yerusalema ne, yepä puma jewagrijepeye Babe te lui ätityera poto cidi me umle ituge wawena, piiyepu cane lui poto cidi me jijipene. ⁵ Yoo, Yoane niije yaacituge biname bime cabu teeme niija mule äcisejame, yepä nesae pana bimu ingwe ca Acejiyame pa yaacitepi Aceji Seemo weeme yepäyepä trupa cabu me.

Yeesu Ädige Cabucewe me

⁶ Yeesu me ätyepäneji biname cina ten cama liba abasecretnige, teebine itemlisi egä, “Yageyame,

nää maane ai padare cabu Israela biname cääri padare nicärininite cimyägämu ire atwime?”

⁷ Yeesu teebibine jejemige egä, “Peei lui weeme cabu lica gyene umle äbitame Babe te lui bimu piyepu lui padare ituge acrana, ingle iyeta mule lui teeme ime cabu temi. ⁸ Yepä, Aceji Seemo liba pa tädepi weeme yepäyepä trupa cabu me, weene piba kokre ne pa jepänepeye teeme bau ca, siige mene pa jicemepeye cebine aitnejame Yerusalema cewe ngalebora, piyepu iyeta Yuudea gawe cabu ta, Samariya gawe cabu ta, cuta piyepu iyeta gawecewe cabu ta.” ⁹ Ai mene liba siige, Acejiyame te Yeesu ne ecatige cabu me teeme ätyepäneji biname bime opo gaabe je. Carbe te teebine piba icwabige teeme päpäna ca.

¹⁰ Yoo, tabe liba ädige cabu me, teepi ire ca ecanisi. Piba taatu neeneni biname bulubulu cäbletäape cama tawabudnitäsi, jacla-jutige teeme gome, ¹¹ jejemäsi egä, “Galilaya biname, weene ngena tääpume aclajuteji gemi ire cabu me? Peei Yeesu lui Acejiyame becatige weeme bau ca, tabe cire tacnenutepi yepä pana mule ca weene lipu jepäniye tabe otni cabu me.”

Biname Lui te Yuuda me Kaakesea Puupu ne Jecatige

¹² Siige, piba Yeesu me ätyepäneji biname cina Olibi Uli podo cabu ca äcnäriige Yerusalema me. Peei podo lui babo cewe mameta ge. ¹³ Teepi liba atyarige babo cewe cabu me, yepä mete cabu puupu cabu me eclige, teepi luma icrajinige: Peteru, Yoane, Yakobu piyepu Andrea, Pilipo piyepu Tooma, Bartoloma piyepu Matayo, Yakobu

lui Alapeus me bägrä, Simona lui Kanana sigu biname ge, piyepu Yuuda lui nuuja Yakobu me bägrä ge. ¹⁴ Teepi jäje labasecretnuge yepä gome irecu ätumutame, cuta ten cama puga ge poto magebi piyepu Yeesu me mage Mariya piyepu Yeesu me iganewale.

¹⁵ Poto bimu ingwe ca Yeesu bau me ätrunga biname cina abasecretnige, iyeta lui pama yepä hanred twenti biname ge. Puma cita ca Peteru abujängtige mene jajanename. Tabe jejemige egä, ¹⁶ “Cäme binamewale, Acejiyame me Oogäräneji Mene te ibibi bäbitige, Aceji Seemo lui mene jiiucuji Daawida me tage cabu ca ciige ngena cire läbitesepesi Yuuda poto cidi me, lui Yeesu ne jaawabepi cubuyame bau me. ¹⁷ Yuuda mime tomi cabu ge, ingle Yeesu teebine itu ecatuji mime gigri kaakesea wawename.”

¹⁸ Yoo, Yuuda lui rarekaake ecatuji teeme niiya kaakesea täapume, tabe peei ca yepä gawe ne jeletnuji. Puga pui gawe cabu tabe itramuji, camuge ipluji, came iyeta täsuji, siige budre äbituji. ¹⁹ Iyeta biname lui cina icrajuji Yerusalema cabu je, mene itecijemuji peei poto cidi me. Peei name pi teepi pui gawe ne teeme mene ca einujisi Akeladama ca, peei me aboclomta lui Uudi Gawe.

²⁰ Siige, Peteru puma cita ca jejemige egä, “Salamo uupera peba cabu mene pisi nyene Yuuda poto cidi me egä,

‘Teeme mete te kaake läbitege;

nuuja te puma gone yaanajuge.’

Cuta nuuja mene egä:

‘Nuuja te teeme kaakesea puupu ne yaacatege.’

21-22 Siige, pepu pi miiji nuuja biname te mine cama abasuta mene iicaname Yeesu me arpinenta poto cidi me. Miiji yepä ne acata mime tomi cabu ca; yepä lui te mine cama waatnetnäjuge iyeta pui padare cabu, Yageyame Yeesu liba mine cama ge. Pui padare ne gije jebacituji, Yoane liba niie ca äciseja mene jüicemuji; siige pui padare teeme ngälu gaabe gyene, Yeesu liba lädepi mime bau ca cabucewe me.”

23 Teepi puma cita ca jaajisi neeneni rooriye bine ngii: Yoosepa lui ne yaainusi Barsaba ca, teeme nuuja ngii lui Yuustus sine. Tabe yepä biname gyene, cuta nuuja biname ngii lui Matiya sine. 24 Teepi piba irecu ätumutini egä, “Yageyame, maane umle gäte iyeta biname bime ngene atwanena, peei name pi ai neeneni biname cabu ca niwabinini, maane lui ne ituge jaji. 25 Nää, maane singi laati te ai ätyepäneji biname me kaakesea pa yaacatege Yuuda lui ne itu saabmalepi, tabe liba budre täbitumi, niiyarage puupu cabu me tädumi?” 26 Yoo siige, teepi peei neeneni biname ngii bine yoogärisi matimati kula cabu. Matiya me kula te yuutrutige, siige teebine ecitisi pui lebin ätyepäneji biname cama abasutame.

2

Aceji Seemo me Otni poto cidi me

1 Pentikos bimu liba tädige, iyeta Yeesu bau me ätrunga biname cina abasecretnige yepä mete cabu me. 2 Teepi piba taatu itecijemige babo mumwämu carbe cabu ca. Pui mumwämu lui babo kokre buuwe pana ge, mete iyeta ngalebora

tabacitige teepi luma icrajige. ³ Teepi puma cita ca jepänisi muye wädräji pana gwidape bine lui cina äpletnärige, otninisi iyeta biname bime mope papa cabu. ⁴ Aceji Seemo te abacitanige teeme yepäyepä trupa ngalebora iyeta poto cabu lenajame. Teepi mene maramara jii cemisi. Aceji Seemo te lui mene ecäremige, teepi papa jii cemisi.

⁵ Puga ge Yerusalema je Israela biname lui cina itu saaclepi iyeta gawe maramara cabu ca. Teepi iyeta Acejiyame ne yaawejanusi. ⁶ Bucurage biname cina abasecretnige peei mene maramara liba itecijemige. Teepi iyeta ngenecu jelonecmige mene ätecijame, ingle Yeesu bau me ätrunga biname cina mene jii cemisi pui biname bime yepäyepä tagepogogo ca. ⁷ Teepi mutäcäco äbitininisi, piba jii cemisi egä, “Lui biname cina mene jii cenenemisi, teepi iyeta Galilaya biname gemi! ⁸ Peei lipu gyene egä mine teebibine jitecijenemisi mimerage cewe mene iicema cabu ca? ⁹ Mine Partiya gawe cabu ca, Mediya cabu ca, piiyepu Elama cabu ca; Mesopotamiya gawe cabu ca, Yuudea piiyepu Kapadokiya gawe cabu ca gemi; Pontus piiyepu Asiya cabu ca gemi; ¹⁰ Pirugiya piiyepu Pampuliya cabu ca gemi; cuta piiyepu Aikupito cabu ca, piiyepu poto Libiya cewe cabu ca gemi, lui Kurene cewe mameta gyene. Poto mine lui Rooma cabu ca gemi; ¹¹ cuta piiyepu pui tomi cabu ca poto lui Israela biname gemi, poto lui Israela biname lica gemi, yepä mine iyeta Israela biname bime mule jäätrungemusi; cuta piiyepu poto mine lui Krete curä cabu ca piiyepu Arabiya gawe cabu ca gemi; yepä mine iyeta jitecijemisi teepi mimerage

mene maramara ca jiietnäjemisi. Teeme mene lui peei babe miiji mule poto cidi me Acejiyame lui bine itu jaawenemepi.” ¹² Yoo siige, biname cina mutäcäco äbitininisi piiyepu maramara ngena atwanena jepänemisi, piba teemeteme ätemläjiniisi egä, “Ai ngena mule gyene?”

¹³ Yepä, poto cina ätrunga biname bine bääclena me jenenemisi, jiicemisi egä, “Ai biname lui sice buduma gemi!”

Peteru me Mene

¹⁴ Peteru puma cita ca jeclajutige pui lebin ätyepäneji biname cama, piiyepu babo tage ca gije abacitige mene jajanename biname bine egä, “Israela biname piiyepu weene iyeta lui cina Yerusalema cabu je inajininige, cäme mene näteciye! Cane weebibine umle jiwenninine ai mule lui ngena tääpu myene. ¹⁵ Ai biname sice buduma lica gemi, weene lipu jiićeniniye, ingle bimu lui nain oklok kroke gyene. Peei lui sice nänäja padare lica gyene. ¹⁶ Yepä, ai mule lui eei tääpu myene Acejiyame me mename biname Yoele lipu itu jiićuji egä,

¹⁷ ‘Acejiyame jiićige: Age sena mene cane ngena cire jaawenepene ceräcerägäabu padare cabu.

Cane cäme Seemo ne cire yaacitepene iyeta biname bime trupa cabu.

Weeme imäbägrä piiyepu ngulebägrä cina cäme tagepogogo mene cirege iicema;

weeme mamye rooriye cina maramara mule bine wama pana cirege päpäna;

piiyepe weeme moda cina wama bine cirege päpäna.

18 Yoo, cäme kaakesea biname, rooriye cuta magebi piiyepu,
 pui padare cabu cäme Seemo cane cire yaacitepene teeme yepäyepä trupa cabu.

Teepi cuta piiyepu cäme tagepogogo mene cirege iicema.

19 Cane owowä gwidape cirege wawena dume cabu,
 piiyepu kokre mule gwidape cirege wawena gawe cabu.

Uudi, muyemuye, piiyepu waaniwaniba kloka weene cirege päpäna;

20 bimu te cäsä me cirege äbita,
 cuta mabye te uudi pana uududi me cirege äbita.

Iyeta ai mule cina niinäce cirege äbita,
 piba ingwe ca mime Yageyame me babo ceräcerägäabu bimu te cire tädepi.

21 Siige, iyeta biname lui cina Yageyame me ngii yaawejanusi,
 tabe teebibine niiya cabu ca cire yäasecräremepi.' Siige.

22 Israela biname, ai mene itecijinege! Acejiyame ciitaca mule, cälu täti gwidape, piiyepu owowä gwidape bine cängena jaawabäjemepi weeme opo gaabe; tabe pui bine Yeesu Nasaretayame cabu ca jaawenanemepi. Weene pui umle gemi, ingle weeme gome jaawenanemepi. Tabe pepu pi singi weebibine umle wawename egä Yeesu lui ätyepäneji ge teeme bau ca. 23 Acejiyame teeme singi ca itu iyemaluji Yeesu ne weeme bau me ätyepame. Tabe pui padare umle ge ngena cirege äbita. Weene teebine

piba budre me jaawenepeye, liba niiya mule biname bine giri jaacranemepeye teebine baarge uli cabu äbyecrame. ²⁴ Yepä, Acejiyame teebine budre cabu ca yaarpinantepi, teeme budre mäpu cabu ca yääyebtingtepi, ingle naace gyene budre te teebine äblicäco cängena gawe me apremela. ²⁵ Yoo, Daawida te mene jiicuji teeme poto cidi me egä,

‘Iyeta padare cane Yageyame ne jääpänune căme niinäce gaabe je;
cane niiya päpäna äblicäco gäne, ingle tabe iyeta padare cane cama gyene.

²⁶ Peei name pi cane ngenecu miiji gäne, piyepu gege cama mene jiicune.

Yoo, Acejiyame, cane budre cire läbitepene, yepä cane mäame trämä papa nanajenige,

²⁷ ingle maane licarage căme seemo ne cire nabmalepi biname bime cable cewe cabu je, cuta piyepu lica cirege căme trupa ne abmala gape cabu ocwäwame, cane lui mäame miijirage kaakesea biname gäne.

²⁸ Maane ireclota gaabe itu nawabepete; piyepu cane mäame gome gege cama nanajenige.’ ”

²⁹ Siige, Peteru piba jejemige, “Căme binamewale, lui mene mime kaakesaare Daawida poto cidi me, cane miiji weeme täapume pajecu me wawena. Tabe budre ge, gape cabu ecitujisi; teeme gape pisi nyene ama mime gome. ³⁰ Tabe Acejiyame me mename biname ge. Tabe umle ge Acejiyame lui mene teeme kokre ngii cama teebine ituge jaji egä, ‘Yepä mäame kaakesaare cane mope biname ne cire jaawenepene maane

liiyepu.’ ³¹ Siige, Daawida ngene ca egluji Acejiyame ngena singi cirege wawena, peei name pi tabe mene jiicuji Keriso me arpinenta poto cidi me egä,

‘Acejiyame teebine lica ebmalige biname bime cable cewe cabu je;

teeme trupa te lica gape cabu ocwäwige.’

³² Siige, ai mene lui Yeesu poto cidi me. Acejiyame teebine yaarpinantepi budre cabu ca. Cine iyeta teebine tepänanumesi ireclota ge. ³³ Acejiyame liba teebine yaarpinantepi, puupu teeme gome yääcärepä, piba teebine Aceji Seemo cuta yääcärepä, teeme Babe te lipu itu jejuji wawename. Yoo, page weene lui bine jepänemiye piiyepu lui maramara mene itecijenininige, peei iyeta lui Yeesu bau ca gyene. ³⁴ Siige, Daawida lica Yeesu pana äduji cabucewe me, yepä tabe apu mene jiicuji egä,

‘Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:

Ama adnati cäme camu poto cidi ca,

³⁵ ngälu cane mäame cubuyame bine mäame ernge gawe me cire yaacranemepene.’

³⁶ Yoo, Israela biname iyeta, weene miiji cängena umle egä peese nyene pui Yeesu weene lui ne itu yaacitepeye baarge uli cabu. Acejiyame teebine itu jaawenepi Yageyame piiyepu Keriso.”

Cine Ngena ne Miiji Wawena

³⁷ Siige, biname cina Peteru me mene liba itecijemige, teepi mage ngenecu mäpu äbitininisi teeme conocono mule name pi. Teepi Peteru piiyepu nuuja ätyepäneji biname bine itemlemisi egä, “Binamewale, cine ngena ne miiji wawena?”

³⁸ Peteru teebibine jejemige egä, “Ata-trongärineye weeme niiyaniya mule cabu ca, piyepu niye ca äciseja ne ecateye Yeesu Keriso me ngii cabu. Piba Acejiyame te weebibine niya cabu ca pa isecräripi, cuta teeme miijirage owecu gwidape pa täätyepipi weeme bau me, peei lui Aceji Seemo gyene. ³⁹ Peei mene Acejiyame bau ca lui weeme täapume, piyepu weeme bägrä, weeme saarewale täapume, cuta piyepu iyeta biname bime täapume lui cina cudecewe cabu icrajenige, iyeta biname Acejiyame mime Yageyame lui bine cire taasoglecmepi teeme bau otnime.”

⁴⁰ Peteru jegednemige peei bäärmi, piyepu bucurage nuuja mene ca teebibine sewadanemige egä, “Täsecräripeye conocono mule cabu ca, inge mäpu daremu te tädenige ai niyyarage biname bime bau me!” ⁴¹ Bucurage biname cina ätrunga ca ecatisi teeme mene ne, piyepu niye ca äciseja ne ecatisi Yeesu me ngii cabu. Pui yepä bimu cabu pama trii tausen biname cina ätrunga biname bime tomi cabu ebäcnisi. ⁴² Bucurage padare teepi singi ge Yeesu me ätyepäneji biname bime bau ca mene abiberäjame. Teepi labasecretnininusi mene abaitname, deedei gigri läbitininusi, piyepu cuta Acejiyame bau gigri irecu lätumutinusii.

Ätrunga Biname bime Mule

⁴³ Acejiyame me ätyepäneji biname cina bucurage ciitaca mule piyepu kokre mule gwidape Acejiyame me kokre ca jaawenemusi. Biname iyeta mutäcäco läbitaninusii. ⁴⁴ Iyeta lui cina Yeesu ne jitrungisi, teepi yepä gome labasecretnuge piyepu teeme gwidape lui gigri. ⁴⁵ Teepi potu

gwidape piyepu gawe bine aletnename jaawen-
emusi, süige rarekaake jääpänemusi. Lui bime
singi piti nemi, teeme täápume jaabelanemusi.
⁴⁶ Iyeta bimu teepi labasecretnuge Acejiyame me
iiwäreja mete caale ngalebora, puma cita ca toraca
gege cama yaacluge teeme mete me deedei gigri
äbitame. ⁴⁷ Teepi eso yääcärusi egä, “Acejiyame lui
babo miiji gyene!” Iyeta biname teeme ngenecu
miiji ge pui ätrunga biname bime bau me. Iyeta
bimu gaabegabe Yageyame Yeesu te biname bine
yääbäcnanemuge teeme tomi cabu me, lui cina ni-
iya cabu ca äsecräreji gemi.

3

Ernge Niiyaniya Biname te Miiji Äbitige

¹ Nuuja bimu Peteru Yoane naabi aaclige Ace-
jiyame me iiwäreja mete me teeme mämle irecu
ätumuta padare trii oklok. ² Puga ge iiwäreja mete
caale cabu yepä grana, ngii Jamyacu. Cuta puga ge
peei grana gaabe gome yepä rooriye lui me ernge
niiyaniya ge. Tabe otnetneja äblicäco, ingle pepu
ärngeji ge. Iyeta bimu gaabegabe biname cina tee-
bine yaacananusi, peei grana gome yaabmalusi
biname bine rarekaake täápume ätineräjame, lui
cina yääbäcnusi iiwäreja mete caale ngalebora
me. ³ Tabe liba Peteru Yoane naabibine jääpänige
abacita je, teebibine äätinäruji rarekaake täápume.
⁴ Teepi ire acitäsi teeme bau me, Peteru piba je-
jige, “Ire cime bau me!” ⁵ Tabe puma cita ca
ire jaatwige teebibine, teemämu ngene jotwanige
egä, “Teepi pama ceera me singi gegi.” ⁶ Peteru
jejige, “Cäme rarekaake licarage gyene, yepä cäme

lui pisi nyene, cane pa nääcärene: Yeesu Keriso Nasareta ceweyame me ngii cabu, cane meebine naajenine egä abujängtigi otnime!”⁷ Tabe teeme camu poto ime ca joomlige, teebine ewejängtige. Piba taatu pui biname me ernge dugulace kokre äbitige.⁸ Tabe piba abujängtige, jeclajutige teeme ernge ca, piba gije abacitige otnetnejame. Tabe ten cama iiwäreja mete caale ngalebora me abacitige. Tabe otnetnäjige, uuplatäjige, piiyepu Acejiyame ne ewepyeräjige.⁹ Biname cina teebine jepänisi otni je piiyepu Acejiyame ne awepyeräja je.¹⁰ Teepi liba umle äbitininisi egä pui ätineräja biname peese nyene, lui te ladnatuge iiwäreja mete caale grana ngii Jamyacu gome, teepi cälu te jitemige, lui miiji te tädige teeme bau me.

Peteru te Mene Jejemige Iiwäreja Mete Puutucu je

¹¹ Pui ernge niiyaniya biname egäcäro Peteru Yoane naabibime ime joomlige, iyeta biname ngenecu aloneca cama tuuwametnige teeme bau me. Teepi iiwäreja mete caale ngalebora pui puupu cabu jage, lui ne ngii yaainusi “Solomona me Caagecage Toro Mete” ca.¹² Peteru te liba biname bine jepänemige, jejemige egä, “Israela biname, weene ngena name pi cälu te jitemige? Weene ngena täapume cime bau me ire sinajininige? Nää, weene apu jinge-nininige egä cime kokre ca, coo cime miiji mule ca, ai biname ne otnetnejame jebenago? Licarage!”¹³ Acejiyame peese nyene lui ne Abrahamo, Isacako, piiyepu Yakobu yaawejanusi; Acejiyame peese lui ne mime sasa kaakesaare cina yaawejanusi. Tabe te peei ne bii jebenige, teeme miiji kaakeseayame Yeesu ne

jamyacu apaclyera ceerame. Yoo, weene Yeesu ne yääcärepeye Israela modamoda biname bime bau me, piyepu teebine jäägyepeye Pilato me opo gaabe, ngänu gyene tabe itu ngene jwaatwanepi teebine asatame. ¹⁴ Yeesu lui mara conocäco biname gyene, yepä weene teebine jäägyepeye, Pilato ne jaajepeye cubucubu biname weebibine ceerame, lica Yeesu. ¹⁵ Weene pepu pi teebine budre me jaawenepeye, lui te biname bine ire-clota gaabe jaawabäjemuge, yepä Acejiyame teebine yaarpinatepi budre cabu ca. Cine ire arbi biname gemi peei poto cidi me. ¹⁶ Peei Yeesu me ngii te ai biname ne kokre becäriige. Yoo ai biname weene lui ne jepäneniye piyepu sasa umle gemi, teeme ernge dugulace kokre bäbitige teeme ätrunga ca Yeesu me ngii cabu. Yeesu bau ätrunga te teebine miiji bii jewenige weeme opo gaabe je.

¹⁷ Yoo cäme binamewale, cane umle gäne, weene liba Yeesu ne niiya jaawenepeye, weene umle lica gemi weene ngena jaawenepeye. Weeme modamoda biname piyepu, teepi umle lica gemi.

¹⁸ Yepä, peei mule ca Acejiyame te teeme sasa mene ibibi itu jaawenepi. Sasa cabu ca iyeta teeme mename biname cina peei mene jaaitnäjusi egä teeme Keriso mage mäpu cire jääpänepi.

¹⁹ Yoo, ebmaleye page weeme niyaniya ngene atwanena Yeesu poto cidi me, atatrongärineye Acejiyame bau me. Tabe piba weeme niyaniya mule pa yääyebhengemepi. Peei jewenepeye,

²⁰ piba ngenecu plowa pa tädepi Yageyame bau ca, piyepu tabe cire täätyepipi Yeesu Keriso, lui ne ituge jaji weeme bau ätyepame. ²¹ Page tabe miiji cabucewe je yaanajuge, ngälu pui padare

te cire tädepi Acejiyame liba iyeta gwidape bine kirece me cire jaawenemepi. Ujarage Acejiyame te mene jiiçuji peei poto cidi me, piyepu teeme miiji mename biname cina jaaitnäjusi pui mene bine. ²² Moose jiičenige Oogäräneji Mene cabu egä, ‘Acejiyame weeme Yageyame te nuuja mename biname cire täätyepipi, cebine liiyepu itu nätyepuji. Tabe lui weeme biname cabu ca cirege otni. Weene iyeta teeme mene miiji jewenepeye. ²³ Laati te teeme mene lica yaacatuge, teebine yääyebliingtusi Acejiyame me biname bime bau ca iyeteta.’ ²⁴ Iyeta mename biname, Samwela piyepu iyeta teeme ingwe ca lui cina secluji, iyeta lui cina Acejiyame me tagepogogo mene jiiçemusi, teepi mene jiiçemujiisi ngena cina täbitimesi ai padare cabu. ²⁵ Acejiyame me sasa mename biname cina jeitnujisi tabe ngena cire jaawenepi. Teeme pui mene lui weeme tääpu myene. Cuta piyepu weeme tääpu myene ai nuuja mene, Acejiyame te weeme sasa kaakesaare bine lui ecäranemuji, tabe liba Abrahamo ne jejuji egä, ‘Cane iyeta biname bine ai gawecewe cabu je miiji cire jaawenemepene mäame ingwe kaakesaare cabu ca.’ ²⁶ Yoo, Acejiyame liba teeme kaakesea bägerä Yeesu ne yaarpinantepi, siige teebine tityepipi niinäce weeme bau me weebibine miiji ceerame, tabe liba weebibine iyeta pa itatrongäripi weeme niija mule cabu ca.”

4

Peteru Yoane naabi Israela Modamoda Biname bime Opo Gaabe je Jaaclajutige

¹ Peteru Yoane naabi liba mene jejemäsi biname bine, poto Acejiyame täápume iiwäreja biname, piiyepu iiwäreja mete awamuta mope biname, cuta piiyepu poto Sadukea sigu biname, teepi iyeta piba atyarininisi. ² Teepi ngenecu niya cama itecijemige Peteru naabi Yoane biname bine ebiberäjemäsi egä, “Yeesu lui budre cabu ca itu larpinantepi, peei name pi teeme kokre pisi nyene cuta biname bine budre cabu ca arpinerame.” ³ Yoo, pui biname cina singi lica teeme peei mene ätecijame, peei name pi Peteru Yoane naabibine joomlisi. Mämmlerage ge, peei name pi krokeciye mete bora me ääsinglantisi ngälu nuuja kroke. ⁴ Yepä, bucurage biname cina lui Peteru Yoane naabibime mene itecijemige, teepi peei mene jitrongisi, siige ätrunga biname cina bucurage äbitininisi, faib tausen joomlige.

⁵ Nuuja bimu cabu, poto Israela mope biname, nuuja modamoda biname, piiyepu cotre abiberäja biname cina yepä gome me abasecret-nige Yerusalema cewe cabu je. ⁶ Teepi mene ajananinisi iiwäreja babo biname Anas cama piiyepu Kayapa cama, Yoane piiyepu Aleksanda cama, cuta piiyepu Anas me poto ingle biname cama. ⁷ Teepi piba Peteru Yoane naabibine taasoglicisi teeme opo gaabe je aclajutame, piba teebibine äätenglisi egä, “Weene peei biname ne lipu miiji tewenumeye? Nää, ngena kokre ca piiyepu laati me ngii cama tewenumeye?”

⁸ Siige, Aceji Seemo te babo äbitige Peteru me trupa cabu. Tabe puma cita ca teebibine jejemige egä, “Mope biname piiyepu nuuja modamoda bi-

name, ⁹ weene nää cibibine nitemleniye pui mule poto cidi me lui te täbitumi ernge niiyaniya biname täápume? Nää, weene singi umle äbitame cine lipu tewenumago peei mule ne? ¹⁰ Weene iyeta miiji umle äbita, piyepu Israela biname iyeta miiji umle, egä Yeesu miji kokre te ai biname ne iyeta miiji me tewenumi, lui biname te aclajuteji gyene weeme opo gaabe je. Yeesu Keriso Nasareta ceweyame peese nyene, weene lui ne baarge uli cabu itu yaatecwamtepeye. Acejiyame teebine budre cabu ca itu yaarpinantepi. ¹¹ Tabe peese nyene lui poto cidi me Oogäräneji mene te jiicenige egä,

‘Lui kula ne weene raranga biname cina jigyiisi, baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.’

¹² Siige, Yeesu peese nyene lui taatu ibibi gyene biname bine niiya cabu ca äsecerame. Ai gawecewe cabu Acejiyame te nuuja biname me ngii lica ituge ceera lui te ibibi gyene mibibine niiya cabu ca äsecerame.”

¹³ Siige, pui mutre biname cina mutäcäco äbitininisi Peteru naabibine Yoane päpäname egä teepi lui wälu umle cäco gegi, cuta umle äbitame egä teepi papa biname gegi, sukulu cäco. Teepi puma cita ca umle äbitininisi Peteru naabi Yoane Yeesu cama cuta waatnetnejäsi. ¹⁴ Yepä, teepi nuuja mene äblicäco ge iicana, ingle teepi ernge niiyaniya biname ne jepänisi Peteru Yoane cama aclajuteji ge, lui ne miiji me tewenumäsi. ¹⁵ Siige, teepi Peteru Yoane naabibine jaajisi pui mutre biname tomi äyeb lengame puutucu me asatame puma awagrijame. Puma cita ca teemeteme mene ajananinisi egä, ¹⁶ “Mine ngena ne jaawenesi ai

neenedi biname poto cidi me? Iyeta biname Yerusalema cabu umle gemi egä teepi peei mara ciitaca mule ne tewenumäsi. Mine äblicäco peei ne aina. ¹⁷ Yepä, mine singi lica ai mene te otnetnejame, peei name pi mine miiji teebibine ablawejame egä, ‘Ingwe ca gone Yeesu me ngii cabu nuuja biname ne mene jaji.’ ”

¹⁸ Siige, teepi Peteru Yoane naabibine cääri taasoglecisi, jaajisi egä, “Gone Yeesu me ngii cabu mene jaajanemuye, coo biname bine yaabiberäjimuyel!” ¹⁹ Yepä, Peteru naabi Yoane jejemäsi egä, “Weene weemämu atranineye egä Acejiyame me opo gaabe je lui gyene conocäco, nää weebibine ätrungame, coo Acejiyame ne ätrungame. ²⁰ Cine ngena ituge päpäna piiyepu ätecija, cine äblicäco bojä lenaja peei poto cidi me.” ²¹ Puma cita ca pui mutre biname cina teebibine kokre mene cama aablawäjisi, siige jäätyepisi. Teepi äblicäco teebibine niiya cabu acita, ingle biname täapume wälu ge. Biname iyeta Acejiyame me ngii ne ewepyeräjisi pui gwidape täapume lui cina ituge äbita. ²² Lui biname te ciitaca mule cabu ca miiji me täbitumi, tabe footi kämäge cama senajumi piiyepu cerämu poto.

Ätrunga Biname cina Ireçu Ätumutini Acejiyame bau me

²³ Peteru naabi Yoane liba tasatäsi, teepi acnenutäsi teeme ätrunga binamewale bime bau me, teebibine jeitnemäsi ngena mene modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja modamoda biname cina bii jaajisi teebibine. ²⁴ Ätrunga biname cina teeme mene liba itecijemige, teepi iyeta ireçu

ätumutini Acejiyame bau me egä, “Yageyame, maane lui tewenemujite cabucewe, gawecewe, malu, piyepu iyeta lui peei cabu temi, maane mene itu jejujite mäame kaakesea biname, cime kaakesaare Daawida ne. ²⁵ Tabe piba Aceji Seemo me ätityera ca peei mene jeitnuji apu egä,

‘Ngena name pi maramara gawe biname cina babo claabe gemi?

Teepi ngena name pi gläämu bine papapa jew-enemisi?

²⁶ Gawe maramara mope biname cina cubu gwidape bine emacetrnäjenemisi.

Modamoda biname cina yepä gome abasecretnenige cubu agedname Yageyame pi-iyepu teeme jaji biname Keriso cama.’

²⁷ Siige, ai mene te ibibi läbitepi Heroda piyepu Pontiyu Pilato liba ai cewe ngalebora nuuja gawe biname piyepu poto Israela biname cama labasecretnipesi mäame conocäco kaakeseayame Yeesu ne äciseräjame, maane lui ne ituge jaji biname bine niiya cabu ca äsecreraame. ²⁸ Teepi labasecretnepi iyeta mäame singi wawename, maane lipu uja ngene jotwanujite Yeesu bau ngena te äbitame.

²⁹ Yoo, Yageyame, cuta page maane mene bii näätacijige, teepi lipu opo cabu nirmäjininisi. Gone ätecija taatu, yepä maane mäame kaakesea bägrä bine nitityäripi mäame mene wälu cäco iicemame.

³⁰ Mäame kokre niwabinini pita biname bine miiji me wawenecame, piyepu owowä piyepu ciitaca mule bine wawenecame Yeesu mäame conocäco kaakeseayame me ngii cabu.”

³¹ Teeme irecu ätumuta mene liba siige, piba taatu pui mete teepi luma tabasecretnige, peei

te akocnäjige. Aceji Seemo te babo äbitige iyeta teeme yepäyepä trupa cabu. Teepi gije abacitinisi Acejiyame me mene wälu cäco iicemame.

Ätrunga Biname cina Jebelanemisi Gwidape bine

³² Iyeta ätrunga biname teeme ngenecu piiyepu teeme singi lui yepä ge. Nuuja biname te lica jüicige egä, “Cäme gwidape lui cämi nemi,” yepä teepi iyeta teemeteme jebelanemisi. ³³ Yeesu me ätyepäneji biname cina babo kokre cama ire jerbisi Yageyame Yeesu me arpinenta poto cidi me, piiyepu Acejiyame me baborage miiji ten cama ge. ³⁴ Teeme tomi cabu nuuja biname lica ge lui te singi cama enajige bimu gaabegabe gwidape täápume. Laatibi yageyame ge gawe coo mete täápume, teepi aletname jaawenimusi, aletna rarekaake saawecnemusi, ³⁵ piba ätyepäneji biname bine yäacäremusi. Teepi peei rarekaake jaabelanemusi teeme yepäyepä laati bemi gwidape cäco.

³⁶ Biname ngii Yoosepa pepu jewenige. Tabe Leebi me ingle cabu ca ge; teeme aplimla puupu lui Kupro curä cabu. Ätyepäneji biname cina teebine yaainusi Banaba ca, peei me aboclomta lui kokre ne ceerayame biname ge. ³⁷ Yoosepa poto gawe aletname jewenige, gawe aletnäneji rarekaake bine ewademige, puma cita ca ätyepäneji biname bime ime cabu icranemige.

5

Ananiya naabi Sapira

¹ Yepä, puga ge rooriye ngii Ananiya lui teeme coga Sapira cama poto teeme gawe aletname

jewenäsi. ² Yepä, tabe poto aletnäneji rarekaake mara gome icranemige teeme täápume, poto taatu ecäremige ätyepäneji biname bine, engletnäjemige egä, “Camle-camle daremu gyene ai pui gawe täápume.” Teeme coga iyeta umle ge peei poto cidi me. ³ Peteru rooriye ne jejige, “Ananiya, maane ngenome ire taatu jecitite Satani te mee-bine acaname. Maane angletneja mule bii jewenite Aceji Seemo bau me, maane liba poto gawe aletna rarekaake ne cumä tewenumete. ⁴ Pui gawe liba aletna cäco ge, mäáme yene piba, cuta peei gawe täápume lui rarekaake sewademumete, määmi nemi iyeta. Peei name pi maane ngenome ngene totwananumete peei angletneja mene iicemame? Maane walya mene lica jüicite biname bau me, yepä maane Acejiyame bau me walya bii jüicite!” ⁵ Ananiya liba peei mene itecijige, puiirage padare cabu budre tama itramige. Siige, iyeta lui cina itecijemige peei poto cidi me, teepi mage wälu. ⁶ Mamye rooriye cina mete ne sebäcnisi, Ananiya me budrekaake ne etnisi, ecanisi, gape piba ecitisi.

⁷ Matikolä padare ingwe gaabe ca, Sapira te peei mete me tabacitige, yepä tabe umle lica ge ngena te bäbitige teeme rooriye poto cidi me. ⁸ Peteru teebine utemlige egä, “Cebine naji, nää ai rarekaake lui camlecamle daremu gyene, maane piiyepu mäáme rooriye lui secatumeye weeme gawe täápume?” Tabe jejige egä, “Yoo, camlecamle daremu peese nyene.”

⁹ Siige, Peteru jojige teebine, “Maane piiyepu mäáme rooriye weene ngenome mene tewenumeye Aceji Seemo ne walya mene ca apicnentame?”

Pui biname cina lui määme rooriye ne gape me becitisi, age tema mete grana gome, cuta meebine naasatenisi!” ¹⁰ Piba taatu tabe utramige Peteru me ernge gome, siige budre äbitige. Pui mamye rooriye cina mete ne sebäcnisi, jopänisi budre, puma cita ca teebine usatisi, cuta gape ocitisi teeme rooriye gome. ¹¹ Iyeta Yeesu bau ätrunga biname piyepu iyeta nuuja biname lui ai mule poto cidi me itecijemige, teepi iyeta mage wälu äbitininisi.

Ciitaca Mule Gwidape poto cidi me

¹² Yeesu me ätyepäneji biname cina bucurage owowä mule piyepu ciitaca mule bine jaawenemusi biname sobe cabu. Ätrunga biname iyeta yepä gome labasecretnuge iiwäreja mete caale ngalebora me, Solomona me Caagecage Toro Mete cabu je. ¹³ Nuuja laatibi ätrunga biname lica, teepi wälu ge ten cama abasecretname, ngänu gyene iyeta biname cina miiji mene taatu jicusi teeme poto cidi me. ¹⁴ Yepä bucurage magebi piyepu rooriye cina mime Yageyame Yeesu ne jäätrungusi, piyepu ätrunga biname bime tomi cabu ebäcnisi. ¹⁵ Ätyepäneji biname bime ätityera mule name pi, biname cina pita biname bine yaawademusi babo gaabe gome, waaku coo tiire cabu yaab-malemusi, inge naace popi teepi singi Peteru me ceege teebibine awabame, tabe liba peei pita biname bine yääsuplingtemuge. ¹⁶ Bucurage biname lui yaacrajemuge Yerusalema mameta, cewe matimati cabu, teepi babo cewe me yääbäcnusi ätyepäneji biname bime bau me yaacluge, pita biname yaawademusi piyepu poto biname lui

niiya cable cama gemi. Siige, teepi iyeta miiji me läbitininusi.

Ätyepäneji Biname cina Mäpu Padare Jepänisi

¹⁷ Iiwäreja babo biname piyepu iyeta lui cina ten cama ge, teepi iyeta lui Sadukea sigu biname ge. Teepi claabemete jepänanemisi, inge biname cina babo singi ätyepäneji biname bime tääpume. Teepi peei claabe name pi mene jitransisi ätyepäneji biname bine niiya wawename. ¹⁸ Teepi teebibine joomlemisi, babo cewe krokeciye mete cabu me ebäcnemisi. ¹⁹ Yepä, mime Yageyame me mename seemo te peei ciye cabu tädige, krokeciye mete gaabe ne jütnige, ätyepäneji biname bine pui mete cabu ca ewademige, teebibine piba jejemige egä, ²⁰ “Weene biiri, naaclege iiwäreja mete me. Puma jiclajutipi, biname bine ebiberäjemepeye iyeta mene ai kirece ireclota potocidi me.” ²¹ Ätyepäneji biname cina peei ne jewenisi. Bimu liba tacitige, teepi iiwäreja mete me ebäcnisi, gije abacitinisi biname bine abiberäjame.

Pui iiwäreja babo biname piyepu teeme binamewale tesoglecimisi iyeta Israela modamoda biname cina abasecretname mutre biname tomi tääpume. Teepi piba teeme ätityera biname bine krokeciye mete me jityepemisi ätyepäneji biname bine teeme bau me waadename. ²² Yepä, pui biname cina liba atyarige, teepi lica krokeciye mete cabu jepänemisi teebibine, peei name pi cuta äcnärige, abasecretna biname bime bau jeitnemisi egä, ²³ “Cine liba krokeciye mete me atyarinago, gaabe jepänisi armeji ge, iyeta awamuta biname gaabe bine jewamutemisi, yepä cine

liba gaabe jiiitnisi, mete ngalebora pui biname bine lica jepänemisi!”²⁴ Modamoda iiwäreja biname piyepu iiwäreja mete awamuta mope biname, teepi liba peei itecijemige, cälu te jitemige egä, “Baa, ngena te bäbitige? Lete nemi pui biname?”²⁵ Puma cita ca yepä biname te tabacitige, teebibine jejemige egä, “Cäme mene nätecijeye! Peei rooriye weene lui bine krokeciye mete me sebäcnimumeye, teepi iiwäreja mete cabu temi, biname bine puma ebiberäjenemisi!”²⁶ Pui awamuta mope biname te piba ädige teeme ätityera biname cama, ätyepäneji biname bine sewademisi, yepä teepi ime ca lica joomlemisi, ingle teepi wälu ge egä biname cina pama teebibine kula ca äbyecra mage, ai name pi teepi owecu gemi ätyepäneji biname bime tääpume.

²⁷ Teepi ätyepäneji biname bine ebäcnemisi mutre biname bime opo gaabe je aclajutame. Iiwäreja babo biname te piba teebibine jejemige egä,²⁸ “Cine weebibine uja itu jijanipago kokre mene ca egä, ‘Gone peei biname me ngii cabu yaabiberäjemuye,’ yepä weene cime mene lica ituge ätecija, siige iyeta biname bine Yerusalema ngalebora je ebiberäjanemiye, piyepu weene singi cibibine aitna-me egä cine te Yeesu ne budre me itu yaacitepesi.”

²⁹ Peteru piyepu nuuja Acejiyame me ätyepäneji biname cina mene jewecnistisi egä, “Cine miiji Acejiyame me singi wawena, lica biname bime singi ne.³⁰ Acejiyame peese nyene laati ne mime sasa kaakesaare cina yaawejanusu. Tabe te Yeesu ne budre cabu ca yaarpinantepi, weene liba tee-

bine budre me itu yaacitepeye baarge uli cabu. ³¹ Acejiyame teebine itu yaarpinantepi teeme camu poto me, teebine biname bine Waadena Biname piyepu niiya cabu ca Äsecrera Biname me itu jaawenepi. Yoo, tabe singi Israela biname bine padare ceerame teeme niiya mule abmaläcemame piyepu pui niiya cabu ca äsecrame. ³² Cine ire arbi biname gemi peei gwidape poto cidi me, cuta Aceji Seemo piyepu, Acejiyame lui ne täätyepuge biname bime cabu me, laatibi teeme singi jaawenusi.”

Gamaliya te Mutre Biname bine Bäärmi Jegednemige

³³ Siige, peei mutre biname cina ai mene liba itecijemige, teepi mage claabe ge, singi ge ätyepäneji biname bine budre me wawename. ³⁴ Yepä, puga ge yepä Parisea biname teeme ngii Gamaliya. Tabe cotre abiberäja biname ge, lui te baborage ge iyeta biname bime ngene atwanena cabu. Tabe abujängtige pui mutre biname bime sobe cabu, jejemige egä ätyepäneji biname bine miiji äsime puutucu me. ³⁵ Siige, tabe piba mutre biname bine bäärmi jegednemige egä, “Cäme Israela binamewale, weene miiji cängena ngene jotwananineye weene singi peei biname poto cidi me ngena wawename. ³⁶ Weene ngene jepecneye biname ngii Tiyudas poto cidi me. Poto kämäge niinäce gaabe me tabe täduji, biname bine jejemuji egä, ‘Cane babo biname gäne.’ Pama fooma hanred rooriye cina ten cama abasutinujisi. Yepä, tabe budre jepänuji, teeme biname cina piba mara-mara äbitininujisi, siige wata apiruji teeme sigu

te. ³⁷ Tiyudas me ingwe ca, biname bime ngii acnema padare cabu, Yuuda Galilaya ceweyame te piba täduji. Tabe cuta bucurage biname ewademuji ten cama otnetnejame, yepä tabe cuta budre jepänuji, siige teeme biname cina maramara äbitininujisi. ³⁸ Yoo, peei name pi ai biname bime poto cidi me cane weebibine jijenininine, gone teebibine niiya jaawenemuye, yepä ebmalemep-eye! Liba biname bau ca gyene teeme ngene atwanena piiyepu teeme waweneca, piba peei te papa me pagege äbita, ³⁹ yepä liba Acejiyame bau ca gyene, weene äblicäco teebibine iibana. Weene piba Acejiyame cama pa aglipeye!”

Siige, mutre biname cina Gamaliya me mene jecatisi. ⁴⁰ Teepi tesoglecemisi ätyepäneji biname bine, teebibine etemeläjemisi, piba jejemisi, “Gone mene cääri jii cemuye Yeesu me ngii cabu,” siige teebibine jityepemisi. ⁴¹ Ätyepäneji biname cina peei mutre biname bine ebmalemisi gege cama, ingle naace popi Acejiyame ngene jotwanige egä teepi miiji ge Yeesu me ngii name pi mäpu päpäname. ⁴² Iyeta bimu teepi iiwäreja mete cabu piiyepu biname bime mete maramara cabu mene jaajananemusi, biname bine yaabiberäjemusi Miiji Mene Yeesu Keriso poto cidi me.

6

Seben Ätityera Biname poto cidi me

¹ Ingwe ca Yeesu me ätrunga biname cina liba bucurage äbitininisi, Israela biname lui cina Griik mene jii cemusi, teepi jicnecimisi Heberu mene biname bine egä, “Teepi liba cuublacubla bine

rarekaake yääcāranemusi, cime cuublacubla bine kupae lica jaawenemusi.”² Puma cita ca pui twelb ätyepāneji biname cina tesoglecemisi iyeta ätrunga biname bine yepā gome abasecretname, jejemisi teebibine egā, “Miiji lica gyene cine liba Acejiyame me bäärmi mene jajanena kaake-sea ne abmalame rarekaake ire atwi täápume.³ Cime binamewale, peei name pi weeme cabu ca jejācremeye seben rooriye bine, lui cina umle biname gemi, piyepu Aceji Seemo ne cāngena jäätrungusi, cuta piyepu iyeta biname cina lui täápume ngenecu miiji gemi. Cine teebibine rarekaake ire atwi kaakesea pa yääcāremepesi.⁴ Siige, cine piba iyeta padare irecu ätumuta pi-iyepu bäärmi kaakesea cabu pa lacranipago.”

⁵ Siige, iyeta ätrunga biname singi ge pepu wawename. Teepi seben rooriye bine ngii jejācremisi. Age temi teeme ngii: Setepano lui me ätrunga baborage ge piyepu lui me trupa cabu Aceji Seemo te baborage ge, cuta Pilipo, Prokora, Nikano, Timona, Parmenas, piyepu Nikolas lui Antiyoka ceweyame ge. Tabe Israela biname lica, yepā tabe Israela biname bime irecu ätumuta mule ne ituge acata.⁶ Siige, ätrunga biname cina teebibine ewademisi ätyepāneji biname bime bau me. Teepi irecu ätumutini piyepu ime etacwemisi peei seben biname bime papa cabu.

⁷ Siige, Acejiyame me Miiji Mene te otnetnājige iyeta poto ta. Yeesu bau ätrunga biname cina ablinisi Yerusalema ngalebora, cuta piyepu bucurage Acejiyame täápume iiwāreja biname cina peei Miiji Mene ne jitrungisi.

Israela Modamoda Biname cina Setepano ne Joomlisi

⁸ Setepano lui te baborage ätityera piiyepu kokre jääpänuge Acejiyame bau ca, tabe ciitaca mule piiyepu owowä mule bine jaawenemuge Aceji Seemo me kokre ca biname bime opo gaabe je.

⁹ Yepä, poto biname cina Setepano cama mene abajininisi. Teepi lui Israela biname bime yepä abasecretna mete cabu ca, pui mete ngii yaainusi egä ‘abasecretna mete asatäneji biname bime täöpume.’ Puga ge pui abasecretna cabu Israela biname lui Kurene piiyepu Aleksandriya cewe cabu ca gemi, piiyepu poto nuuja Israela biname Kilikiya piiyepu Asiya Probins cabu ca. Teepi iyeta gije abacitininisi Setepano cama mene abajame. ¹⁰ Yepä, Aceji Seemo te Setepano ne babo umle ecäрге. Peei umle cama tabe liba mene jücemuge, teepi äblicäco daremu mene iicana.

¹¹ Teepi peei name pi poto biname bine ogä rarekaake ecäremisi walya mene jajime. Teepi apu jüicisi egä, “Cine Setepano ne jitecijisi, tabe Moose me cotre mene bine jiseblecäjemige, cuta piiyepu Acejiyame ne jiseblecäjige.” ¹² Pepu pana teepi ngenecu alonecame jewenemisi biname bine, piiyepu modamoda biname, cuta piyepu cotre abiberäja biname. Teepi Setepano ne joomlisi, ecanisi mutre biname bime opo gaabe me. ¹³ Teepi piba poto biname bine ebäcnemisi walya mene iicaname Setepano poto cidi me. Pui cina jejemisi egä, “Ai biname te jääseblecäjemuge ai cudege iiwäreja mete poto cidi me piiyepu Moose me cotre mene poto cidi me. ¹⁴ Cine ituge ätecija tabe jaji je egä Yeesu pui Nasareta ceweyame te ai

iiwäreja mete ne pagege iibyageca, piiyepu mime sasa mule lui Moose bau ca gyene, peei ne mara me pagege wawena!”¹⁵ Iyeta lui cina mutre biname tomi cabu adnatärenige, teepi ire jetwananisi Setepano ne, jepänisi egä teeme opo lui mename seemo pana ge.

7

Setepano me Mene

¹ Iiwäreja babo biname te Setepano ne itemlige egä, “Nää, teeme mene toraca gyene mäame potoci di me?”

² Setepano jejemige egä, “Cäme babewale, binamewale, cäme mene näteciyeje! Ujarage mime kaakesaare Abrahamo liba camuge Harana cewe me otni, Acejiyame lui jamyacu apacllyera cama ge, tabe teemämu aboclomtuji Abrahamo bau. Pui padare tabe Mesopotamiya gawe cabu enajuji. ³ Acejiyame teebine jejige egä, ‘Ebmalemi mäame inglewale bine, piiyepu mäame gawecewe ne ebmali, nuuja gawe cabu me ädi, cane lui gawe ne pagege awaba mäame täapume.’ ⁴ Siige, Abrahamo piba ebmaluji Kaladea gawe ne, äduji Harana cewe me lenajame. Liba Abrahamo me babe budre äbituji, Acejiyame piba teebine jityepuji otnime ai Kanana gawe cabu me, weene page luma inajininige. ⁵ Yepä, pui padare Acejiyame te yepä gawe matikolä lica ecäruji Abrahamo ne teemerage gawe lenaja täapume, yepä Acejiyame teebine mene jejuji gawe ceera teeme täapume piiyepu teeme kaakesaare täapume ingwe ca. Yoo, pui padare Acejiyame liba peei mene

jejuji, Abrahamo bāgrā cāco enajuji. ⁶ Age Acejiyame me mene teeme bau me: ‘Määme ingwe kaakesaare cina cirege otni mage cudecewe me nuuja biname bime gawe cabu lenajame, puma mǎpurage daremu cāco kaakesea cirege wawena. Teeme ireclota mǎpu cirege fooa hanred kāmāge cama. ⁷ Yepā, pui gawe biname lui bime tǎāpume teepi mǎpurage kaakesea cire jaawenepesi, cane teebibine teeme mǎpu daremu cirege ceera. Ingwe ca määme kaakesaare cirege āsecrera peei gawecewe cabu ca. Teepi cāme bau piba cirege awejena airage gawe cabu.’ ⁸ Siige liba peei mene apiruji, Acejiyame piba Abrahamo ne jejuji teeme cewecu acitame teeme tǎāpe matikolā iirputa ca. Peei cewecu ca Abrahamo te Acejiyame me jajeji mene ecatuji teeme tǎāpume teeme biname me ābitame. Pui name pi Abrahamo, Isacako te liba aplimluji, teeme tǎāpe matikolā jiiirputuji seben bimū teeme aplimla ingwe ca; piyepu ingwera Isacako teeme bāgrā Yakobu me tǎāpe matikolā cuta jiiirputuji. Yakobu me padare liba, tabe cuta teeme twelb imābāgrā bime tǎāpe matimati cuta jiiirpeclimuji pui cewecu acitame. Pui twelb imābāgrā cina kaakesaare me ābitinininujisi mime twelb ingle lenajame.

⁹ Pui bāgrā cina claabemete jepānujisi Yoosepa ne lui teeme yepā ge, siige teebine aletname ecanujisi daremu cāco kaakesea wawename Aikupito gawe cabu je. Yepā, Acejiyame puga ge ten cama, ¹⁰ teebine cāngena isatuji iyeta teeme peei mǎpu cabu ca. Yoosepa liba jeclajutuji Aikupito gawe Mopeyame Parao me opo gaabe je, Acejiyame te Parao ne ngenecu miiji jewenuji

Yoosepa tääpume, piyepu Yoosepa ne babo umle ecäruji. Parao piba Yoosepa ne ecituji Aikupito gawe piyepu iyeta Parao me mete bine ire atwime. ¹¹ Gane padare piba täduji Aikupito piyepu Kanana gawe cabu iyeta; biname cina mage loolo me cewe icrajuji. Mime kaakesaare licarage nuuja deedei bine jepänemujisi. ¹² Peei name pi Yakobu liba itecijuji egä deedei puga ge Aikupito je, tabe teeme bāgrāwale, lui gemi mime kaakesaare, teebibine jityepemuji teeme niinäce gaabe me piyeme. ¹³ Ingwe ca teepi liba cääri äcnäruji, Yoosepa teeme naniganewale bime bau aboclomtuji. Parao pui padare cabu umle äbituji Yoosepa me ingle biname poto cidi me. ¹⁴ Yoosepa piba mene jityepuji teeme babe Yakobu te otnime teeme inglewale cama Aikupito me. Teepi iyeta lui sebenti faib biname ge. ¹⁵ Puma cita ca Yakobu äduji Aikupito me. Tabe puga ge budre, cuta teeme bāgrā iyeta budre puga ge. ¹⁶ Ingwe ca teeme kaakesaare cina pui saarewale bime budrekaake ewademujisi Kanana gawe cabu me cewe ngii Sekem me, puga kaake bine gape jerbemujisi, lui gapecewe ne Abrahamo te rarekaake ca itu jeletnuji Hamora biname bime bau ca.”

¹⁷ Setepano mene jii cemige egä, “Acejiyame me padare liba mameta ge atyaramta teeme jajeji mene toraca me äbitame, lui mene Abrahamo ne itu jejuji, mime biname cina piba Aikupito gawe cabu bucurage itu ablinujisi. ¹⁸ Pui padare cabu kirece mope biname te gije abacituji Aikupito gawe ne ire atwime; tabe umle lica ge Yoosepa poto cidi me. ¹⁹ Pui mopeyame piyepu teeme biname cina mime biname bine engletnäjemujisi,

mime kaakesaare bime ireclota mäpu me jewen-
emujisi. Teepi teebibine giri jicranemujisi teeme
engäbägrä bine puutucu abmalame budre äbitame.
²⁰ Siige, Moose pui padare cabu aplimluji; tabe
jamyacu bägrä ge. Nesae mabye teeme mage babe
cina teebine mete cabu ire jetwujäsi. ²¹ Moose ne
liba nuuja puupu cabu me imlitäsi, pui Parao me
ngulebägrä te teebine esicrutuji, joomluji teeme
bägrä täapume. ²² Aikupito umleumle biname cina
Moose ne ebiberäjujisi. Tabe babo me äbituji teeme
mene piiyepu teeme waweneca cabu.

²³ Moose liba footi kämäge joomluji, tabe ngene
jotwananuji teeme Israela binamewale bine
ädärame. ²⁴ Tabe jepänuji Aikupito biname te
yepä Israela biname ne egluji. Moose pui ne
itityäruji, Aikupitoyame ne daremu jewecnistuji,
budre tama egluji, siige. ²⁵ Moose apu jengenuji
egä teemerage Israela biname cina umle ge
egä Acejiyame te teebine pa jaajepi teebibine
äsecerame teeme mäpu ireclota cabu ca, yepä
Israela biname umle lica ge peei poto cidi me.
²⁶ Nuuja bimu tabe jääpänuji neeneneni Israela
biname arngi cabu jage. Moose singi teeme
claabe ne agawame, jaajuji egä, ‘Siige, weene
yepä biname gegi. Weene ngenome weemämu
arngeniye?’ ²⁷ Yepä, lui te nuuja ne egluji, tabe
Moose ne iyebingäjuji, teebine itemluji egä,
‘Meebine laati te bii naajige cime ire atwi biname
piiyepeu ablaweja biname äbitame?’ ²⁸ Wää, maane
singi cebine agli mäte, maane lipu birice Aikupito
biname yepä ne seglumete?’ ²⁹ Siige, Moose liba
peei mene itecijuji, tabe Aikupito gawe cabu ca

äyebliŋtuji cudecewe me, siige Midiyan gawe cabu giŋe abacituji lenajame. Puga teeme coga te neenedi imäbägrä bine aaplimluji.”

Setepano cerämu cuta jii cemige egä, ³⁰ “Footi kämäge liba apirininiŋiŋi, Moose piba Sinai podo wajwa je daapo taatu gawe cabu enajuji, siige Acejiyame me mename seemo te teeme bau taboclomtuji. Uli te puga ayige, pui wädräji cabu peei mename seemo ne jepänuji. ³¹ Moose cälu te jituji peei uli ne liba jepänuji ayi je, äduji mameta me cängena ireme. Tabu piba Acejiyame me tagepogogo itecijuji egä, ³² ‘Cane Acejiyame säne, lui ne mäame kaakesaare Abrahamo, Isacako, piyepu Yakobu yaawejänusi.’ Moose me täape te wälu name pi jeclonuji, tabu wälu ge ireme. ³³ Acejiyame teebine jejuji, ‘Mäame ernge gwidape yiirecimi, ingle maane aclajuteji gäte cude puupu cabu. ³⁴ Yoo, cane jääpänemune cäme biname bime ireclota Aikupito je lui mage mäpurage ge. Cane teeme mäpu cabu cewe oocanena näteciŋanuge; cane bii täinine teebibine mäpu cabu ca äsecerame. Ayo, cane meebine Aikupito me pa näätyepene.’

³⁵ Siige, Moose peese Israela biname cina lui ne itu jigyuŋiŋi, teebine jejuŋiŋi egä, ‘Laati te meebine naajige cibibine ire atwime piyepu ablawejame?’ Yepä, Moose peese nyene lui ne Acejiyame te itu tityepuŋi Israela biname bine ire atwime piyepu teebibine teeme mäpu ireclota cabu ca äsecerame. Pui mename seemo lui te ayeji uli cabu taboclomtuji, tabu Moose ne itityäruji. ³⁶ Moose peese nyene lui te biname bine ewademuji Aikupito gawe cabu ca. Footi kämäge cama tabu ciitaca gwidape bine jewenanemuŋi Aikupito ngalebora

piiyepu Uududi Malu gome piiyepu pui daapo taatu cewe cabu. ³⁷ Moose peese nyene lui te Israela biname bine jejemuji egä, ‘Acejiyame nuuja mename biname ne cire täätyepipi, tabe cebine liiyepu itu nätyepuji. Tabe weeme cabu ca yepä cirege.’ ³⁸ Siige, Moose peese nyene lui puga ge Israela biname cama pui daapo taatu cewe cabu je. Tabe puga ge mime sasa kaakesaare cama piiyepu pui mename seemo cama, lui teebine mene jejuji Sinai Podo cabu je. Tabe puga sewademuji Acejiyame miji ireclota mene mibibine jajanename.

³⁹ Yepä, mime kaakesaare cina äbwäricninujisi teeme mene äteciyame, siige Moose ne jigyuji. Teepi singi ge cuta Aikupito me äcnärame. ⁴⁰ Peei name pi teepi Moose me naane Aarona ne jejujisi egä, ‘Mime uuje bine jewenemi mime ninäce gaabe otnime. Mine nuuja umle lica gemi ngena te itu täbitumi Moose tääpume podo cabu je, lui te mibibine Aikupito gawe cabu ca niwadipi.’ ⁴¹ Teepi puma cita ca uuje ne jewenujisi awejename, teeme opo lui kau plongo pana ge. Teepi peei ne yiwäräjujisi, babo dedei jewenujisi, lui teeme ime ca wawenäneji gwidape ge. ⁴² Peei name pi Acejiyame te kaake ca icelyäremuji teebibine, ire ta jicranemuji teeme peei singi gaabe cabu otnime dume piiyepu wale bine iiwärejame. Mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu Acejiyame me mename biname bime bau ca egä,

‘Israela biname, peei lui cäme tääpume lica gyene weene lui footi kämäge cabu cibucibu gwidape yaaglecimuye, yiwäräjemuye pui daapo taatu cewe cabu je.

⁴³ Yepä, Moloko uuje täöpume weene cäbletääpe ca mete ne erangujiye, pui ne ecanujiye, cuta piiyepu weeme uuje Rapana, teeme ämyeji wale ne ecanujiye.

Teepi lui ime ca wawenäneji gwidape ge iiwäreja täöpume.

Cane peei name pi weebibine cudecewe me cirege ätyepa Babloniya nuuja poto me.'

⁴⁴ Siige, mime kaakesaare bime iiwäreja mete puga ge pui daapo taatu cewe cabu je. Peei watata rarangäneji mete lui cäbletääpe ca wawenäneji ge. Peei lui Acejiyame me mete ge biname cama lenajame. Teepi peei ne cängena jewenujisi epu pana Acejiyame te Moose bau me lipu eboclomtuji mene taatu ca mete raranga täöpume. ⁴⁵ Ingwe ca teepi peei mete teeme bägrä bine ecäremujisi. Teeme bägrä cina pui mete ne piba ecanujisi ten cama, teepi liba Yosuwa cama ecluji ai Kanana gawe bine waadename, Acejiyame te teeme niinäce gaabe ca liba iyecräjemuji maramara biname bine. Pui mete te ten cama enajuji ngälu Daawida me padare. ⁴⁶ Yoo, Acejiyame ngenecu miiji ge Daawida täöpume. Tabe Acejiyame ne itemluji tabe te meterage wawename Acejiyame täöpume, lui ne iyeta mine Yakobu me kaakesaare cina yaawejanusi. ⁴⁷ Yepä, Daawida me bägrä Solomona te peei mete ne eranganuji.

⁴⁸ Yepä, Caburage Acejiyame tabe lica yaanajuge mete cabu lui ne biname cina yaarangusi, teeme mename biname te lipu jiiucuji egä,

⁴⁹ 'Yageyame te jiiicenige: cäme puupu gyene cabucewe je,

cane biname bine puma cita ca ire pa taatwe-mepene.

Gawecewe lui căme ernge acita puupu gyene.

Lipu mete ne weene singi căme tăapume rarangame?

Lese nyene puupu căme lenajame?

⁵⁰ Cije cane iyeta gwidape cămămu lica jebenemu-jine? ”

⁵¹ Siige, puma cita ca Setepano cuta jejemige egă, “Weene ätrunga căco gemi. Weene ngene atwana Acejiyame bau lica gemi. Weene Acejiyame me mene ätecija căco gemi. Weeme sasa kaakesaare liiyepu weene pepu gemi. Teepi lipu singi lica Aceji Seemo ne äteciame, weene cuta piyepu. ⁵² Wăă, nuuja mename biname puga ge weeme kaakesaare cina lui ne niiya lica jaawenusi? Eewe, teepi niiya jaawenemusi iyeta mename biname bine! Teepi Acejiyame me mename biname bine budre me jaawenemusi lui cina mene jeitnăujisi teeme Conocăco Kaake-seayame Yeesu me otni poto cidi me. Siige, ai padare weene walya mule ca teebine budre me itu yaaglepeye. ⁵³ Weene peete nemi lui cina Acejiyame me cotre mene ewademujiye, mename seemo cina lui cotre weebibine icărininujisi, yepă weene lica peei cotre bine jaawenemuye!”

Biname cina Setepano ne Kula ca Jibyecrisi

⁵⁴ Siige, pui mutre biname cina liba Setepano me mene itecijemige, teepi claabemete jepănisi, giricu bine etebecmisi teeme claabe name pi.

⁵⁵ Yepă, Aceji Seemo Setepano me trupa cabu bab-orage ge. Setepano cabu me ire acitige, Acejiyame

me jamyacu apaclyera ne jepänige piiyepu Yeesu ne jepänige aclajuteji ge Acejiyame me camu poto ca. ⁵⁶ Tabe jiicige, “Ire cabu me! Cane jepänenine dume äpäcuteji ge piiyepu teebine, lui Acejiyame bau ca täduji biname me äbituji, tabe aclajuteji ge Acejiyame me camu poto ime je!”

⁵⁷ Baborage ala cama pui mutre biname cina teeme tablame bine ime ca ermemisi, piba taatu Setepano bau me tuuwametnige, ⁵⁸ teebine babo cewe cabu ca wata iyeblyngtisi, kula ca jibyecrisi. Teepi teeme acwabeja cäbletääpe ebmalemisi yepä mamye biname gome je, teeme ngii Saulo. ⁵⁹ Teepi Setepano ne jäje jibyecranisi, siige tabe mime Yageyame ne jejige egä, “Yageyame Yeesu, nacati cäme seemo!” ⁶⁰ Tabe kokorare ca ääpednutige, piba babo tage ca jejige egä, “Yageyame, gone ngene taapecnute teeme poto cidi me ai niiya mule ne.” Tabe ai mene jiicige, siige budre äbitige.

8

¹ Yoo, Saulo singi ge Setepano me budre tääpume.

Saulo te Ätrunga Biname bine Mage Niiya Jaawenanemuge

Puirage bimu cabu poto biname cina gije abacitinisi ätrunga ingle biname bime ireclota mäpurage wawename Yerusalema je. Teepi iyeta ätrunga biname bine iyecräjemisi, siige teepi uucratni-ge cewe maramara me Yuudea piiyepu Samariya probins ngalebora me. Ätyepäneji biname taatu icrajige Yerusalema je. ² Poto cängena ätrunga

biname cina Setepano ne gape me ecitisi, mage ele ewäyisi.

³ Yepä, Saulo gije abacitige ätrunga biname bine äyeb lengame. Tabe mete yepäyepä ngalebora abacitanige, ätrunga biname bine sisecreräjemige, siige magebi rooriye bine icranemige krokeciye mete bora me.

Samariya Cewe cabu ta Miiji Mene Jaajanane-musi

⁴ Lui ätrunga biname bine iyecräjemisi, teepi otinisi cewe gaabegabe ta, Miiji Mene iyeta poto ta jejananemisi. ⁵ Pilipo ädige babo cewe Samariya me, puga biname bine umle jebenemige Keriso poto cidi me, lui te biname bine niiya cabu ca yäasecräremuge. ⁶ Bucurage biname tomitomi cabu teepi cängena itecijemige Pilipo ngena mene jejananemige. Teepi iyeta teeme mene jitecjanisi, piyepu ciitaca mule bine jepänemisi, tabe lui bine jebenemige. ⁷ Niiya cable cina mage ala cama äsinisi bucurage biname cabu ca; piyepu biname lui bime ime ernge apineca cäco ge, piyepu biname lui eepanepana otni, teepi miiji me äbitininisi. ⁸ Yoo, peei name pi baborage gege puga ge Samariya cewe cabu je.

⁹ Pui babo cewe cabu yepä biname ngii Simona te enajige. Mage padare cama tabe Samariya biname bine cälu te ätime jaawenemuge teeme piiseba mule ca. Tabe jii cemige egä tabe babo biname ge. ¹⁰ Iyeta biname pui babo cewe Samariya cabu, matimati cabu ca ngälu modamoda me, teepi teeme mene jäätecijusi, jii cusi egä, “Tabe peese nyene biname lui Acejiyame me kokre

cama gyene, lui ne yaainusi Babo Kokreyame ca.” ¹¹ Lecaleca padare cama teeme piiseba mule name pi biname cina mutäcäco läbitininusi, peei name pi teeme mene jäätecijanusi. ¹² Yepä, teepi liba Pilipo me mene jitecijisi, Miiji Mene Acejiyame te biname bine waadena poto cidi me piiyepu Yeesu Keriso poto cidi me, teepi piba niiye ca äciseja ne ecatisi, rooriye magebi iyeta. ¹³ Simona cuta peei mene liba itecijige, teebine cuta niiye ca jicisäjisi Yeesu me ngii cabu. Peei ingwe gaabe ca, tabe Pilipo me mameta je enajige, piba cälu te jitige kokre mule gwidape piiyepu ciitaca mule bine liba jepänemige, Pilipo lui bine jaawenemuge Aceji Seemo me kokre ca.

¹⁴ Yerusalema cabu lui ätyepäneji biname cina liba itecijemige egä Samariya biname cina itu yaacatepesi Acejiyame me mene ne, siige teepi piba Peteru Yoane naabibine jäätyepisi teeme bau me. ¹⁵ Teepi liba atyaramtäsi, Acejiyame ne puma ewejenäsi pui ätrunga biname bime täápume egä Aceji Seemo te pa labacitanenege teeme yepäyepä trupa cabu me, ¹⁶ ingle naace popi Aceji Seemo te camuge abacitana teeme nuuja biname cabu, yepä teepi niiye ca äciseja taatu itu yaacatepesi mime Yageyame Yeesu me ngii cabu. ¹⁷ Puma cita ca Peteru naabi Yoane ime icranemäsi teeme papa cabu, siige Aceji Seemo te piba teeme yepäyepä trupa cabu abacitanige.

¹⁸ Simona liba jepänige egä Aceji Seemo te ätrunga biname bime trupa cabu babacitanige, ätyepäneji biname cina liba ime icranemäsi teeme papa cabu, tabe piba singi rarekaake ceerame

Peteru Yoane naabibine, ¹⁹ jaajige teebibine egä, “Cuta cebine näcäreye peei kokre, egä cane lui biname cabu căme ime laacitune, Aceji Seemo te piba labacituge teeme cabu me.”

²⁰ Yepä, Peteru teebine jejige egä, “Maane äte, määme rarekaake cama ädi ngälu căco niiya puupu me, ingle naace popi maane ngene bii jotwanite Acejiyame me owecu gwidape ne aletname rarekaake ca! ²¹ Maane äblicăco gäte cine cama gigri kaakesea wawename, ingle määme ngene atwana conocono gyene Acejiyame me opo gaabe. ²² Ebmali page ai niiya mule ne, Acejiyame ne ewejani määme niiya ngene atwanena poto cidi me. Tabe pama meebine kălyä pa naawenege. ²³ Cane nääpänenine egä maane niiya claabe gäte cime kokre poto cidi me. Määme niiya mule te meebine bii noomlige.”

²⁴ Puma cita ca Simona te Peteru Yoane naabibine jaajige egä, “Owecu, weene Yageyame ne ewejaneyeye căme tääpume egä nuuja peei niiya gwidape te, weene lui poto cidi me bii najiye, lica pagege äbita căme tääpume.”

²⁵ Siige, Peteru naabi Yoane Yeesu me ireclota poto cidi me liba jiicemäsi, piyepu Yageyame me mene liba jejananemäsi, teepi peei ingwe ca acnenutäsi Yerusalema me. Cuta gaabe cabu liba aaclige, Miiji Mene jejananemäsi Samariya gawe biname yepäyepä cewe cabu ta.

Pilipo Miiji Mene Jejige Yepä Etiyopiya Gawe Biname ne

²⁶ Acejiyame me mename seemo te Pilipo ne jejige, “Maane amacnepi, uule poto me ädi,

ngälu gaabe cabu atyaramtepi, lui gaabe gyene Yerusalema ca Gaasa me.” Yoo, ai taje biname lica waatnetnäjinusi peei gaabe cabu. ²⁷⁻²⁸ Siige, Pilipo amacetnäjige, abyemärige. Yepä Etiyopiya gawe ngii biname puga ge gaabe cabu teeme cewe otnime. Tabe lui rarekaake ire atwi mope biname ge magebi tääpume lui te Etiyopiya gawe ne ire jaatwuge. Tabe itu lädepi Yerusalema me Acejiyame ne iiwärejame; tabe tacne-nutenige cewe me teeme älädnalädna gwidape cabu. Gaabegabe liba tädige, tabe Oogäräneji Mene bine secnemige, Acejiyame me menameyame Isaya lui bine soogäruji. ²⁹ Aceji Seemo te Pilipo ne jejige egä, “Ädi älädnalädna gwidape gome me.” ³⁰ Puma cita ca Pilipo uuwamige Etiyopiya biname mameta me, teebine jitecijige Isaya me Oogäräneji Mene acnema cabu. Tabe teebine itemlige egä, “Nää, iyeta umle gäte ai mene lui ecnenenemite maane?”

³¹ Etiyopiya biname te jejige egä, “Cane lipu umle äbita; nuuja biname liba lica pisi nyene cebine abiberäjame?” Tabe piba Pilipo ne jejige, “Tacenuti älädnalädna gwidape cabu, cäme gome adna-ti!” ³² Age peei neeneneni Oogäräneji Mene pargi Yeesu poto cidi me tabe lui bine aacnenige: “Tabe epu maamoi pana, aglime lui ne ecanisi.

Tabe maamoi plongo pana, lui te bojäcu yaanajuge teeme ngäli liba jaaclanimusi.

Tabe nuuja mene lica.

³³ Teepi ajiri me jewenisi teebine, yepä äwärimta biname lica ge teeme tääpume.

Nuuja biname te äblicäco mene iicana teeme ingwe kaakesaare poto cidi me,

ingle naace popi teeme ireclota ai gawecewe cabu ngälu bii joomlige.”

³⁴ Siige, pui biname te Pilipo ne jejige, “Cebine naji, laati ne peei mename biname te jeitnenige? Teeme täápume aitnäjenige, coo nuuja biname ne jeitnäjenige?” ³⁵ Pilipo piba gije abacitige mene me. Tabe jegednige peeirage mene pargi cabu ca, piba teebine jejanige Miiji Mene Yeesu potocidi me. ³⁶ Teepi liba gaabe cabu aacliche, niiye gome atyaramtäsi, piba pui biname te jejige egä, “Agesa niiye. Nää, maane lipu gäte cebine niiye ca äcisejame Yeesu me ngii cabu?” ³⁷ Pilipo te jejige teebine egä, “Yoo, cane miiji gäne meebine niiye ca äcisejame mäáme ngenecu bora liba ätrunga pisi nyene.” Tabe jejige egä, “Yoo, cane jitrungenine egä Yeesu Keriso lui Acejiyame me bägrä gyene.”

³⁸ Pui biname liba mene jejige teeme kaake-seayame te älädnalädna gwidape iibaname, piba Pilipo piiyepu Etiyopiya biname niiye cabu me äglenutäsi, siige Pilipo piba Yeesu me ngii cabu jicisäjige teebine. ³⁹ Teepi liba tarpatäsi niiye cabu ca, mime Yageyame me Seemo te Pilipo ne ecatige. Pui biname te teebine ingwe ca lica jepänige; yepä, gege cama teeme gaabe cabu ädige. ⁴⁰ Pilipo piba jepänige egä tabe lui babo cewe ngii Asotus cabu jage. Puma cita ca tabe ädige, iyeta cewe cabu ta Miiji Mene jejanemige, ngälu siige Kesarea cewe me atyaramtigitige.

9

Saulo Ätrunga Biname me Äbitige

¹ Peei padare cabu Saulo te biname bine drämä ca jebenemige egä tabe singi Yageyame me ätrunga biname bine budre me aglecame. Tabe iiwäreja mope biname bau me ädige, ² teebine itemlige peba ceerame egä tabe peei peba cama miiji gyene Israela biname bime abasecretna mete yepäyepä cabu me abacitaname, lui cina babo cewe Damaseko ngalebora jage. Saulo singi ge peei peba bine naace tääpume päpäname, egä tabe liba biname bine jääpänemuge lui cina Yageyame me gaabe cabu waatninusi, magebi piyepu rooriye, siige peei peba te conocäco yäacäruge oomlemame, Yerusalema me waadename.

³ Saulo liba babo cewe Damaseko mameta atyaramtige, piba taatu apacljera te carbe cabu ca teebine tuungepmalige. ⁴ Tabe itramige gawe cabu me, tagepogogo piba iteciijige egä, “Saulo, Saulo, maane ngenome cebine niiya nawenanenite?”

⁵ “Babo Biname, baa maane laasi näte?”

“Cane Yeesu säne, maane lui ne niiya nawenanenite. ⁶ Abujängti, ädi babo cewe me, cane puma mene pa naajene maane ngena wawename.”

⁷ Saulo cama lui biname cina eclige, teepi imyemutemige mene cäco. Teepi tagepogogo iteciijemige, yepä nuuja biname ne lica jepänisi. ⁸ Siige, Saulo gawe cabu ca abujängtige, irecu aasatige, yepä äblicäco ge päpäna gwidape bine. Teepi peei name pi teeme ime joomlisi, eweclujisi, Damaseko cewe me ecanisi. ⁹ Nesae bimu ngalebora tabe äblicäco ge päpäna. Pui padare cabu tabe deedei piyepu niiye cäco enajige.

10 Puga ge Damaseko cewe je yepä ätrunga bi-name ngii Ananiya. Yageyame teebine wama pana jejige egä, “Ananiya!”

Taba jejige, “Yageyame, cane age säne.”

11 Yageyame piba teebine jejige egä, “Abujängti, ädi yepä gaabe cabu me, pui gaabe ngii Conocäco ge. Puma Yuuda me mete cabu je maane item-lepi yepä Taasu cewe biname täapume, teeme ngii Saulo. Taba irecu ätumutenige. 12 Taba Saulo te wama pana yepä biname ne bii jepänige, ngii Ananiya, teeme mete me lui te tabacitige, ime aacitige teeme papa cabu, piba taba cääri irecu aasatige.”

13 Ananiya jejige, “Eewe, Yageyame! Bucurage biname cebine itu najanepesi ai biname potocidi me, taba lipu baborage niiya jaawenemuge mäame biname bine Yerusalema ngalebora je.

14 Taba peba cama Damaseko me tädumi, cuta peei peba cabu conocäco pisi nyene modamoda iiwäreja biname bime bau ca iyeta biname bine oomläjecame Acejiyame me ngii lui cina yaawejanusu.”

15 Puma cita ca Yageyame te jejige, “Maane äte, teeme bau me ädi, ingle naace popi cane teebine itu jaajepene cäme kaakesea wawename, cäme ngii aitnejame nuuja gawe biname bime bau me, piyepu maramara gawecewe mope biname bime bau me, cuta piyepu Israela biname bime bau me. 16 Cane cämämu teebine pa jaawabepene iyeta mäpu taba lui pagege päpäna cämiji pi.”

17 Siige, Ananiya ädige, pui mete me abacitige, piba ime aacitige Saulo me papa cabu. Taba jejige egä, “Cäme biname Saulo, Yageyame Yeesu lui

määme bau me taboclomtumi gaabe cabu maane liba aima tädumete, tabe te cebine bii nätyepige, ingle naace täapume maane cääri pöpäname pi-iyepu Aceji Seemo te määme trupa cabu abacitame.”¹⁸ Piba taatu cibi idre pana gwidape cina taatramige Saulo me irecu cabu ca. Tabe piba irecu aasatige ireme. Tabe abujängtige; piba Ananiya teebine niiye ca jicisäjige Yeesu me ngii cabu.¹⁹ Tabe liba deedei äbitige, teeme kokre te cääri piba tacnenutige.

Saulo te Miji Mene Jejananemige poto Damaseko Abasecretna Mete cabu je

Nesae bimu cama Saulo ätrunga biname cama enajige Damaseko cewe je.²⁰ Tabe conocäco ädige poto abasecretna mete me, gije abacitige mene jajanenname egä Yeesu lui Acejiyame me Bägrä gyene.

²¹ Iyeta lui cina itecijemige, cälu te jitemige, teemeteme ätemläjiniisi egä, “Baa, agesa tabe lui te Yerusalema je pui biname bine yaaglecimuge lui cina Yeesu me ngii yaawejanusi? Tabe pama aima tädumi, ingle naace popi tabe singi ätrunga biname bine oomläjecame modamoda iiwäreja biname bime bau waadename!”

²² Yepä, Saulo me mene kokrerage äbitige. Tabe toraca conocäco Yeesu ne jewabudnitige, jejemige egä, “Tabe peese nyene lui ne Israela biname cina jewagrijanisi teebibine niiya cabu ca äsecerame.” Siige, Damaseko cewe je lui Israela biname, teepi äblicäco ge teeme mene awecnista.

²³ Bucurage bimu ingwe ca, poto Israela biname cina abasecretnige, mene jitraniisi Saulo ne

aglime. ²⁴ Yepä, nuuja biname te teebine jejjige teepi ngena mene jitranisi. Ciiye bimu teepi cewe grana gome ire jetwisi teebine aglime. ²⁵ Yepä, ciiye cabu Saulo me binamewale cina teebine ecanisi cewe kula caale gome me. Puma cita ca teebine baborage diiba ngalebora isinglantisi, kula gaga cabu ca iynisi gawe me.

Saulo Yerusalema Ngalebora je

²⁶ Saulo piba Yerusalema me ädige. Tabe singi ätrunga biname cama alenglecäjame, yepä teepi Saulo me mene lica jecatisi egä tabe lui toraca ätrungayame gyene. Teepi iyeta wälu ge teeme täápume. ²⁷ Puma cita ca Banaba teebine itityäriige, ecanige ätyepäneji biname bime bau me. Banaba teebibine jejananemige Saulo lipu mime Yageyame ne itu jääpänepi Damaseko gaabe cabu, piyepu Yageyame te ngena mene itu jaajepi teebine. Tabe cuta piyepu jeitnige Saulo te mene Yeesu me ngii cabu lipu wälu cäco jaajananemepi Damaseko cewe cabu je. ²⁸ Saulo peei name pi ten cama enajige piyepu Yerusalema ngalebora ta otnetnäjjige. Tabe mene wälu cäco jiiicemige mime Yageyame me ngii cabu. ²⁹ Puga ge Israela biname lui Griik mene ca jiiicemusi. Tabe ten cama mene jiiicemige, teebibine jiseblecäjemige, yepä teepi singi ge teebine aglime. ³⁰ Ätrunga biname liba umle äbitininisi ai poto cidi me, teepi Saulo ne ecanisi Kesarea malu cewe me, puma cita ca teebine jityepisi Taasu cewe me.

³¹ Siige, piba iyeta ätrunga ingle biname cina Yuudea, Galilaya, piyepu Samariya gawe cabu poode jepänanisi. Teepi kokre äbitininisi, piyepu

bucurage me äbitininisi Aceji Seemo me ätityera name pi, piyepu Yageyame me opo gaabe je teepi cängenarage icrajige.

Peteru Ädige Cewe Neeneni Luuda piyepu Yoopa me

³² Peteru iyeta cewe ta otnetnäjige. Nuuja taje tabe ädige Luuda me, Acejiyame me biname bine puma engräjemige. ³³ Puga tabe biname ne jepänige ngii Aenea lui me ime ernge apineca cäco ge. Eit kämäge ngalebora tabe äblicäco ge teeme ute puupu cabu ca arpinenta. ³⁴ Peteru teebine jejige egä, “Aenea, Yeesu Keriso te meebine miiji naawenenige. Arpinanti, mäame ute gwidape emacetnäjemi!” Siige, Aenea piba taatu arpinantige. ³⁵ Iyeta biname cina lui Luuda piyepu Sarena cewe ngalebora icrajige, Aenea ne jepänisi. Teepi piba mime Yageyame bau tata-trongäraninisi.

³⁶ Puga ge Yoopa cewe cabu yepä magebi ngii Tabita lui ätrunga biname gwene. Yoo, teeme Griik ngii lui Dooka, peei me aboclomta lui diya. Iyeta padare tabe miijimiji kaakesea jaawenemuge, owecumete biname bine yäätityäremuge.

³⁷ Peei padare cabu teebine pita te jwoomlige, siige budre äbitige. Teepi teeme budrekaake ne jucisäjisi, cabu je lui mete puupu, pui cabu ocitisi.

³⁸ Yoopa cewe cudecewe lica ge Luuda cewe ca. Peei name pi Yoopa je ätrunga biname liba umle äbitininisi egä Peteru lui Luuda cewe cabu jage, teepi neeneni biname bine jäätjepisi teeme bau me mene cama egä, “Owecu, wata tädepi cime bau me.” ³⁹ Siige, Peteru piba amacetnäjige, ten cama

ädige. Tabe liba Yoopa me atyaramtige, teepi ecanisi pui cabu puupu me. Iyeta cuublacubla cina teebine jowaclomtisi, ele jolwisi, maramara asigreräja gwidape Peteru ne piba jewabäjisi, Dooka lui bine itu yaaterutäjemepi tabe liba ireclota ge. ⁴⁰ Siige, Peteru iyeta biname bine iyebngemige peei puupu cabu ca, kokorare ca piba äpednütige Acejiyame bau irecu ätumutame. Puma cita ca tabe atamongtige budrekaake bau me, jojige teebine egä, “Tabita, arpinanti!” Tabe irecu aasatige, Peteru ne liba jepänige, piba adnatige. ⁴¹ Peteru teebine ime ca jwoomlige, owejängtige. Tabe piba tesoglecemige ätrunga biname bine cuta cuublacubla bine iyeta, teebibine jewabemige egä Tabita ireclota gwene. ⁴² Iyeta Yoopa ngalebora biname cina itecijemige ai poto cidi me, siige bucurage biname cina Yageyame ne jitrungisi. ⁴³ Peteru poto bimu cama Yoopa je enajige, biname ngii Simona teeme mete cabu. Simona me kaakesea lui cibi tääpe bine yaamacetnäjemuge maramara kaakesea tääpume.

10

Koroneliyo te Peteru ne Ala Tesoglige

¹ Puga ge Kesarea cewe je yepä biname ngii Koroneliyo lui ge mope biname Rooma cubu biname bime yepä sange tääpume. Pui sange ne yaainusi ‘Italiya Sange’ ca. ² Tabe babo singi irecu ätumuta mule tääpume. Tabe piyepu teeme inge biname iyeta Acejiyame ne yaawejanusi. Teeme ätityera baborage ge Israela owecumete biname bime tääpume, piyepu tabe jäje irecu lätumutanuge

Acejiyame bau me. ³ Yoo, yepä mämlebimu me trii oklok poto cidi me, tabe wama pana pajecurage jepänige mename seemo ne, lui tädige, teebine jejige egä, “Koroneliyo!”

⁴ Tabe pui mename seemo ne wäluwälu ire jetwige, piba jejige egä, “Yageyame, ngena gyene?”

Mename seemo te jejige egä, “Acejiyame te ngenecu miiji gyene mäame irecu ätumuta tääpume piyepu mäame owecu mule tääpume. Tabe singi ge meebine miiji mene jajime. ⁵ Page Yoopa me mäame biname bine jityepimi yepä biname ne ärngime teeme ngii Simona Peteru. ⁶ Nuuja biname ngii Simona lui te cibi tääpe bine yaamacetnäjemuge, tabe teeme mete cabu enajenige. Pui mete lui malu ligi jage.” ⁷ Siige, mename seemo te liba peei mene teebine bii jejige, piba abyemäriige. Puma cita ca Koroneliyo ala taasoglicige teeme neeneneni mete kaakesea biname bine piyepu yepä cubu biname ne, lui tage teeme miiji kaakeseayame, cuta lui te Acejiyame ne yaawejanuge. ⁸ Koroneliyo teebibine jääjänige ngena te bii bäbitige, siige piba Yoopa me jäätyepänige.

Peteru Babo Gwidape ne Wama pana Jepänige

⁹ Nuuja bimu teepi liba gaabe cabu jage Yoopa cewe mameta atyara, peei padare Peteru piba jegelige mete toro cabu lui puupu cabu me irecu ätumutame. Bimu duusa mameta ge. ¹⁰ Peteru loolo me cewe te joomlige, tabe singi deedei tääpu mage. Deedei gädnäja trämä, tabe wama pana jepänige, ¹¹ dume te iitnige, puma cita ca

yepä gwidape te gawe me täinige, lui babo daamledamle cäbletääpe pana ge; teeme fooa mutre ca siyiniisi gawe me. ¹² Puga ge pui gwidape papa cabu maramara cibi piyepu biicwale piyepu glunubora ele. ¹³ Piba tagepogogo te jejige teebine egä, “Peteru, arpinanti, eglecemi, erngäjemi!”

¹⁴ Yepä, Peteru jejige, “Eewe, Yageyame, cude gemi! Cane umle cäco gäne gwidape ärngäja lui gemi cude cime täapume, coo piyepu lui gemi cibucibu lica.”

¹⁵ Pui tagepogogo te cuta jejige, “Maane gone gwidape bine yaainemute cude ca, Acejiyame lui bine cibi me itu jaawenemepi!” ¹⁶ Nesae gäabu liba pepu äbitige, peei cäbletääpe ne gwidape cama piba cabu me ewecnistisi.

¹⁷ Peteru mage ngene jotwananige teeme wama pana mule me aboclomta poto cidi me. Puirage padare lui biname bine Koroneliyo itu täätjepämi, teepi Simona me mete ne jepänänisi, siige mete gaabe gome jaaclajutänige. ¹⁸ Teepi ala abayänisi, biname ne itemlänisi egä, “Pisi nyene, nää, biname ngii Simona Peteru?”

¹⁹ Peteru te liba ngene jotwananenige peei wama pana mule me aboclomta poto cidi me, Aceji Seemo te piba teebine jejige egä, “Ire! Nesae biname age tämi, meebine näärngenänisi. ²⁰ Maane amacetrnäji, äini, gone däägudägu läbitute ten cama otnime, ingle cane te bii jäätjepänine teebibine.” ²¹ Siige, Peteru äinige, pui biname bine jejemige, “Cane age säne weene lui biname ne jirngeniye. Weene ngenome tujiye?”

²² Teepi jejänisi egä, “Cubu mope biname Koroneliyo te nityepämi. Tabe miijirage biname

gyene, lui te umle gyene Acejiyame ne awejena, piyepu iyeta Israela biname ngenecu miiji gemi teeme poto cidi me. Acejiyame me conocäco mename seemo te Koroneliyo ne tejumi meebine asoglecame teeme mete me otnime, naace tääpume tabe mäáme mene äteciyame.”²³ Siige, Peteru pui biname bine mete me ääsinglentänige yepä ciye cama ute me.

Peteru Atyaramtige Koroneliyo me Mete me

Nuuja bimu tabe amacetnäjige, siige ten cama ädige. Poto ätrunga biname Yoopa cewe cabu ca ten cama eclige.²⁴ Yepä bimu ingwe ca, Peteru atyaramtige Kesarea cewe me, Koroneliyo luma teebine jewagriijige. Koroneliyo cama puga ge teeme inglewale piyepu poto binamewale, tabe lui bine tesoglecemige.²⁵ Peteru liga mete me abacitige, Koroneliyo teeme hau ädige, kokorare ca teeme gome äpednutige,²⁶ yepä, Peteru teebine ewejängtige, jejige egä, “Abujängtli! Cane cuta biname gäne.”²⁷ Peteru Koroneliyo ne mene jejanige egäcäro teepi mete me abacitäsi. Tabe puma pui biname bine jepänemige.²⁸ Tabe jejemige egä, “Weene umle gemi egä cime Israela biname bime cotre pisi nyene egä, cine lica ädära coo abasuta nuuja gawe biname cama. Yepä, Acejiyame cebine nabiberäjumi egä: ‘Gone nuuja biname ne jäägyuye, gone teebine cude me jaawenuye.’²⁹ Peei name pi maane liba cebine nasoglumete, cane tädine meebine ädäráme, ngänu gyene maane Israela biname lica gäte. Siige, cane page näätēmlenine, maane cebine ngenome nasoglumete?”

³⁰ Koroneliyo jejige, “Nesae bimu liba bapirige, cane piba mämlebimu me trii oklok poto cidi me, page liiyepu ge, cäme mete cabu irecu tätumutanumene. Piba taatu yepä biname te, lui me cäbletääpe apaclyäreji cama ge, cäme opo gaabe teclajutumi, ³¹ najumi egä, ‘Koroneliyo, Acejiyame te mäame irecu ätumuta mene bii bitecijige, cuta nääpänige maane owecumete biname bine lipu yäätityäremute. ³² Maane Yooa me mäame biname bine jityepemepi, yepä biname ngii Simona Peteru bau me. Tabe lui nuuja Simona me mete cabu jage, lui te cibi tääpe yaamacetnäjemuge. Teeme mete lui malu ligi jage.’ ³³ Puma cita ca cane biname bine tityepemumene meebine lowejutame, siige baborage eso maane lipu tädite. Page cine age temi Acejiyame me opo gaabe je, meebine naawagrijenisi maane cibibine umle wawename Yageyame te ngena mene naajumi jajime.”

Peteru me Mene

³⁴ Siige, Peteru Koroneliyo naabibine mene jejemige egä, “Cane page umle bäbitine lipu toraca gyene egä Acejiyame te yepä pana ire nitwenininige. ³⁵ Tabe singi iyeta gawecewe biname bime täapume, lui cina teeme ngii yaawejanusu piyepu miiji taatu mule bine jaawenemusi. ³⁶ Weene umle gemi Acejiyame lui mene Israela biname bime bau itu jityepuji egä poode pisi nyene Acejiyame cama Yeesu Keriso name pi. Tabe Yageyame gyene iyeta biname bime täapume. ³⁷ Weene umle gemi ngena itu äbituji Galilaya je piyepu iyeta poto

Israela gawe cabu ta pui padare ingwe gaabe ca, Yoane liba mene jejemuji niiye ca äciseja poto cidi me. ³⁸ Weene umle gemi Yeesu Nasareta ceweyame poto cidi me, Acejiyame te lipu teeme cabu Aceji Seemo ne ecituji cuta kokre ne ecituji. Yeesu iyeta poto ta waatnetnäjuge, miijimiji mule jaawenemuge, piyepu iyeta biname bine miiji me jaawenemuge lui cina Satani me kokre cabu yaacrajuge, ingle Acejiyame lui ten cama ge. ³⁹ Cine ire arbi biname gemi iyeta mule täápume Yeesu lui bine itu jewenemuji Israela biname bime gawe cabu cuta piyepu Yerusalema ngalebora je. Teepi teebine budre me jewenujisi baarge uli cabu äbyera ca. ⁴⁰ Yepä, nesae bimu ingwe gaabe ca Acejiyame teebine budre cabu ca erpinantuji, piyepu cuta eboclomtuji, ⁴¹ lica iyeta biname bime bau me, yepä cime bau me. Cine ire arbi biname gemi, tabe lui bine itu nijinuji ai kaakesea täápume. Yeesu me budre piyepu arpinenta ingwe ca cine ten cama deedei erwäjujisi cuta piyepu niiye enujisi. ⁴² Yeesu cibibine nijinuji biname bine Miiji Mene jananename, piyepu aitnejame egä tabe peese nyene Acejiyame lui ne atrana biname me jewenuji ireclota biname piyepu budre biname bime täápume. ⁴³ Iyeta sasa mename biname cina mene jeitnujisi teeme poto cidi me, jicemujisi egä iyeta biname lui cina teebine jäätrungusi, Acejiyame teeme niiyaniya mule cabu ca kälyä cire jaawenemepi Yeesu me kokre name pi.”

*Aceji Seemo te Nuuja Gawe Biname bime
Yepäyepä Trupa cabu Abacitanige*

44 Peteru liba mene iicema cabu je, Aceji Seemo te abacitanige iyeta lui cina teeme mene jitecijisi. 45 Israela ätrunga biname lui cina Peteru cama seclige Yoopa ca, teepi cälu te jitemige Acejiyame liba teeme ätityerayame Aceji Seemo ne cuta nuuja gawe biname bime cabu ecitanige. 46 Teepi teebibine jitecijemisi maramara tagepogogo ca iicema je piiyepu Acejiyame me kokre ne awepyeräja je. Peteru piba jejemige egä, 47 “Aceji Seemo te ai biname bime cabu babacitige tabe uja lipu tabacitanuji mime cabu me. Nää, miiji gyene nuuja biname te teebibine iibaname, teepi liba niiye ca äciseja ne acatame Yeesu me ngii cabu?” 48 Tabe puma cita ca Koroneliyo naabibine jejemige Yeesu Keriso me ngii cabu niiye ca äciseja acatame. Teepi pui kaake poto ca Peteru ne jejisi poto bimu cama ten cama lenajame.

11

Peteru Mene ne Jeitnige Yerusalema Ätrunga Biname bime bau me

1 Yuudea gawe cabu ta ätyepäneji biname piiyepu iyeta ätrunga biname cina itecijemige egä nuuja gawe biname cina Acejiyame me Miiji Mene ne itu secatumesi. 2 Peteru liba ädige Yerusalema me, puga ge poto ätrunga biname lui singi gemi nuuja gawe biname cina Acejiyame me cewecu ne acatame, teeme tääpe matikolä iirputa ca Israela biname pana äbitame. Teepi peei name pi Peteru ne jiiyingäjisi egä, 3 “Maane lipulipu labacitepete nuuja gawe biname me mete cabu me, lui Israela biname lica gyene piiyepu lui me tääpe ne lica

ituge iirputa mime pana. Maane cuta piyepu deedei teta cama läbitemete? Maane peei lui mime cotre ne jaatropangtemete!”⁴ Peei äingeja mene name pi Peteru teebibine jejananemige iyeta lui itu läbitemesi pui mule me agedna cabu ca. Tabe apu jüicige egä:

⁵ “Yoo, cane liba Yoopa cewe cabu irecu lätumutepene, cane piba yepä gwidape ne wama pana jääpänepene. Peei gwidape lui daamledamle cäbletääpe pana ge, teeme foomutre ca säinepesi gawe me, siige cäme mameta me liibepi. ⁶ Cane piba ngalebora me cängena ire jaatwananepene. Puga cibi gwidape bine piyepu cibi cäco gwidape, biicwale, glunubora ele bine jääpänemepene. ⁷ Cane puma cita ca tagepogogo nätecijepi, cebine lui najepi egä, ‘Peteru, arpinanti, eglecemi, erngäjemi!’ ⁸ Yepä, cane jaajepene, ‘Eewe, Yageyame, cane umle cäco gäne nuuja cude cibi piyepu cibi cäco gwidape cäme tage cabu acita.’ ⁹ Pui tagepogogo mene cabucewe ca piba neeneni me najepi, ‘Gone yaainute cibi cäco gwidape ca Acejiyame lui ne cibi me jaawenuge.’ ¹⁰ Nesae gäabu pepu läbiteme, siige piba pui gwidape bine iyeta yaawecnemepi cabu me. ¹¹ Puirage padare nesae biname lui bine cäme bau täätjepämepi Kesarea cewe cabu ca, teepi mete me tataräpesi, cane lui mete cabu nanajepi. ¹² Aceji Seemo te cebine najepi pui biname cama wata otnime. Siige, ai siks ätrunga biname cina Yoopa ca cane cama yaaclepi Kesarea me. Puga cine iyeta Koroneliyo me mete me yäähäcnepesi. ¹³ Koroneliyo piba cibibine

nijipi tabe lipu mename seemo ne jääpänepi, teeme mete cabu lui aclajuteji, jaajepi teebine egä, ‘Maane biname bine jityepemepi Yoopa me yepä biname ne arwojutame, teeme ngii Simona-Peteru. ¹⁴ Tabe meebine mene pa naajepi maane piyepu mäáme inglewale lipulipu niiya mule cabu ca äsecreraame.’ ¹⁵ Siige, cane liba gije labacitepene mene me, Aceji Seemo te piba teeme yepäyepä trupa cabu me labacitanepi, ai ätrunga mule agedna cabu je mime trupa cabu lipu abacitanuji. ¹⁶ Cane piba mime Yageyame me mene ngene jaapecnepene tabe lipu tiicuji egä, ‘Yoane lipu niiye yaacituge biname bime papa cabu niiye ca äciseja täápume, Acejiyame te pepu Aceji Seemo weeme trupa cabu pa yaacitanepi.’ ¹⁷ Cäme täápume pajecu gyene egä Acejiyame pui nuuja gawe biname bime trupa cabu yepä pana Ätityerayame ne yaacitanepi tabe lui ne mime cabu itu ecitanuji, mine liba Yageyame Yeesu Keriso ne niinäce jitrungujisi. Nää, cäme kokre pisi nyene Acejiyame ne iibaname teeme Ätityerayame ne ceerame? Eewe, äblicäco!”

¹⁸ Siige, ätrunga biname cina Peteru me mene liba jitecijisi, teepi pui ängeja mule ne piba ebmalisi, Acejiyame me ngii ewepäntisi, jiicisi egä, “Acejiyame padare cuta yäacäremepi nuuja gawe biname bine atatröngärame teeme niiyaniya mule cabu ca toraca ireclota ne päpäname lui ngälu cäco gyene.”

Mene Antiyoka Ätrunga Ingle Biname bime potocidi me

19 Ätrunga biname cina Yerusalema cabu ca uu-cratnuji maramara gawe cabu me, teeme mäpu ireclota name pi Setepano me budre ingwe ca. Poto cina cudecewe me eclige Poenikiya, Kupro, piyepu Antiyoka me. Teepi Israela biname taatu bine Miiji Mene jejananemisi. 20 Yepä, poto ätrunga biname cina Kupro curä piyepu Kurene gawe cabu ca cuta Antiyoka cewe me eclige. Teepi puga mene jejananemisi biname bine lui Israela biname lica gemi, teebibine umle jewenemisi Miiji Mene mime Yageyame Yeesu poto cidi me. 21 Mime Yageyame me kokre ten cama ge, peei name pi bucurage biname cina mime Yageyame bau me tatatrongärinisi, teebine jitrungisi.

22 Idre ecanisi peei mule poto cidi me Yerusalema ätrunga biname bime bau me. Teepi puma cita ca Banaba ne Antiyoka cewe me jityepisi. 23 Siige, Banaba liba atyaramtige Antiyoka me, jepänige Acejiyame te biname bine lipu miiji itu jaawenemepi. Tabe Banaba te piba gege äbitige, teebibine iyeta bäärmi jegedne-mige mime Yageyame ne toraca ätrungame, teeme gome cängena lenajame. 24 Yoo, Banaba miijirage biname ge, teeme ätrunga baborage, piyepu Aceji Seemo me kaakesea te teeme cabu babo äbitige. Siige, bucurage biname cina Yageyame ne jitrungisi teeme mene name pi.

25 Banaba puma cita ca Taasu cewe me ädige Saulo ne ärngime, 26 liba jepänige teebine, ecanige Antiyoka cewe me. Yepä kämäge ngalebora teepi puga ätrunga biname cama abasutinisi, bucurage biname bine ebiberäjemäsi. Antiyoka je teepi

Keriso me binamewale bine ciitacarage einemisi egä 'Kristiyan'.

²⁷ Pui padare poto Acejiyame me mename biname cina Yerusalema ca eclige Antiyoka me. ²⁸ Teeme yepä te ngii Agabu abujängtige, Aceji Seemo me kokre ca mene jüicige egä, "Gane padare mameta gyene otni iyeta gawe cabu ta." Yoo, pui gane padare te täduji Klaudiyus liba enajuji Rooma Mopeyame täápume. ²⁹ Ätrunga biname cina mene jitransisi rarekaake ätyepame teeme biname bine Yuudea gawe cabu ätityerame. Laatibi rarekaake cama, teepi yootonisi. Bucurage rarekaake cama biname cina, teepi bucurage icranemisi; rarekaake cäco biname lui, teepi nesae icranemisi. ³⁰ Siige, pui rarekaake jityepemisi Banaba piyepu Saulo cama Yuudea ätrunga ingle mutre biname bime bau me.

12

Heroda te Ätrunga Biname bine Mäpu cabu Icranemige

¹ Pui padare Mope Biname Heroda gije abacitige poto ätrunga biname bine mäpu cabu acranecame. ² Tabe cubu biname bine jejemige Yoane me naane Yakobu ne budre me aglime cubu turikä ca. ³ Heroda liba umle äbitige egä poto Israela biname cina singi ge pepu agleca mule täápume, tabe piba cuta Peteru ne joomlige. Pui te äbitige Israela biname bime trii padare ngalebora, teepi liba uutneca cäco buluduu bine yäärwäjusi. ⁴ Yoo, Peteru ne liba joomlisi, teepi piba teebine krokeci- iye mete cabu me isinglantisi, awamuta biname

bime ime cabu ecitisi. Yoo, puga ge fooa sigu awamuta biname; yepä sigu lui fooa biname cama, cuta iyeta nuuja sigu piyepu. Siige, Heroda ngene jotwanige Peteru ne atraname biname sobe cabu Israela biname bime Äsuplengta trii ingwe poto ca. ⁵ Siige, Peteru krokeciye mete cabu enajige, yepä ätrunga biname cina Acejiyame ne jäje yaawejanusi teeme poto cidi me.

Peteru Krokeciye Mete cabu ca Tasatige

⁶ Lui bimu cabu Heroda singi ge Peteru ne acaname krokeciye mete cabu ca biname sobe cabu atraname, pui bimu me niinäce gaabe ciye cabu, Peteru ute ogrige neeneneni awamuta biname bime cole je. Tabе ätäyäneji ge neeneneni ayana seea ca, piyepu cuta poto awamuta biname puga ge krokeciye mete grana gome. ⁷ Piba taatu Yageyame me mename seemo puga aclajuteji ge Peteru mameta gome, piyepu apacyera te tuungepmalige puupu cabu me tabe luma enajige. Pui mename seemo te Peteru ne palace gome joomlige, elotnicige arpinentame, jejige egä, “Wata arpinanti!” Puirage padare ayana seea cina aatramige Peteru me ime cabu ca. ⁸ Mename seemo piba jejige, “Määme baagi ca amlemalti, ernge gwidape aasigräri!” Peteru pui jaawenige, siige mename seemo piba jejige, “Määme acwabeja cäbletääpe ca ätrugäri, cane cama tädi!” ⁹ Peteru teebine ingwe icwige krokeciye mete cabu ca, yepä tabe umle lica ge egä mename seemo te ngena jewenenige, nää toraca gyene coo lipu. Tabе apu jengenige egä, “Cane

pama wama ogrenine.” ¹⁰ Teepi niinäce sigu awamuta biname bine sisuplengemäsi, puma cita ca nuuja sigu ne sisuplengemäsi, siige ceräcerägäabu tatyaramtäsi ayana grana gome me cewerage abacitame. Pui gaabe te teemämu äpäcutige, siige teepi asatäsi, mete me otni gaabe cabu aalige, piba taatu mename seemo te Peteru ne ebmalige.

¹¹ Peema cita ca Peteru toraca umle äbitige ngena te bäbitige teeme tääpume. Tabe jiiçige egä, “Ai lui toraca ge! Yageyame te teeme mename seemo ne tityepige, cebine Heroda me ime cabu ca nasatige piiyepu iyeta niya gwidape cabu ca Israela biname cina lui singi gemi căme bau wawename.”

¹² Peteru pui ingwe ca ädige Yoane-Mareko me mage Mariya teeme mete me. Bucurage biname puga tabasecretnumi, irecu ätumutanisi. ¹³ Peteru puutucu gaabe ne seyäjige, piba mete kaakesea ngulebägrä ngii Rooda toclige ireme. ¹⁴ Tabe liba Peteru me tagepogogo opo ewatnige, tabe gege name pi uuwamige, puutucu gaabe ne lica jiiñnige, yepä mete me cääri abacitige, jejemige egä, “Peteru pisi nyene puutucu je.” ¹⁵ Teepi jojisi egä, “Buduma gäte maane!” Yepä, Rooda jejemige, “Ai lui toraca mene gyene!” Puma cita ca teepi jowecnistisi, “Peei lui pama teeme mename seemo gyene!”

¹⁶ Iyeta pui padare Peteru gaabe ne seyäjjanige. Siige, teepi liba gaabe ne jiiñnisi, călu te jitemige Peteru ne päpäname. ¹⁷ Peteru teebibine ime ca bojä jewenemige, jejemige Yageyame te lipu teebine sisatige krokeciye mete cabu ca. Peteru

piba jejemige egä, “Yakobu* naabibine jejemep-eye ai mule poto cidi me.” Siige, tabe teebibine ebmalemige, nuuja gome me ädige.

¹⁸ Krokerage liba, awamuta biname cina mage teemeteme äcnecinini egä, “Peteru liiyeme bädige?” ¹⁹ Piba Heroda teebibine jejemige Peteru ne ärngime, yepä teepi lica jepänisi. Puma cita ca Heroda awamuta biname bine itemlemige, siige teeme cubu biname bine jejemige pui awamuta biname budre me acraname.

Pui ingwe gaabe ca, Heroda Yuudea gawe cabu ca ädige Kesarea gawe cabu me puma matikolä lenajame.

Heroda me Budre poto cidi me

²⁰ Heroda mage claabe ge Turo piyepu Sidona cewe biname cama, peei name pi teepi gigri otninisi Heroda cama mene me. Teepi Heroda me mete ire atwiyame ngii Blasto bau me niinäce seclige, teebine teeme biname me jwenisi. Siige, piba Heroda bau me eclige, teebine itemlisi poode ten cama äbitame, ingle naace popi teepi teeme deedei gwidape yaawadanemusi Heroda me gawecewe cabu ca.

²¹ Puma cita ca Heroda bimu ne ecitige, siige teeme mararage cäbletääpe ne pui bimu cabu asigrärige, adnatige teeme atrana puupu cabu, puma cita ca biname bine mene jejananemige.

²² Biname cina ala cama jicemisi egä, “Biname pana mene lica gyene peei, yepä uuje gyene!”

²³ Piba taatu Yageyame te mename seemo ne tityepige. Tabe Heroda ne budre pita ecärige, ingle

* **12:17:** Yakobu: Pui Yakobu lui Yeesu me igane gyene. Ire Matayo 13:55.

naace popi Heroda singi lica ge Acejiyame ne opo gaabe me acitame, yepä biname bime awepyeräja bine tabe ewademige teeme täápume. Cuple cina teeme tääpe erwisi, budre me itwitis.

²⁴ Yoo siige, iyeta padare bucurage biname cina Acejiyame me Miiji Mene yäatecijemuge, Yeesu ne piba jäätrungusi.

²⁵ Banaba naabi Saulo rarekaake waadena ne liba epiräsi, teepi Yerusalema ca tacnenutäsi, mamye biname ngii Yoane-Mareko ne ten cama secanäsi.

13

Antiyoka Ätrunga Biname cina Banaba Saulo naabibine Kaakesea täápume Jäätyepisi

¹ Puga ge Antiyoka ätrunga biname cama potu Acejiyame me tagepogogo mene iicana biname piiyepu abiberäja biname: Banaba; Simeona, lui yaainusi cäsäcäsä tääpe biname ca; Lukiyus, lui Kurene ceweyame ge; Manena, lui Mopeyame Heroda me keege ge teepi liba bägrä je; cuta pi-iyepu Saulo. ² Teepi liba Yageyame ne ewepyeräjisi piiyepu deedei cäco icrajige Acejiyame ne ngene apecname, Aceji Seemo piba teebibine jemige egä, “Weene Banaba Saulo naabibine cäme gome tääyebtingteye kaakesea wawenname cane lui täápume teebibine ituge jaji.”

³ Peei ingwe ca teepi iyeta deedei cäco cuta cääri icrajige, irecu ätumutanininisi, piba ime icranemisi Banaba Saulo naabibime papa cabu, piba jäätyepisi teebibine.

Kupro Curä je

⁴ Aceji Seemo te Banaba Saulo naabibine jäätyepige. Teepi asatäsi Selukiya malu cewe me, puma cita ca poo gaabe aaclige Kupro curä me. ⁵ Teepi liba pui curä cabu Salami cewe me atyaramtäsi, teepi puga Acejiyame me mene Israela biname bime abasecretna mete cabu jejananemäsi. Puga ge ten cama Yoane-Mareko teeme kaakesea cabu ätityerame.

⁶ Teepi curä ne piba jeclänutäsi nuuja poto malu me, Paapos cewe me atyaramtäsi. Teepi puga opopa jewenäsi yepä piiseba biname lui me ngii Bar-Yeesu. Tabe Israela biname ge lui te walya jüicuge egä, “Cane Acejiyame me mename biname gäne.” ⁷ Bar-Yeesu lui curä Mopeyame Sargiyu-Paulu me biname ge. Mopeyame Sargiyu-Paulu lui mage ngene atwanena biname ge. Tabe Banaba Saulo naabibine taasoglicige teeme opo gaabe otni-me, inge naace popi tabe singi Acejiyame me mene äteciyame. ⁸ Yepä, pui piiseba biname, teeme nuuja ngii Griik mene ca lui Eluma, tabe singi Saulo Banaba naabibime mene iibaname, cuta singi Mopeyame Sargiyu-Paulu me gaabe armime Yeesu bau ätrungame. ⁹ Saulo lui teeme nuuja ngii Paulo, Aceji Seemo me kokre te babo äbitige teeme cabu. Paulo piba pui piiseba biname conocäco ire jetwige, ¹⁰ jējige egä, “Maane Satani me bägrä gäte! Maane cubuyame gäte iyeta conocäco mule tääpume. Määme angletneja mule bucurage gemi. Maane singi gäte cime Yageyame me toraca mene aboclomtame walya mene me! ¹¹ Yageyame te teeme ime yaacitege määme cabu me, siige määme irecu cina määsumäsu page läbitäsi. Teeme singi padare ngalebora maane bimu apaclyera ne lica

pa jepänanepi.”

Siige, piba taatu krokeciye pana klokakloka te teeme irecu aacwabige. Tabe otnetnäjige biname ne ärngime teebine ime ca aweclujame. ¹² Mopeyame Sargiyu-Paulu liba peei ne jepänige, Paulo me mene jitrungige. Tabe ngenecu jelonigige mime Yageyame poto cidi me abiberäja name pi.

Antiyoka Cewe Pisidiya Gawe cabu je

¹³ Paulo piyepu ten cama lui biname, teepi Paa-pos cewe ca poo gaabe eclige cewe ngii Perga me, lui Pampuliya gawe cabu. Puga teeme ätityerayame Yoane-Mareko teebibine taabmalige, Yerusalema me acnenutige. ¹⁴ Teepi Perga cewe ca doro gaabe aaclige, Antiyoka cewe me atyaramtäsi, lui Pisidiya gawe cabu. Sabade bimu cabu teepi abasecretna mete me abacitäsi, adnatäsi. ¹⁵ Puga biname cina poto cotre mene ecnemisi Oogäräneji Mene cabu ca, Moose lui mene sogäremuji, cuta piyepu poto Oogäräneji Mene mename biname cina lui sogäremujisi. Peei liba siige, abasecretna mete modamoda biname cina piba mene jityepisi Paulo Banaba naabibime bau me egä, “Cime biname, cine singi weene biname bine bäärmii agedname, weeme mene liba pisi nyene cibibine kokre ceerame.” ¹⁶ Puma cita ca Paulo jeclajutige, ime ewejängtige, piba gije abacitige mene jajanename. Agesa teeme mene:

Paulo me Mene Israela biname bime tääpume

“Ama lui Israela biname piyepu iyeta nuuja gawecewe biname lui cina Acejiyame bau me irecu lätumutanininusi, weene cäme mene

nätecijeyel! ¹⁷ Acejiyame lui ne Israela biname cina yaawejanusi, mime sasa kaakesaare bine jejäcremuji, teebibine piba ablime jewenemuji pui padare cabu teepi liba sääripe biname icrajuji Aikupito gawe cabu je. Acejiyame teeme babo kokre ca teebibine Aikupito cabu ca sewademuji. ¹⁸ Footi kämäge ngalebora Israela biname ätecija cäco icrajuji, yepä tabe teebibine cängena ire jetwemuji pui daapo taatu cewe cabu je. ¹⁹ Tabe seben maramara biname tomi bine Kanana gawe cabu ca iyecräjemuji, piba teeme Israela biname bine yageyame me jewenemuji Kanana gawe täápume. ²⁰ Tabe pama fooma hanred fifti kämäge ngalebora peei bine epiremuji.

Pui padare ingwe ca tabe ablaweja biname ecäranemuji Israela biname bine teeme ire atwime, ngälu mename biname Samwela me padare te tatyaramtuji. ²¹ Siige, teepi liba Acejiyame ne mope biname täápume itinärujisi, tabe piba Saulo teeme mopeyame täápume ecäremuji. Saulo lui Kiisa me bägrä ge Benjamina me inge cabu ca. Tabe Israela biname bime mopeyame enajuji footi kämäge cama, ²² siige Acejiyame teebine iyebtingtuji, piba Daawida ne mopeyame me jewenuji. Age Acejiyame me mene Daawida poto cidi me: ‘Cane asicnantine Yese me bägrä Daawida lui cäme singirage biname gyene, lui te iyeta cäme singi jaawenemuge.’ ²³ Yepä Daawida me kaakesaare Yeesu peese nyene, Acejiyame lui ne jewenuji Israela biname bine niiya mule cabu ca äsecerame, tabe lipu itu jiiucuji. ²⁴ Yeesu liba camuge gije abacita teeme kaakesea, piba Yoane niiye ca

äciseja biname te iyeta Israela biname bine bäärmi mene jegednemuji teeme niiyaniya mule cabu ca atatrongärame piyepu niiye ca äciseja ne acatame. ²⁵ Yoane teeme kaakesea ne apirame liba äbitige, tabe biname bine jejemuji egä, ‘Weene lipu ngene jotwaniniye egä cane laasi näne? Weene lui ne jewagrijeniye, cane tabe lica gäne. Yepä, weene ire! Tabe tädenige cäme ingwe poto ca. Cane miiji lica gäne teeme ernge gwidape iirecame teeme ernge cabu ca.’ Siige.

²⁶ Yoo, cäme binamewale, weene lui Abrahamo me kaakesaare gemi, piyepu weene lui cina Acejiyame ne yaawejanuye, yepä Abrahamo me kaakesaare lica gemi, mime täápume Acejiyame te mene tityepuji egä äsecrera pisi nyene niiyaniya mule cabu ca. ²⁷ Peei mene lui mime täápume, ingle naace gyene Israela biname lui cina Yerusalema ngalebora icrajenige piyepu teeme mutre biname, teepi umle lica ge egä Yeesu peese nyene pui biname teebibine niiya cabu ca äsecrera. Cuta piyepu teepi cängena umle lica ge mename biname bime mene, teepi lui Oogäräneji Mene cabu yaacnemusi iyeta Sabade bimu cabu. Yepä, teepi pui mename biname bime mene toraca me jwenemuji, teepi liba Yeesu ne jigyuji. ²⁸ Ngänu gyene teepi äblicäco toraca ingle ne päpäna Yeesu me agli täápume, yepä teepi Pilato ne itemlujisi teebine budre me acitame. ²⁹ Teepi liba iyeta mene ibibi jwenemuji, lui piti nemi sasa Oogäräneji Mene cabu Yeesu poto cidi me, piba teebine barge uli cabu ca itrungantujisi, gape me ecitujisi. ³⁰ Yepä, Acejiyame teebine budre cabu ca erpinantuji, ³¹ siige

bucurage bimu cabu tabe taboclomtanuji teeme bau me, lui cina Galilaya ca itu ecluji ten cama Yerusalema me. Pui cina page ire arbi biname gemi teebine aitname mime Israela biname bine umle wawename. ³²⁻³³ Cine age temi page, ai mene cuta weeme bau acaname egä Acejiyame lui mene mime kaakesaare bine jejemuji tabe pagege wawena, tabe mime padare cabu itu jewenuji mime täápume, lui teeme kaakesaare gemi, tabe liba Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji. Pui potocidi me mene pisi nyene Salamo uupera peba poce neeneni cabu egä,

‘Maane cäme bägrä gäte;

cane page mäame Babe me bäbitine.’

³⁴ Cuta agesa nuuja mene Acejiyame lui jiiicuji Yeesu me budre cabu ca arpinenta piiyepu teeme tääpe ocwäwa cäco potocidi me egä,

‘Cane weebibine toraca cängena miiji cire jiwenipene, cane lipu mene Daawida ne jujine.’

³⁵ Daawida peei mene jeitnuji egä,

‘Maane cäme trupa ne licarage cirege abmala gape cabu ocwäwame, cane lui mäame miijirage kaakesea biname gäne.’

³⁶ Daawida lui padare cabu ireclota enajuji, tabe Acejiyame me singi jewenemuji, piba budre äbituji. Teepi gape me teebine ecitujisi teeme kaakesaare gome, siige teeme tääpe gape cabu ocwäwuji. ³⁷ Yepä, pepu lica äbituji teeme täápume Acejiyame lui ne budre cabu ca erpinantuji. Peei lui Yeesu sine. ³⁸⁻³⁹ Yoo, cäme binamewale, weene iyeta miiji toraca umle egä peei lui Yeesu me cabu ca gyene cane weebibine jijenininine ai Miiji

Mene niiyaniya mule cabu ca kälyä äbita poto cidi me. Weene miiji umle egä iyeta biname lui cina Yeesu ne jäätrungusi, teepi iyeta äseji gemi teeme niiyaniya mule cabu ca, lui mule cabu ca Moose me cotre äblicäco weebibine äsecrera.
⁴⁰⁻⁴¹ Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä,

‘Ire, weene laatibi Acejiyame ne jäägyuye!

Cäro, weene cälu te pa jitipi, piba budre päbitipeye,

ingle naace popi page cane ngena jewenenine, weene lica jitrungeniye,

ngänu gyene cuta nuuja te liba weebibine ibiberäjininuge!’

Yoo, weene cängena inajininige, piba peei mename biname bime sasa mene weeme bau lica pa läbitepi!”

⁴² Siige mene, Paulo naabi Banaba liba abasecretna mete ne sebmäläsi, biname cina teebibine jaajisi acnenutame nuuja Sabade cabu teebibine cuta cerämu abiberäjame peei mene poto cidi me.

⁴³ Ingwe ca biname cina abasecretna mete ne liba sebmalisi, poto Israela biname piyepu poto nuuja gawe biname lui cina Israela biname bime irecu ätumuta mule itu yaacatepesi, teepi Paulo Banaba naabibine ingwe ääcwisi. Peei neeneni ätyepäneji biname piba teebibine mene jejemäsi piyepu bääirmi jegednemäsi teepi Acejiyame me baborage miiji cabu cängena lenajame.

Paulo piyepu Banaba bime Mene Acejiyame Umle cäco biname bime tääpume

⁴⁴ Nuuja Sabade bimu cabu, pama iyeta biname pui cewe cabu tabasecretnige mime Yageyame

poto cidi me mene ätecijame. ⁴⁵ Yepä, poto Israela biname cina biname tomi ne liba jepänisi, teepi ire patre eglemisi egä, “Cime biname bine bewadimige,” piba Paulo me mene jeclanisi, teebine jicnecisi. ⁴⁶ Yepä, Paulo naabi Banaba wälu cäco jejemäsi egä, “Miiji ge cine Acejiyame me mene niinäce weeme bau iicana, yepä ingle weene jigye niye peei mene ne, apu egä weene ibibi lica gemi iyeteta ireclota tääpume, peei name pi cine weebibine ibmalininago, nuuja gawe biname bime bau me niclenige. ⁴⁷ Cine apu jewenenago, ingle Yageyame cibibine ituge jaji egä, ‘Cane weebibine apaclyera pana icitenine nuuja gawe biname bime tääpume, toraca ireclota gaabe iyeta gawecewe biname bine awabame.’ ”

⁴⁸ Siige, nuuja gawe biname liba peei mene jitecijisi, teepi gege ge, Yageyame me mene ewepyeräjis. Laati bine Acejiyame ituge jājācra toraca ireclota lui ngälu cäco päpāname, teepi Yeesu ne jitrungisi.

⁴⁹ Bucurage biname lui cina Antiyoka cewe mameta icrajige, mime Yageyame me mene itecijemige. ⁵⁰ Yepä, poto Israela biname cina cewe modamoda biname bine ngenecu alonecame jwenemisi, cuta piiyepu poto dogwe magebi bine ngenecu alonecame jwenemisi, lui cina Acejiyame ne yaawejanus. Pui Israela biname piba gije abacitinisi Paulo Banaba naabibine mäpu cabu acitame, siige teeme gawe cabu ca ääyecräjis. ⁵¹ Pui neeneni ätyepāneji biname cina teeme ernge cabu ca secre äglubejäsi. Teepi singi pepu mule ca awabame egä biname bime ätrunga cäco mule

name pi teepi cewe ne sebmaläsi. Teepi puma cita ca Ikoniya cewe me aaclige. ⁵² Siige, Paulo me mene name pi Antiyoka ätrunga biname cina mage gege cama icrajige, piyepu Aceji Seemo me kokre ten cama ge.

14

Ikoniya Cewe je

¹ Peei yepä mule te äbitige Ikoniya cewe je. Paulo naabi Banaba aaclige Israela biname bime abasecretna mete cabu me, puga mene jejananemäsi kokre cama. Siige, bucurage Israela biname piyepu nuuja gawe biname piba Yeesu ne jitrungisi. ² Yepä, poto Israela biname lui cina singi lica ge Yeesu ne ätrungame, teepi poto nuuja gawe biname bine ngenecu alonecame jewenemisi, niiya mene ca teeme ngene atwanena jetatrongtemisi ätrunga biname bime bau ca. ³ Yoo, Paulo naabi Banaba puga aanajige lecaleca padare cama. Teepi mene wälu cäco jejananemäsi Yageyame poto cidi me. Tabe te kokre äcärige teebibine ciitaca mule bine wawename. Tabe pepu jewenige awabame egä teeme mene lui toraca ge, egä Acejiyame owecu gyene biname bime täöpume cuta singi teebibine ätityerame. ⁴ Ikoniya cewe biname cina äplinisi: poto cina singi Israela modamoda biname bime täöpume; poto cina singi pui neeneneni ätyepäneji biname bime täöpume.

⁵ Puma cita ca poto Israela biname piyepu poto nuuja gawe biname teeme modamoda biname cama mene jitransisi ätyepäneji biname bine niiya wawename piyepu kula ca budre me äbyecrame.

⁶ Paulo naabi Banaba pei poto cidi me liba umle

äbitäsi, teepi uucräsi Lukaniya gawe cabu me, luga ge neeneni cewe ngii Lustra piyepu Derbe cuta piyepu poto matimati cewe. ⁷ Teepi puga Miiji Mene biname bine jejananemäsi.

Lustra Cewe piyepu Derbe Cewe je

⁸ Puga ge Lustra cewe je yepä biname lui teeme ernge niyaniya ge. Tabe pepu aplimläneji ge, äblicäco otnetneja. ⁹ Tabe adnatäneji ge, Paulo me mene jitecijige. Paulo teebine opo ewatnige egä tabe teeme mene jitrungenige, siige peei ätrunga name pi tabe miiji ge miiji me äbita. Paulo piba teebine conocäco ire jetwige, ¹⁰ babo tage ca jējige, “Abujängti, mäame ernge ca conocäco naaclajutege!” Peei rooriye te wata abujängtige, siige otnetnäjige. ¹¹ Biname cina jepänisi Paulo lui ne jewenige, teepi piba ala abayisi teeme Lukaniya gawe mene ca egä, “Cabucewe uuje cina ai gawecewe biname pana me bateplengtäsi, täinäsi mime bau me!” ¹² Teepi Banaba ne ngii ecärisi Jeeu piyepu Paulo ne ngii ecärisi Hermes, inge Paulo te mene jicige. Teepi apu jewenisi, inge teepi jengemige egä cabu je piti nemi neeneni uuje Jeeu piyepu Hermes. ¹³ Yoo, Jeeu me iiwäreja mete puga ge cewe wajwa je. Siige, Jeeu täapume iiwäreja biname te rooriye kau bine piyepu uli popo sewadige cewe grana gome me. Piba pui iiwäreja biname piyepu biname tomi cina singi kau aglime ätyepäneji biname bine iiwärejame, inge teepi apu jengemige egä Paulo piyepu Banaba lui Jeeu piyepu Hermes naabi tegi.

¹⁴ Banaba naabi Paulo biname bime mene liba äatecijige, teepi ngenecu mäpu name pi teeme

cäbletääpe iderecmäsi piiyepu uuwamäsi biname tomi cabu me, siige baborage tage ca mene jemisi egä, ¹⁵ “Biname, weene ngena jeweneniye? Cine ai gawe biname gegi, weene liiyepu! Cine age tegi Miiji Mene aitname, weebibine ai walya gwidape cabu ca atatrongärame Acejiyame bau me opire wawename, tabe lui toraca ireclota gyene. Peese nyene Acejiyame lui te cabucewe, gawecewe, piiyepu malu bine jewenemuji iyeta teeme gwidape cama. ¹⁶ Sasa cabu ca tabe biname bine ire ta jaacitanemuge teepi biname cina teeme singi gaabe cabu otnetnejame. ¹⁷ Yepä, iyeta padare tabe temämu conocäco taboclomtuge teeme miiji ätityera mule cabu. Tabe ngupe ne weeme bau me täätiepuge dume cabu ca, piiyepu gije bine jaawenemuge kuu wawenecame teeme maramara äyi padare cabu kämäge ngalebora. Tabe pepu weebibine deedei icäraninuge weeme ngenecu ne gege wawename.” ¹⁸ Paulo ai mene ca jibemige biname bine lui cina singi teebibine kau ca iiwärejame, yepä plowa lica ge teebibine iibaname peei mule cabu ca.

¹⁹ Piba seclige poto Israela biname cina Pisidiya gawe Aniyoka cewe cabu ca piiyepu Ikoniya cewe cabu ca. Teepi biname bine giri jecitanemisi teeme singi wawename. Teepi Paulo ne kula ca jibyecrisi, piba teebine elädnisi pui babo cewe Lustra cabu ca. Teepi apu jengemige tabe budre ge. ²⁰ Yepä, ätrunga biname cina liba seclige, Paulo ne jewaclomtisi, tabe piba arpinantige, acne-nutige pui cewe me. Siige, nuuja bimu Paulo naabi Banaba aaclige Derbe cewe me.

*Paulo naabi Banaba Suriya Gawe Antiyoka
Cewe me Acnenutäsi*

²¹ Paulo naabi Banaba Derbe cewe biname bine Miiji Mene jejananemäsi. Puga bucurage biname teeme mene jitrungisi. Teepi piba acnenutäsi Lustra cewe me, puma cita ca Ikoniya cewe me, puma cita ca matikolä Antiyoka cewe me Pisidiya gawe cabu. ²² Iyeta peei cewe cabu teepi ätrunga biname bine ngenecu kokre ecäremäsi piiyepu teebibine bääirmi jegednemäsi conocäco Yeesu bau ätrungame. Teepi biname bine ebiberäjemäsi egä, “Ai ireclota cabu mine iyeta bucurage mäpu cabu ca täsinago, ingwe ca piba Acejiyame me biname bine waadena cabu me cire yäabäcnepesi.”

²³ Ätrunga ingle yepäyepä cabu Paulo naabi Banaba biname bine jejäcremäsi mope biname me äbitame ätrunga biname bine waadename. Iyeta cewe cabu teepi irecu ätumutanäsi piiyepu deedei cäco aanajige Acejiyame ne ngene apecname, piba pui cewe ätrunga biname bine mime Yageyame me ime cabu icranemäsi, teepi lui bau me teeme ngenecu ituge acita.

²⁴ Pisidiya gawe liba jeläcnutäsi, teepi cääri atyaramtäsi Pampuliya gawe cabu me. ²⁵ Teepi Miiji Mene Perga cewe cabu jejananemäsi, puma cita ca Ataliya cewe me aaclige. ²⁶ Teepi puma cita ca poo gaabe abyemeräsi Antiyoka babo cewe otnime, luma ätrunga biname cina teebibine Acejiyame me miiji ire atwi cabu ituge acita peei kaakesea täapume, page lui ne bii jimlitäsi.

²⁷ Teepi liba Antiyoka babo cewe me atyaramtäsi, ätrunga biname bine tebasecretnemäsi, jejanemäsi iyeta Acejiyame te ten cabu ca lui

itu jaawenemepi, piyepu tabe gaabe ne lipu itu jiiitnepi gawe maramara biname bime tääpume Yeesu ne ätrungame. ²⁸ Siige, teepi leca padare cama Antiyoka ätrunga biname cama aanajige.

15

Babo Abasecretna Puga Ge Yerusalema je

¹ Poto biname Yuudea ca seclige Antiyoka me, puga gije abacitinisi ätrunga biname bine walya abiberäjame egä, “Weene äblicäco weeme niiya mule cabu ca äsi weene liba lica acata Israela biname bime cotre Moose lui sogäremuji, egä imäbägrä bime tääpe matikolä iirpeclame Acejiyame me cewecu acitame.” ² Siige, Paulo naabi Banaba pui Yuudea ca biname bime mene jisädemäsi, ten cama mage äciseräjininisi tääpe iirputa mule poto cidi me. Siige, teepi iyeta mene jitransisi Paulo Banaba naabibine piyepu poto nuuja Antiyoka ätrunga biname bine Yerusalema me ätyepame, puma ätyepäneji biname piyepu nuuja ätrunga mope biname cama mene atraname tääpe iirputa cotre poto cidi me egä lui biname cina miiji acatame.

³ Siige, ätrunga biname piba teebibine jityepemisi Yerusalema me otnime. Teepi gaabe cabu eclige, Poenikiya piyepu Samariya gawe liba ääsuplangtisi, gaabegabe ätrunga biname bine jejemisi egä, “Gawe maramara biname cina Acejiyame bau me ituge atatrongära.” Ai mene te babo ngenecu gege me jenenemige iyeta ätrunga biname bine. ⁴ Teepi liba atyarige Yerusalema me, ätyepäneji biname piyepu nuuja mope biname, piyepu iyeta ätrunga ingle biname cina teebibine

jewacletnäjemisi. Teepi teebibine jeitnemisi iyeta Acejiyame te ten cabu ca ngena bine ituge wawena. ⁵ Yepä, poto ätrunga biname lui Parisea sigu biname gemi, teepi jeclajutemige, jejemige egä, “Cuta nuuja gawe ätrunga biname miiji teeme tääpe matikolä iirpecla. Weene miiji teebibine jaji iyeta Moose me cotre mene wawename.”

⁶ Ätyepäneji biname piyepu nuuja ätrunga mope biname cina piba abasecretnige mene atraname pui tääpe iirputa cotre poto cidi me. ⁷ Lecarage padare teepi mene äciseräjininisi.

Peteru me Mene

Peei ingwe ca Peteru abujängtige, jejemige egä, “Cäme ätrunga binamewale, weene umle gemi egä ujarage Acejiyame te cebine weeme cabu ca nätränutuji Miiji Mene Yeesu poto cidi me jajaname nuuja gawe biname bine teepi ätecijame piyepu ätrunga-me. ⁸ Acejiyame lui iyeta biname bime ngene atwanena umle gyene. Tabe Aceji Seemo ne jityepuji cuta nuuja gawe biname bime bau me, tabe teebine mime bau me lipu itu tityepuji. Tabe pepu jewabuji egä, cuta nuuja gawe biname miiji gemi teeme bau otnime. ⁹ Tabe nuuja mara lica jebenemuji cime tääpume piyepu teeme tääpume. Tabe cuta teeme ngenecu cabu ca niia mule iyeb lengemuji teeme ätrunga name pi. ¹⁰ Yoo siige, weene page ngenome singi gemi Acejiyame ne apicetnärame? Lui ätrunga biname Israela biname lica gemi, teeme palace cabu weene cotre bine icranemeye, lui bine mine piyepu mime kaakesaare äblicäco ge wawena. ¹¹ Pepu gone! Mine jäätrungusi egä pui lui Yeesu

Keriso me owecu piyepu miiirage ätityera miji pi mine niyaniya mule cabu ca läsecrärinago, teepi liiyepu, lica cotre wawena name pi.”

¹² Siige, teepi iyeta bojäcu piba icrajige Banaba Paulo naabibime mene äteciame, teepi liba mene jeitnemäsi iyeta ciitaca mule piyepu kokre mule gwidape poto cidi me, Acejiame lui bine ten cabu ca itu jebenemuji nuuja gawe biname bime täápume.

Yakobu me Mene

¹³ Teeme mene liba siige, Yakobu piba abujängtige mene me egä, “Cäme ätrunga binamewale, cäme mene näteciye! ¹⁴ Simona-Peteru bii nijinige, Acejiame teeme owecu niinäce lipu jewabemuji pui biname bine lui Israela biname lica gemi, teeme poto bine liba sewademuji teeme biname me äbitame. ¹⁵ Ai Simona-Peteru me mene ibibi gyene Acejiame me sasa mename biname bime mene cama, ingle Oogäräneji Mene cabu pisi nyene egä,

¹⁶ ‘Yageyame te Daawida me ingle ne mete ca etonärige, jiicige egä:

Ingwe ca cane liba cire tacnepene,
 cane piba Daawida me atramäneji mete cire
 yaawejängtepene;
 poto pui sasa pargi cama cääri cire
 yaarangepene;
 kokrerage me cire jaawenepene.

¹⁷ Piba iyeta nuuja biname cäme bau cire saaclepi,
 iyeta lui Israela biname lica gemi,
 cane lui bine ituge äjäcra cäme biname me
 äbitame.

18 Apu jiicenige Yageyame te, lui ujarage biname bine umle jewenemuji ai poto cidi me.’ ”

19 Siige, Yakobu piba jejemige ätrunga biname bine egä, “Cäme ngene atwanena apu egä mine miiji lica ngenecu mäpu ceera pui biname bine lui Israela biname lica gemi, lui cina Acejiyame bau tatatrongärininisi. 20 Yepä, mine miiji mene oogära teeme bau teebibine jajime egä: Gone deedei yäärwäjimuye lui cude ge, ingle iiwäräneji ge uuje bine; piyepu gone cibi yäärngäjimuye lui teeme mäju cabu uudi yaanajuge; piyepu gone uudi yäänäjuye; cuta piyepu sargi mule gone wawena.

21 Siige, teepi miiji ai cotre bine wawena, ingle naace popi bucurage kämäge ngalebora biname cina Moose me Cotre bine yaacnemusi iyeta Israela biname bime abasecretna mete cabu iyeta Sabade bimu, cuta piyepu Moose me Cotre mene jajanäneji ge iyeta cewe cabu ta.”

Teepi Nuuja Gawe Ätrunga Biname bime bau Mene Jityepemisi

22 Siige, pui ätyepäneji biname piyepu nuuja ätrunga mope biname cina iyeta ätrunga ingle biname cama mene jitranisi poto biname bine äjäcrame teeme cabu ca, teebibine ätyepame Antiyoka cewe me Paulo naabi Banaba cama otnime. Teepi neeneni biname bine jaajisi: yepä lui Yuuda, lui ne yaainusi Barsaba ca, cuta nuuja lui Siila. Pui neeneni cina lui modamoda ätrunga biname gegi. 23 Teepi apu leta ne yoogärisi, ten cama jityepisi egä:

“Ätrunga biname lui Israela biname lica gemi, lui cina icrajenige Antiyoka babo cewe cabu,

piiyepu Suriya, Kilikiya gawe cabu je, cine weebibine sebore jiweninago.

Cine weeme biname gemi, ätyepäneji biname pi-iyepu nuuja mope biname.

²⁴ Cine mene nitecijinige egä cime poto biname weeme bau me itu saaclepi, lui cina teeme kokre mene ca weebibine ngenecu mäpu itu icäripesi. Yepä, teepi cime bau ca lica mene jääpänepesi peei ne wawename. ²⁵ Yoo, cine pui name pi yepä gome tabasecret-ninago. Cine yepä ngene atwanena cama mename biname bine jaajisi weeme bau ätyepame. Teepi Banaba naabi Paulo cama aaclenige, lui cime ngenecurage biname gegi, ²⁶ lui cina mäpu ireclota jepänanujäsi mime Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name pi. ²⁷ Yoo, cine Yuuda naabi Siila jäätyepenisi weeme bau me. Teepi weeme opo gaabe pa jücepäsi cine lui mene ne yoogärenago. ²⁸ Cine Aceji Seemo cama mene jitransi nuuja mäpu cotre lica weebibine ceerame, yepä ai taatu cotre egä: ²⁹ Gone deedei yäärwäjimuye lui iiwäräneji ge uuje bine; gone uudi yäänäjuye; gone cibi yäärngäjimuye lui teeme mäju cabu uudi yaanajuge; piyepu sargi mule gone jaawenuye. Siige, weene miiji pagege lenaja, weene liba ai cotre bine cängena jaawenemuye.

Mene peese. Äto.”

³⁰ Yerusalema ätrunga biname puma cita ca Yuuda Siila naabibine pui mene cama jäätyepisi An-

tiyoka me. Puga teepi iyeta ätrunga biname bine jebasecretnemäsi, teebibine pui oogäräneji mene ecäremäsi. ³¹ Antiyoka ätrunga biname pui mene liba ecne-misi, teepi mage gege ge, ingle naace popi peei mene te teeme ngene atwanena plowa me jewenemige. ³² Yuuda naabi Siila lui Acejiyame me tagepogogo mene iicema biname gegi, teepi leca padare cama ten cama mene jicemäsi teebibine kokre piiyepu miiji ngenecu ceerame. ³³ Teepi poto bimu ten cama liba aanajige, piba Antiyoka ätrunga biname cina teebibine aawecnistisi poode cama. Teepi teeme bau me acnenutäsi lui cina teebibine ituge ätyepa. ³⁴ Yepä, Siila ngene jotwanige puma lenajame Antiyoka cewe cabu je.

³⁵ Paulo naabi Banaba poto mabye cama aana-jige Antiyoka je. Teepi piiyepu poto nuuja ätrunga biname teta cama mene jejananemisi piiyepu biname bine ebiberäjemisi Yageyame Yeesu poto cidi me.

Paulo naabi Banaba Maramara me Äbitäsi

³⁶ Poto mabye ingwe ca Paulo jejige Banaba ne egä, “Mine biiri, lacnenutago, mime ätrunga biname bine yäängräremago iyeta cewe cabu ta, mine luma mene tejanemumago mime Yageyame Yeesu poto cidi me. Mine miiji umle äbita teepi page lipu icrajenige.” ³⁷ Siige, Banaba singi Yoane, teeme nuuja ngii Mareko, ten cama ot-nime. ³⁸ Yepä, Paulo ngene jotwanige egä miiji lica gyene teebine acana, ingle pui niinäce otni cabu Yoane-Mareko lica ten cama enajuji teeme kaakesea ngälu gaabe oomlaname, yepä tabe atamongtuji, teebibine aabmaluji Pampuliya gawe

cabu je. ³⁹ Paulo naabi Banaba mene äciseräjäsi, siige maramara me äbitäsi. Banaba Mareko cama poo gaabe Kupro curä me ädige. ⁴⁰ Paulo Siila ne jējige, siige ten cama abyemäriige. Antiyoka ätrunga biname teebibine mime Yageyame me ime cabu aacitisi teebibine ire atwime. ⁴¹ Paulo doro ta ädige, Suriya piyepu Kilikiya gawe cabu ta otnige, ätrunga ingle bine kokre me jewenemige.

16

Timoti te Paulo naabi Siila cama Otnetnäjige

¹ Paulo puma cita ca ädige Derbe piba Lustra cewe me. Puga ge Lustra cewe cabu yepä ätrunga biname ngii Timoti. Teeme mage cuta ätrunga magebi gwene, piyepu Israela cabu ca gwene, yepä teeme babe lui Griik biname gyene. ² Iyeta ätrunga biname Lustra piyepu Ikoniya cewe cabu miiji taatu mene jicusi Timoti potocidi me. ³ Paulo singi ge Timoti ten cama otnime, tabe peei name pi Timoti me tääpe ne matikolä jürputige Acejiyame me cewecu acitame. Tabe peei ne jewenige, ingle iyeta Israela biname lui cina icrajinige pui cewe maramara cabu, teepi umle ge egä Timoti me babe lui Griik biname gyene. ⁴ Teepi liba otnänisi cewe gaabegabe ta, Paulo naabi Siila ätrunga biname bine ecäremäsi pui cotre lui potocidi me ätyepäneji biname piyepu ätrunga mope biname cina Yerusalema je itu jaatranepesi. Teepi biname bine jejemäsi pui cotre bine ätrungame. ⁵ Yoo, ätrunga ingle cina peei ätityera name pi ätrunga kokre äbitinisi, piyepu

iyeta bimu cerämu poto biname sebäcnisi peei ingle yepäyepä ngalebora me.

Trooasi Cewe je Paulo Wama Ogrige

⁶ Teepi Pirugiya piyepu Galatiya gawe cabu ta aaclige, ingle naace popi Aceji Seemo teebibine lica jäätyepige Asiya Probins ngalebora Miiji Mene puma iicemame. ⁷ Teepi liba atyaramtäsi Musiya gawemutre, Bituniya Probins liga abacitäsi, Yeesu me Seemo te gaabe äbäclige teeme otni täapume. ⁸ Peei name pi teepi gaabe ta aaclige Musiya gawe cabu, ngälu malu cewe Trooasi ne joomläsi. ⁹ Peei ciye cabu Paulo wama ogrige, lui wama cabu yepä Makedoniya gawe biname ne jepänige. Tabe jeclajutige, teebine itinärige egä, “Tädi Makedoniya gawe cabu me cibibine ätityerame!” ¹⁰ Paulo liba peei wama ogrige, cine* piba taatu amacetnäjinago poo gaabe otnime Makedoniya me, ingle naace popi cine mene jitransisi egä Acejiyame pui wama cabu nijinige Miiji Mene puma iicemame.

Pilipi Cewe je: Ludiya te Ätrungayame me Äbitige

¹¹ Cine Trooasi ne sebmalisi, poo gaabe conocäco naclige Samotrake curä cabu me, puma cita ca nuuja bimu naclige, ärpınago malu ligi cewe Neapoli me. ¹² Cine puma cita ca doro ta naclige Pilipi cewe me. Yoo, Makedoniya Probins me pui cube cabu Pilipi cewe lui niinäce gaabe cewe gyene. Pilipi cudecewe gyene Rooma cabu ca, yepä Rooma biname cina itu jewenujisi peei cewe ne, piyepu cewe mopeyame cina lui Rooma ca

* **16:10:** cine: Luuka puma Paulo cama abasutige.

taacluji. Siige, cine nesae bimu cama Pilipi cewe cabu ninajige. ¹³ Sabade bimu cine cewe cabu ca naclige baduge ligi me. Cine apu ningenininige egä Israela biname bime irecu ätumuta puupu pisi nyene puma. Cine puga adnatärinago, mene abaitninago magebi cama lui cina babasecretnige baduge ligi me irecu ätumutame. ¹⁴ Teeme yepä lui te cibibine nitecijeninige Ludiya tage. Tabe Tiyatira cewe magebi gwene, lui aletname yaawademuge mage daremu cama ciriyäciriyä ududi cäbletääpe bine. Ai magebi te Acejiyame ne yaawejanuge Israela biname bime mule ca. Yageyame te teebine ngene atwana tocäriige Paulo me mene ätecijame piyepu ätrunga-me. ¹⁵ Tabe piyepu teeme mete biname cina niye ca äciseja liba ecatisi Yeesu me ngii cabu, tabe piba cibibine nisoglicninige egä, “Naclege cime mete cabu lenajame, weene liba ngene jotwa-naniniye egä cane lui Yageyame ne toraca jäätrungune.” Siige, cine teeme singi ne becatisi, teeme mete me naclige.

Pilipi je Paulo naabi Siila Krokeciye Mete cabu Aanajige

¹⁶ Yepä bimu cine pui irecu ätumuta puupu me liba naclige, cine kaakesea tääpume aletnäneji ngulebägrä cama opopa oyisi, lui me cabu niya cable puga ge. Peei cable te teebine mene iicemame jwaawenuge ciige gwidape poto cidi me. Teeme yageyame cina bucurage rarekaake jääpänemusi teeme pui mule cabu ca. ¹⁷ Siige, pui ngulebägrä te Paulo cama cibibine ingwe nicwenige, ala abayige egä, “Age tema biname

lui cina Caburage Acejiyame me kaakesea jaawenusi! Teepi mene jüicenemisi niiyaniya mule cabu ca äsecrera poto cidi me!”¹⁸ Tabe bucurage bimu pepu mule tewenäjumi, ngälu Paulo babo ngenecu mäpu äbitige teeme poto cidi me. Tabe atamongtige, niiya cable ne jejige egä, “Yeesu Keriso me ngii cabu cane meebine naajenine egä tasati ai ngulebägrä cabu ca!” Siige, niiya cable te peeirage padare cabu asatige.

¹⁹ Ngulebägrä me yageyame cina liba umle äbitininisi egä teeme rarekaake päpäna gaabe lui sabe bäbitige, teepi Paulo Siila naabibine joomlisi, äälädnisi neeneni cewe mope biname bime bau me cole puupu cabu me. ²⁰ Teepi liba teebibine aacanisi pui neeneni cewe mope biname bime cabu me, jaajisi egä, “Ai biname lui Israela biname gegi. Teepi niiya bii jewenäsi mime cewe cabu. ²¹ Teepi biname bine mule ebiberäjemäsi lui cotre gemi mime tääpume. Mine lui Rooma biname gemi, mine teeme mule äblicäco acata piyepu wawena.” ²² Biname tomi cabu teebibine claabe cama joomlisi, piba cewe mope biname cina teeme cubu biname bine jejemisi Paulo Siila naabibime cäbletääpe äderecame, teebibine adnaname. ²³ Teepi Paulo Siila naabibine oräre jaadna-nisi, piba krokeciye mete awamuta biname ne jejisi teebibine cängena ireme. ²⁴ Awamuta biname peei mene liba itecijige, tabe teebibine aacanige mete cole puupu me, borabora uli cabu ernge äasinglantige, siige jätäyige.

Paulo naabi Siila Krokeciye Mete cabu ca Asatäsi

²⁵ Ciiye duusa mameta Paulo naabi Siila irecu ätumutäsi piiyepu uupera etangäsi Acejiyame bau me. Nuuja krokeciye mete biname cina jäätecijisi teebibine. ²⁶ Piba taatu babo ocneja te krokeciye mete me kula caage bine jekocnäjemige. Puirage padare cabu iyeta grana cina iitnetnäjinisi, piiyepu ayana seea cina gawe me itrametnemige iyeta krokeciye mete biname cabu ca. ²⁷ Awamuta biname te ute cabu ca arpinantige. Tabe liba jepänemige mete grana bine iitnemäneji, tabe apu jengenige egä krokeciye mete biname iyeta buucratnige. Siige, tabe teeme cubu turikä ne isatige teemämu aglime, ingle naace popi peei krokeciye mete biname cina liba uucratna, piba teebine pa yaaglepesi. ²⁸ Yepä, Paulo babo tage ca jejige, “Gone laglute maane! Cine iyeta age tema!”

²⁹ Puma cita ca pui awamuta biname te ngale täapume ala abayige, puupu cabu me wata abacitige, tääpe aloneca cama kokorare ääpednutige Paulo Siila naabibime ernge gome. ³⁰ Tabe piba teebibine taasatige, äätemlige egä, “Babo biname, cane miiji ngena ne wawena căme niiya mule cabu ca asatame?”

³¹ Teepi jewecnistäsi egä, “Jitrungi Yageyame Yeesu ne, piba niiya cabu ca pa asatepi, maane piiyepu määme mete biname cama.” ³² Teepi piba Yageyame poto cidi me mene jejanemäsi teebine piiyepu iyeta biname bine lui teeme mete cabu puga ge. ³³ Pui padare ciye cabu, krokeciye mete awamuta biname te Paulo Siila naabibine nuuja puupu cabu me aacanige teeme adnana dupe äcisejame. Siige, Paulo naabi Siila pui awamuta

biname piiyepu iyeta teeme mete biname bine niye ca jicisäjemäsi Yeesu me ngii cabu. ³⁴ Puma cita ca tabe Paulo Siila naabibine aacanige teeme mete cabu me, teebibine deedei ääcäriige loolome. Tabe teeme mete biname cama mage gege ge, inge teepi pui ciye cabu Acejiyame ne jitrungisi. Siige, deedei kaake poto ca Paulo naabi Siila cääri abacitäsi krokeciye mete bora me.

³⁵ Nuuja krokerage pui neeneni cewe mope biname cina teeme cubu biname bine jityepemäsi krokeciye mete awamuta biname bau me mene cama egä, “Peei neeneni biname bine aasatepi!”

³⁶ Puma cita ca awamuta biname te Paulo ne jige egä, “Cewe mope biname cina mene tityepäsi cäme bau me maane Siila cama asatame. Weene miiji asateye, siige poode cama laaclege.”

³⁷ Yepä, Paulo pui cubu biname bine jejemige egä, “Birice cibibine nuuja niya cabu lica nipänumesi, yepä atrana cäco cibibine sobe cabu mage nidnanumesi, ngänu gyene cine Rooma ngii cama biname gegi. Teepi miiji cibibine cängena ire atwi iyeta nuuja Rooma ngii cama biname bine liiyepu, yepä teepi cibibine nisinglantumesi krokeciye mete bora me. Nää, page teepi singi cibibine ogä ätyepame? Eewe, äblicäco! Cewe mope biname cina miiji teepirage te otni cibibine asatame.”

³⁸ Siige, cubu biname cina Paulo me mene jeit-nisi cewe mope biname bime bau me. Teepi liba äatecijige egä Paulo naabi Siila lui Rooma ngii cama biname gegi, teepi wälu ge, inge naace gyene teeme cotre pisi nyene egä Rooma ngii cama biname ne atrana cäco gone niya

jaawenuye. ³⁹Teepi peei name pi Paulo Siila naabi bau me aaclige poodo mene jajime. Teepi piba teebibine aasatäsi krokeciye mete cabu ca, teebibine äätemlisi cewe ne gomalame. ⁴⁰Siige, Paulo naabi Siila krokeciye mete cabu ca piba asatäsi, aaclige Ludiya me mete me. Puga teepi ätrunga biname bine edäremäsi, mene jejemäsi cängena ätrungame Yeesu ne, siige cewe ne ebmaläsi.

17

Tesalonika Cewe je

¹ Paulo naabi Siila neeneni cewe Amapipoli piyepu Apoloniya tääsuplingtäsi, aaclige Tesalonika cewe me, luga ge Israela biname bime abasecretna mete. ² Paulo ädige pui abasecretna mete cabu me, inge teeme mule pepu ge. Puga nesae Sabade bimu cabu tabe biname cama mene äciseräjige Oogäräneji Mene cabu ca. ³ Tabe pui mene teebibine ebiberäjemige, piyepu pui cabu ca eboclomtige egä Keriso te miiji mäpu padare piyepu budre päpäna, piba budre cabu ca arpinenta. Paulo jejemige egä, “Ai Yeesu cane lui poto cidi me jijenininine, tabe peese nyene Keriso, biname bime niiya cabu ca äsecreyame.”

⁴ Poto pui biname cina Paulo me mene jecatisi piyepu Paulo naabi Siila cama abasutinini. Bucurage Griik biname lui cina Acejiyame bau irecu lätumutininusi piyepu bucurage mope magebi teepi cuta Paulo me mene jecatisi.

⁵ Yepä poto Israela biname cina ire patre jeglisi, inge bucurage biname Paulo bau me otninisi. Teepi jebasecretnemisi poto kaakesea umle cäco niiya biname bine gaabe gome ca, tomi jewenisi.

Teepi cewe biname bine giri jecitemisi, piba Yasona me mete me claabe cama eclige, ebäcnisi. Teepi singi Paulo Siila naabibine oomlaname, biname tomi cabu me acaname, ⁶ yepä lica jääpänisi teebibine. Teepi piba Yasona piyepu poto nuuja ätrunga biname bine oomleji ewademisi babo cewe mope biname hime bau me, piyepu babo tage ca jücemisi egä, “Peei biname Paulo naabi Siila, lui cina mage niya mule jaawenemepäsi iyeta poto ta, teepi mime cewe me taaclumi. ⁷ Siige, Yasona te teebibine ire jaatwenige teeme mete cabu. Teepi iyeta cina Rooma Mopeyame me cotre bine jetropengäjenemisi, jüicenemisi egä kirece mope biname pisi nyene, teeme ngii Yeesu sine.” ⁸ Siige, biname tomi piyepu cewe mope biname ai mene liba itecijemige, teepi ngenecu niya me äbitininisi. ⁹ Siige, cewe mope biname cina asata rarekaake bine etomlecmisi Yasona piyepu ten cama lui biname teeme bau ca, piba teebibine jityepemisi.

Berea Cewe je

¹⁰ Ciiye te liba tuumlige, piba taatu Tesalonika cewe ätrunga biname cina Paulo Siila naabibine jäätyepisi Berea cewe me claabeclabe biname wälu name pi. Teepi liba atyaramtäsi Berea cewe me, Israela biname hime abasecretna mete me aacliche. ¹¹ Berea cewe cabu lui Israela biname teepi lica Tesalonika cewe cabu Israela biname pana ätecija cäco ge. Teepi babo singi Paulo me mene ätecijame, piyepu iyeta bimu teepi Acejiyame me Oogäräneji Mene labiberäjjininusi umle äbitame egä Paulo me mene liba toraca ge. ¹² Teeme bucurage cina teeme mene jitrungi-si, cuta piyepu

bucurage dogwe Griik magebi piyepu bucurage Griik rooriye. ¹³Yepä, Tesalonika cewe cabu lui Israela biname, teepi liba itecijemige egä Paulo Acejiyame me mene jücemuge Berea cewe cabu je, teepi piyeme eclige, puga biname bine ngenecu jelonecmisi piyepu tomi cabu lui biname bine claabe me jewenemisi Paulo täápume. ¹⁴Siige, Berea cewe ätrunga biname cina Paulo ne wata jityepisi malu me, yepä Siila naabi Timoti Berea je aanajige. ¹⁵Lui ätrunga biname cina Paulo ne malu me jewecitisi, teepi ten cama poo gaabe eclige ngälu Atena babo cewe me atyarige. Puma cita ca teepi Berea me täcnäriige Paulo me mene cama egä Siila naabi Timoti miiji wata teeme bau otnime.

Atena Babo Cewe je

¹⁶Paulo liba jaawagrijiige Siila Timoti naabibine Atena cewe cabu je, tabe ngenecu mäpu äbitige, liba jepänemige ime ca wawenäneji uuje, biname cina lui bine yaawejanusu piyepu yi-iwärajemusisi. Tabe ngenecu mäpu gyene, inge pui gwidape lui bucurage ge Atena cewe ngalebora je. ¹⁷Tabe mene läciseräjuge Israela biname cama piyepu nuuja gawe biname cama lui cina Acejiyame ne yaawejanusu, tabe liba Israela biname bime abasecretna mete cabu. Cuta piyepu iyeta bimu gaabegabe tabe eei biname cama mene läciseräjuge cewe cole puupu cabu, lui cina piyeme yaacluge. ¹⁸Poto abiberäja biname lui cina Epikuro sigu cabu piyepu poto lui cina Stowika sigu cabu, teepi Paulo cama mene äciseräjininisi.

Poto cina jiicisi egä, “Ai biname te ngena buduma mene singi iicaname?”

Yepä, nuuja cina jiicisi egä, “Teeme mene lui nuuja gawe biname bime uuje poto cidi me.” Teepi naace name pi pepu jiicemisi, ingle Paulo lui Yeesu poto cidi me jiicige, cuta piyepu teeme budre cabu ca alotnenta poto cidi me. ¹⁹ Teepi puma cita ca Paulo ne ecanisi Atena cewe modamoda biname bime abasecre-tna cabu me Areo podo cabu me. Puga teepi Paulo ne jejisi egä, “Cine singi umle me ai kirece abiberäja maane lui jiicenemenite. ²⁰ Poto mäame mene cine lui nitacijinige, mara opo gemi cime täapume. Cine singi umle me teeme aboclomta lipu ge.” ²¹ Yoo, iyeta Atena cewe biname piyepu ten cama lui catecewe biname, teepi singi iyeta padare mene iicaname piyepu ätecijame ciitaca kirece ngene atwanena poto cidi me.

Paulo me Mene Cewe Modamoda Biname bime Abasecretna cabu

²² Paulo jeclajutige cewe modamoda biname bime abasecretna cabu, teebibine jejemige egä, “Atena cewe biname, cane jepänemine egä weeme uuje iiwäreja mule nesae lica gemi. ²³ Cane liba totumene weeme cewe cabu piyepu weeme uuje iiwäreja puupu bine sengräräjenumene, cane yepä iiwäreja dade tepänumene apu oogäräneji mene cama egä, MINE LUI BABO BINAME POTO CIDI ME CAMUGE UMLE ÄBITA, TEEME TÄÄPUME AI DADE. Yoo, weene lui ne yiiwäräjuyeye, yepä lui poto cidi me weene camu gemi umle äbita, cane page umle jiwenininine. ²⁴ Acejiyame lui te gawecewe ne tewenuji iyeta teeme gwidape cama,

tabe peese nyene Yageyame cabucewe piiyepu gawecewe täápume. Tabe lica yaanajuge uuje iiväreja mete cabu, biname cina lui ne yaarangusi. ²⁵ Cuta piiyepu tabe nuuja singi lica ge gwidape täápume biname cina lui teeme ime ca yääcärusi, ingle tabe peese nyene lui te iyeta biname bine yääcäremuge teeme ireclota, piiyepu buuwemope, piiyepu iyeta nuuja gwidape. ²⁶ Tabe yepä biname cabu ca iyeta tääpe maramara biname bine jew-enemuji, siige eplidnärujisi iyeta gawe maramara cabu lenajame. Camuge biname bine wawena, tabe ngene ca egluji lui padare piiyepu lui gawe cabu teepi cirege lenaja. ²⁷ Tabe apu jewenuji naace täápume iyeta biname cina teebine ärngime piiyepu teeme bau me awetentame, teepi piba pama teebine päpäname. Yepä, toraca gyene egä Acejiyame cudecewe lica gyene mime yepäyepä cabu ca, ²⁸ yepä biname te lipu jiiicuji egä:

‘Mine teeme kokre cabu ninajininige,
otnetnäjininago, piiyepu ireclota jepäninisi.’
Yoo, poto weeme oogära biname cina ai poto cidi
me jiiicujisi egä,

‘Cuta mine teeme bägrä gemi.’

²⁹ Yoo, ingle naace popi mine Acejiyame me bägrä gemi, mine miiji lica gemi apu angi egä tabe lui gol, silba, coo kula ca wawenäneji uuje pana ge, lui bine biname cina yootonutemusi, cängena jäämyeremusi. ³⁰ Yoo, lui padare cabu biname cina umle cäco Acejiyame poto cidi me, tabe piba teeme niiyaniya mule bine lica yaacnemuge, yepä page tabe iyeta biname bine iyeta poto ta jejananemige teeme niiya mule cabu ca atatrongärame,

³¹ ingle naace popi tabe bimu ne ngene ca itu egluji, lui cabu tabe iyeta gawecewe biname bine cirege conocäco atrana. Tabe peei täápume teeme biname ne ituge jaji, cuta peei biname ne itu eboclomäjuji iyeta biname bime täápume, tabe liba teebine budre cabu ca erpinantuji.”

³² Siige, teepi liba Paulo me mene itecijemige biname budre cabu ca arpinenta poto cidi me, poto cina teebine jitudanisi, yepä poto cina teebine jejisi egä, “Cine singi cääri ätecijame ai poto cidi me nuuja padare cabu.” ³³ Siige, puma cita ca Paulo peei abasecretna ne sebmalige. ³⁴ Poto biname cina ten cama abasutaninini, teeme mene jitrungisi. Teeme yepä, ngii Diyonisius, lui peei modamoda biname bime abasecretna cabu ca, cuta nuuja lui magebi gwene, teeme ngii Damari, cuta piti nemi cerämu poto biname.

18

Korinito Babo Cewe je

¹ Peei ingwe ca Paulo Atena cewe ne sebmalige, ädige Korinito babo cewe me. ² Puga tabe jepänige yepä Israela biname ngii Akwila, lui me ärngi gawe Pontus ge. Tabe Rooma babo cewe Italiya gawe cabu ca piba taatu tädige coga ngii Prisila cama, ingle Rooma Mopeyame Klaudius mene itu jiicepi iyeta Israela biname cina Rooma babo cewe ne gomalame. Yoo, Paulo teebibine äädärige, ³ siige ten cama enajanige, kaakesea ten cama jewenemige, ingle naace popi Paulo teeme rarekaake jääpänuge yepä kaakesea cabu ca Akwila naabi Prisila lui kaakesea jaawenäsi. Teepi kokre cäbletääpe bine yaaterutäjemusi watawata mete

wawena tääpume. ⁴Iyeta Sabade bimu gaabegabe, Paulo ädige Israela biname bime abasecretna mete me, puga mene iciseräjemige. Tabe singi ge Israela piyepu Griik biname cina teeme mene acatame.

⁵ Siila naabi Timoti Makedoniya gawe cabu ca liba tacliffe, tatyaramtäsi Korinito cewe me, Paulo pui rarekaake tääpume kaakesea ne sebmalige, piba iyeta padare Miiji Mene jaajananemuge, Israela biname bine cängena yaabiberäjemuge egä Yeesu peese nyene Keriso, teepi lui ne jewagrijenisi otnime teebibine niiya cabu ca äsecraram. ⁶ Israela biname cina liba teeme mene lica jecatise piyepu teebine jelwisi, tabe teeme cäbletääpe bine jiglubäjemige, piba teebibine kokre mene ca jejemige egä, “Weene Acejiyame bau ca liba cudecewe läbitininuye, peei lui weeme niiya birige. Weene liba cäme mene tääpume ätecija cäco läbitaninuye, peei lui cäme inge lica ge! Page cabu ca cane ädenine nuuja gawe biname bime bau me.” ⁷ Siige, tabe pui abasecretna mete ne ebmalige, ädige nuuja mete cabu lenajame, lui peei abasecretna mete wajwa jage. Pui mete yageyame, ngii Titiyu-Yuustus, tabe Israela biname lica ge, yepä nuuja gawe biname, lui te Acejiyame ne yaawejanuge. ⁸ Yepä Israela biname ngii Krispo, lui pui abasecretna mete mope biname ge, tabe piyepu iyeta teeme inge biname cina Yageyame ne jitrungisi. Cuta piyepu bucurage nuuja Korinito cewe biname lui cina Miiji Mene itecijemige puga, teepi jitrungisi, piba niiye ca äciseja ne ecatisi Yeesu me ngii cabu.

⁹ Nuuja ciiye Yageyame te Paulo ne wama ca je-

jige egä, “Wälu gone läbitute, yepä mene jii cemepi! Gloose te gone noomluge, ¹⁰ ingle cane maane cama gäne. Nuuja biname te äblicäco ge meebine niiya wawena, ingle naace gyene bucurage biname ai cewe cabu lui cäme biname gemi.”

¹¹ Peei mene name pi Paulo puga enajige yepä kämäge cebo cama, biname bine yaabiberäjemuge Acejiyame me mene poto cidi me.

¹² Rooma Babo Mope Biname te liba biname ngii Galiyo ne mopeyame me jebenige Griik biname bime Akaya gawe täapume, Israela biname cina piba Paulo ne gigri joomlisi, ecanisi teebine atrana puupu me. ¹³ Teepi jejisi egä, “Ai biname singi biname bine atrongärame Acejiyame ne awejena mara mule ca, lui mule te Rooma cotre ne jaatropangtuge.”

¹⁴ Paulo mene me liga äbitige, Mopeyame Galiyo te piba Israela biname bine jejemige egä, “Ai biname te liga babo niiya mule ne jaaweneji, coo Rooma biname bime cotre liga jaatropangteji, cane piba weene Israela biname bine cängena jitecijinejine, ¹⁵ yepä ai gwidape lui weeme papa abaja mene gemi, weeme mule, weeme ngii, piyepu weeme cotre poto cidi me. Peei name pi weene weemämu jeweneye atraname. Cane singi lica gäne atraname pepu mule poto cidi me!”

¹⁶ Tabe puma cita ca teebibine siiyebngemige atrana puupu cabu ca. ¹⁷ Siige, teepi iyeta piba Israela biname ngii Sostene ne joomlisi. Tabe lui kirece mopeyame ge pui Israela biname bime abasecretna mete täapume. Teepi teebine eglisi atrana puupu opo gaabe je, yepä Mopeyame Galiyo tabe nuuja singi lica ge teebibine iibaname.

Paulo Babo Antiyoka Cewe me Acnenutige

¹⁸ Peei ingwe poto ca Paulo Korinito cewe cabu enajanige bucurage bimu ätrunga biname cama, teebibine piba sebmalemige, Akwila naabi Prisila cama ädige poo gaabe Suriya gawe me. Puga Kenekrea malu cewe je, teepi liba camuge babo poo cabu me acetnera, Paulo teeme edingäli jecanemige, inge naace popi Israela biname bime mule apu ge egä biname te padare yaacituge, lui cabu tabe mage ngene jotwananuge Acejiyame poto cidi me. Tabe edingäli lica äläcnuta ngälu peei padare te lapiruge, siige piba edingäli jaaclan- imuge piiyepu gwidape Acejiyame ne yiwäräjuge.

¹⁹ Yoo siige, teepi liba atyarige Epeso cewe me, tabe Israela biname bime abasecretna mete me abacitige, mene äciseräjige Israela biname cama.

²⁰ Biname cina teebine tesoglicisi tabe leca padare ten cama lenajame, yepä tabe singi lica ge. ²¹ Pätä tabe liba sebmalemige, jejemige teebibine egä, “Liba Acejiyame singi gyene, cane cire tacnepene weeme bau me.” Siige, tabe Akwila naabi Prisila puga taabmalige, poo gaabe Epeso cewe ca abyemäriige.

²² Tabe liba atyaramtige Kesarea malu cewe me, tabe doro ta ädige Yerusalema me, ätrunga biname bine jewablemige, piba ädige Antiyoka cewe me. ²³ Tabe poto bimu enajige Antiyoka cewe je, piba abyemäriige, otnige Galatiya piiyepu Pirugiya gawe cabu ta, puga iyeta ätrunga biname bine ngene atwana kokre jwenemige.

Apolo te Ädige Epeso piiyepu Korinito Cewe me

²⁴ Yepä Israela biname, teeme ngii Apolo, lui aplimläneji ge Aleksandriya cewe je Aikupito gawe cabu, tabe tädige Epeso cewe me. Tabe lui mopemuli biname ge piyepu babo umle ge Acejiyame me Oogäräneji Mene poto cidi me. ²⁵ Tabe ituge abiberäja mime Yageyame me gaabe poto cidi me. Tabe mene jüicuge drämä cama, piyepu biname bine conocäco ebiberäjemige Yeesu poto cidi me. Yepä gwidape, tabe umle Yoane me niye ca äciseja mule taatu; tabe nuuja umle lica ge egä biname cina äciseja yaacatusi Yeesu Keriso me ngii cabu. ²⁶ Yoo, Apolo gije abacitige mene wälu cäco iicemame Israela biname bime abasecretna mete cabu Epeso je. Prisila naabi Akwila liba äatecijige teeme mene, teepi piba teebine teeme mete me ecanäsi, teebine cängena pajecurage ebiberäjäsi Acejiyame me gaabe poto cidi me. ²⁷ Yoo, Apolo liba singi ge Griik biname bime Akaya gawe cabu otnime, Epeso ätrunga biname cina teebine itityärisi. Teepi teeme Griik ätrunga binamewale bime bau me mene yoogärisi egä teepi Apolo ne awacletnäjame. Siige, Apolo liba Griik biname bime gawe cabu atyaramtige, tabe babo ätityeräja biname ge teeme täapume, lui cina Acejiyame me owecu piyepu ätityera ca Yeesu ne ituge ätrunga. ²⁸ Tabe kokre mene ca Israela biname bine epre-malemige sobe cabu. Tabe eboclomtige Yeesu ne Oogäräneji Mene cabu ca egä tabe peese nyene Keriso, lui ne Israela biname cina jaawagriji teebibine niija cabu ca äsecerame.

19

Paulo Epeso Cewe je

¹ Apolo liba Korinito cewe cabu enajige, Paulo doro gaabe ädige Pirugiya probins cabu ta, ngälu atyaramtige Epeso cewe cabu me. Tabe puga jepänemige poto ätrunga biname bine, ² itemlemige egä, “Nää, Aceji Seemo weeme bau itu labacitanepi, weene lui padare cabu niinäce liba jäätrungepeye?”

Teepi jejisi egä, “Cine nuuja umle lica gemi Aceji Seemo poto cidi me.”

³ Puma cita ca Paulo teebibine itemlemige egä, “Weene ngena ätrunga ne piba yaacatepeye, weene liba niye ca äciseja ne yaacatepeye?”

Teepi jejisi egä, “Pui niye ca äciseja biname Yoane, cine teeme mene yaacatepesi.”

⁴ Paulo piba jejemige egä, “Yoane me äciseja eei bime tääpu myene, lui cina teeme niya mule cabu ca latatrongärininusi Acejiyame bau me. Tabe Israela biname bine jaajemuge ätrungame teeme bau me lui te teeme ingwe ca tädenige. Peei lui Yeesu sine.”

⁵ Epeso ätrunga biname cina liba peei mene itecijemige, teepi niye ca äciseja ne ecatisi Yageyame Yeesu me ngii cabu. ⁶ Siige, Paulo liba ime aacitanige teeme papa cabu, piba Aceji Seemo te abacitanige teeme yepäyepä trupa cabu. Teepi teeme umle cäco mene ca jii cemisi, cuta piiyepu Acejiyame me tagepogogo mene jii cemisi. ⁷ Teepi iyeta pama twelb rooriye ge.

⁸ Nesae mabye ngalebora Paulo Israela biname bime abasecre-tna mete me labacitanuge, mene wälu cäco jii cemuge biname cama, piiyepu teebibine mene yääciseräjemuge, ingle tabe singi teebibine umle wawename Acejiyame te lipu biname

bine yaawademuge. ⁹ Yepä, poto cina ätecija cäco ge. Teepi singi lica ge ätrungame, piyepu niiya mene jicemusi abasecretna cabu je mime Yageyame me gaabe poto cidi me. Paulo peei name pi teebibine ebmalemige, siige ätrunga biname bine ewademige ten cama. Puma cita ca iyeta bimu gaabegabe tabe läduge biname ngii Turanus me abiberäja mete cabu, puga biname cama mene labaitnuge. ¹⁰ Tabe peei ne jaawenuge neeneni kämäge cama. Peei name pi iyeta biname lui cina yaacrajuge Asiya probins ngalebora, Israela biname piyepu nuuja gawe cabu ca lui biname iyeta, teepi yäätacijemuge mene Yageyame poto cidi me.

Sekewa me Imäbägrä

¹¹ Acejiyame te mararage ciitaca mule bine jaawenemuge Paulo me ime ca. ¹² Nuuja taje biname cina Paulo me cäbletääpe pläsu bine yaawademusi, lui bine ituge ätäya teeme mope cabu coo ibi cabu, siige pita biname bime cabu me yaarpetnemusi. Piba teeme pita cina teeme bau ca läyebloguge, piyepu niiya cable cina teeme trupa cabu ca läsuige. ¹³ Yoo, poto Israela biname lui cina waatne-tnäjinusi niiyaniya cable bine äyecrejame biname bime trupa cabu ca, teepi läbitininusi Yageyame Yeesu me ngii jajime peei mule wawename. Teepi jejemisi niiya cable bine egä, “Cine weebibine jijenininago Yeesu me ngii cabu, lui ne Paulo jeitnäjenige, weene äyeblogineye!” ¹⁴ Yoo, puga ge seben naniganewale lui cina peei mule ne jaawenusi. Teepi yepä Israela iiwäreja babo biname Sekewa me bägrä gemi.

¹⁵ Teepi liba niiya cable cama biname ne Yeesu me ngii cabu pepu mene jejisi, tabe niiya cable te teebibine jejemige egä, “Cane umle gäne Yeesu, piyepu cane umle gäne Paulo poto cidi me, yepä weene baa laati bemi?”

¹⁶ Lui biname niiya cable cama ge, tabe giri-gale cama ädige pui seben naniganewale cabu me, teebibine iyecräjemige. Teepi iyeta teeme mete cabu ca uucratnige dupe cama, teeme cäbletääpe mage äsupleceji ge. ¹⁷ Israela biname piyepu Griik biname Epeso cewe ngalebora, teepi liba itecijemige peei poto cidi me, iyeta mage wälu ge, siige Yageyame Yeesu me ngii te babo äbitige teeme tääpume. ¹⁸ Bucurage ätrunga biname cina totninisi Paulo naabibime bau me, sobe cabu teepi teeme piiseba mule aitnäjinisi. ¹⁹ Bucurage lui cina piiseba tääpume labiberäjininusi teepi teeme oogäräneji mene piiseba mule poto cidi me sewademisi, sobe cabu juubuderäjemisi. Teepi elenglecäjemisi pui peba bime daremu iyeta, ngälu fifti tausen silba rarekaake bine joomlemisi. ²⁰ Pepu kokre mule ca Yageyame me mene te babo äbitige iyeta poto ta, cuta piyepu cerämu kokre me äbitige.

Claabeclabe Biname Epeso je

²¹ Ai mule cina liba täbitimesi, Paulo ingwe ca piba ngene jotwanige Griik biname bime gawe Makedoniya piyepu Akaya cabu me otnime, puma cita ca piba Yerusalema me otni. Tabe jicige egä, “Peei padare ingwe ca cane miiji Rooma babo cewe ne päpäname.” ²² Tabe jäätyepige Makedoniya gawe me neeneni teeme ätityera biname

Timoti Erasto naabibine, yepä tabe cerämu enajige Asiya probins cabu.

²³ Yoo, puga ge Epeso cewe cabu pui padare mäpurage mule Yageyame me gaabe poto cidi me. ²⁴ Yepä biname puga ge teeme ngii Demetriyus lui te silba ca ceegecege gwidape bine jaawenemuge. Tabe silba iiwäreja mete ceegecege bine jaawenemuge teeme uuje magebi täapume, ngii Artemi. Demetriyus piyepu teeme kaakesea biname cina bucurage rarekaake jääpänemusi peei mete ceegecege wawena cabu ca. ²⁵ Yoo, Demetriyus tesoglecemige teeme kaakesea biname bine piyepu poto nuuja biname lui cina yepä pana kaakesea jaawenusi, teebibine jejemige egä, “Binamewale, weene umle gemi egä mine ai kaakesea name pi dogweyame gemi. ²⁶ Page weene jepäneniye, jitecijiye ai biname Paulo te ngena jewenenige. Tabe jiicenemige egä, ‘Ime ca wawenäneji uuje lui toraca lica gemi.’ Bucurage biname cina peei mene bii jitrungisi mime cewe Epeso je piyepu Asiya probins iyeta poto ta. ²⁷ Pama mime kaakesea te niiya ngii pagege päpäna Paulo me mene name pi, cuta piyepu pama niiya pa tädepi mime uuje magebi Artemi bau me. Biname cina pama ngene pa jäätrimalemepi teeme iiwäreja mete poto cidi me. Puma cita ca Artemi, lui täapume iyeta Asiya biname piyepu biname cina iyeta gawecewe cabu ta yiiwäräjusi, teeme babo ngii pama pa lapesarepi.”

²⁸ Biname cina liba Demetriyus me mene itecijemige, teepi claabe me äbitininisi, babo tage ca jiicemisi egä, “Baborage gwene mime Epeso biname bime uuje magebi Artemi!” ²⁹ Biname

cina teeme guugla itecijemige Epeso cewe iyeta poto ta. Tomi cabu lui biname cina neeneni Makedoniya biname bine claabe cama joomli-si, teeme ngii Gayus naabi Aristakus, lui cina Paulo cama totnumäsi. Teepi teebibine wata aacanisi Epeso cewe babo abasecretna puupu me. ³⁰ Paulo singi otnime abasecretna biname bime opo gaabe me, yepä ätrunga biname cina teebine jüibisi. ³¹ Cuta piiyepu poto Epeso cewe modamoda ngii biname, lui cina singi gemi Paulo tääpume, teepi mene jityepisi teeme bau me egä, “Gone lädute peei claabe biname bime opo gaabe!” ³² Peei padare biname cina abasecretna puupu cabu mage guugla ecisi, yepä bucurage pui biname cina nuuja umle lica gemi teepi ngena tääpume babasecretnige. Poto singi gemi yepä gwidape tääpume; nuuja cina singi nuuja gwidape tääpume. ³³ Poto biname cina apu jengemige egä yepä Israela biname ngii Aleksanda name pi peei tomi häbitininisi, ingle naace gyene Israela biname cina teebine jebenisi niinäce gaabe otnime. Puma cita ca Aleksanda te singi gyene biname bine ime ca bojä wawename. Tabe liga gije abacitige mene me egä peei guugla lui teeme ingle lica ge, ³⁴ biname cina teebine opo ewatnisi egä tabe lui Israela biname ge, piba lecaleca padare cabu teepi gigri jiicanisi babo tage ca egä, “Baborage gwene mime Epeso cewe biname bime uuje magebi Artemi!” Teepi peei yepä mene jiicanisi mage leca padare ngalebora.

³⁵ Ingwe ca yepä cewe mope biname te pui biname tomi ne bojä jebenige. Tabe biname bine walya mene jejemige egä, “Epeso ceweyame, iyeta biname umle gemi egä Epeso lui ire atwi

cewe gyene Artemi me iiwäreja mete täापume pi-iyepu pui cudege kula täापume, lui te sitramuji dume cabu ca. ³⁶ Nuuja biname te äblicäco aina ai poto cidi me. Pipu pi weene miiji bojä agi, cängena ngene atwana cama inajipi. ³⁷ Weene ai neeneni biname bine aima bii taacaniye, yepä teepi nuuja gwidape lica ero ca isatäsi iiwäreja mete cabu ca, piyepu lica niya mene jicemäsi mime uuje magebi poto cidi me. ³⁸ Demetriyus piyepu ten cama lui kaakesea biname cina liba singi gemi mene aitname nuuja biname poto cidi me, atrana bimu piti nemi piyepu cuta ablaweja biname. Teepi miiji puma teemeteme pa latranipesi. ³⁹ Yepä, weene liba cerämu nuuja gwidape täापume singi, weene miiji cewe ngii biname bime abasecretna cabu pei iicana. ⁴⁰ Page ai guugla mule te lui bäbitige, mäpu gyene mime täापume, ingle Rooma biname cina pama mibibine pa niyitnipesi ai mule poto cidi me. Mime nuuja ingle lica gyene ai guugla täापume. Mine äblicäco teebibine miiji ingle ceera ai mule poto cidi me.” ⁴¹ Yoo, teeme mene liba siige, tabe biname bine jityepäjemige.

20

Paulo Ädige Makedoniya piyepu Akaya Gawe cabu me

¹ Siige, Epeso cewe biname liba bojä icrajige, Paulo piba ätrunga biname bine tebasecretne-mige, mene jejemige teeme ngene atwana kokre wawename, siige yewo jewenemige. Puma cita ca tabe sebmalemige teebibine, poo gaabe ädige

Makedoniya gawe me. ² Tabe pui gawe cabu ta otnige, bucurage mene jejananemige ätrunga biname bine kokre ceerame. Puma cita ca tabe ädige Akaya gawe cabu me, ³ puga enajige nesae mabye cama. Tabe liga abyemerame äbitige poo gaabe Suriya gawe cabu otnime, piba umle äbitige egä poto Israela biname cina mene jitranenisi teebine gaabe cabu aglime, peei name pi tabe tacnenutige Makedoniya gawe cabu me, piba puma cita ca otni Suriya me. ⁴ Yoo, ätrunga biname ngii Sopata, lui Purus me bägrä ge Berea cewe cabu ca, tabe Paulo ne jewecitige. Cuta puga ge ten cama Aristakus naabi Sekundu, lui Tesalonika cewe biname, piyepu Gayus lui Derbeyame, piyepu Tukikus naabi Tropimus, lui Asiya probins cabu ca, cuta piyepu Timoti. ⁵ Teepi iyeta niinäce eclige, cibibine niwagrijinisi Trooasi cewe je. ⁶ Israela biname bime Uutneca cäco Buluduu Trii kaake poto ca, cine poo gaabe naclige Pilipi cewe cabu ca. Siige, faib bimu ingwe ca cine ten cama abasecretninago Trooasi cewe cabu. Cine puga Trooasi je seven bimu ninajininige.

Paulo Trooasi Ätrunga Biname bine Ceräcerägäabu Edäremige

⁷ Sabade mämleteca me cine tabasecretninago deedei matikolä gigri äbitame. Paulo biname bine mene jejemige ngälu ciye duusa, ingle naace popi nuuja kroke tabe singi teebibine abmaläcemame. ⁸ Cine lui caburage puupu cabu tabasecretninago, bucurage lampa cina puma ayenininisi. ⁹ Yepä mamye rooriye, teeme ngii Yuutikus adnatäneji enajige mete traapi uli cabu. Paulo liba mene

camu jicemige, Yuutikus ute me jicriranige, ngälu tabe toraca ute te jewenige, siige pui caburage puupu cabu ca puma cita ca sitramige gawe me. Biname cina liba teebine ecatisi, piba jepänisi egä tabe budre ge. ¹⁰ Yepä, Paulo äinige gawe me, budre biname papa cabu ätwitige, teebine jejecletnäjige. Tabe biname bine jejemige egä, “Ngenecu mäpu gone. Tabe ireclota gyene!” ¹¹ Siige, Paulo piba jegelige, pui caburage puupu cabu me cääri abacitige, puma buluduu ne itrecige, biname cama erwäjige. Tabe piba cääri mene abaitnige lecarage padare cabu ngälu bimu te tacitige, piba abyemäriige. ¹² Teepi jewecitisi pui mamye rooriye ne ireclota cama teeme mete me, siige babo ngenecu miiji äbitininisi.

Paulo Trooasi Cewe ca Ädige Miletu Cewe me

¹³ Cine babo poo cabu me niinäce acetnärinago, abyemärinago Asos cewe me, Paulo luma singi ge poo cabu me acenutame. Tabe cibibine itu nijipi pepu gaabe wawename, inge tabe singi ge doro ta otnime Asos cewe me. ¹⁴ Tabe liba cibibine opopa niwenininige Asos cewe je, cine teebine ecenutisi, piba naclige Mitulene curä me. ¹⁵ Cine puma cita ca naclige, nuuja bimu Kiyosa curä mameta me atyarinago, cuta nuuja bimu Samo curä me atyarinago, piba cuta nuuja bimu cabu atyarinago Miletu malu cewe me. ¹⁶ Paulo mene itu titranumi Epeso cewe ne äsuplengtame, inge naace popi tabe singi lica padare te apirame Asiya probins ngalebora, yepä tabe singi ge Yerusalema ne wata oomlaname Pentikos bimu täöpume, liba ibibi ge poo me uuwama.

Paulo Yewo Mene Jejemige Epeso Ätrunga Ingle Mope Biname bine

¹⁷ Miletu cewe ca Paulo mene jityepige Epeso me, ätrunga ingle mope biname bine jajime ten cama opopa ayime Miletu je. ¹⁸ Teepi liba atyarige, tabe teebibine jejemige egä, “Yoo, weene umle gemi egä iyeta padare cane liba weene cama itu nanajepi, pui niinäce bimu cabu ca cane itu latyaramtepene Asiya probins cabu, ngälu cane probins ne saabmalepene, ¹⁹ cämämu awepyeräja cäco piyepu ele cama, cane Yageyame me kaakesea jaawenune mäpu padare cabu, lui bine jääpänemune Israela biname bime cabu ca, teeme ämugetna mule name pi. ²⁰ Weene umle gemi egä cane durau äbita lica weebibine mene jajanenane lui weeme miiji täapume birige, cane liba mene jijananiipene piyepu weebibine ibiberäjiipene biname sobe cabu cuta piyepu weeme maramara mete cabu ta. ²¹ Israela biname piyepu nuuja gawe biname bine cane kokre cama bääirmi jaagednemepene teeme niija mule cabu ca Acejiyame bau me atatröngärame piyepu mime Yageyame Yeesu ne ätrungame. ²² Siige, page cane Yerusalema me ädenine, ingle Aceji Seemo nätyepenige cebine. Cane umle lica ngena pa läbitepi puma cäme täapume. ²³ Cane pui taatu umle gäne egä iyeta cewe cabu ta Aceji Seemo cebine itu najananumi egä krokeciye mete piyepu poto mäpu cina puma nawagrijenisi. ²⁴ Yepä, cane ngene jotwanenine egä cäme ireclota lui babo gwidape lica gyene, cane liba taatu epirenine pui kaakesea ne Yageyame Yeesu lui itu näcäruji wawenane. Peei kaakesea lui Miiji Mene

iicaname Acejiyame me owecu piiyepu singi poto cidi me.

²⁵ Yoo, cane iyeta weeme bau waatnetnäjepene, biname bine mene jaajananemepene Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge. Siige, page cane umle gäne egä weeme nuuja te lica cääri pa näpänepi cebine. ²⁶ Cane peei name pi page ai bimu cabu jijenininine weebibine egä weeme yepä te Acejiyame bau ca liba lapesaruge, peei lui căme ingle lica ge, ²⁷ ingle naace popi cane lica durau läbitune weebibine mene jajanename, yepä cängena jijinune iyeta Acejiyame lui singi gyene wawename. ²⁸ Weene cängena ire atwip-eye weeme ireclota poto cidi me, cuta piiyepu pui biname bime ireclota cängena ire jetwemep-eye Aceji Seemo te lui bine weeme bau me itu yaawademepi weene ire atwime. Yoo, maamoi ire atwi biname pana, weene ätrunga ingle biname bine cängena ewademep-eye, ingle naace popi Acejiyame teebibine itu jaaletne-mepi teeme bägrä Yeesu me uudi piiyepu budre ca. ²⁹ Cane umle gäne egä căme otni ingwe gaabe ca, niiyaniya biname cina weeme bau me pa twaatnipesi, girigale drego pana teepi niiya pa jaawenemepesi poto biname bine weeme tomi cabu. ³⁰ Yoo, padare cire tädepi, poto biname cina weeme tomi cabu ca piba walya mene cire jiicemepesi poto ätrunga biname bine teeme bau me äyebile-ngame. ³¹ Peei name pi ire! Cuta piiyepu ngene napecnepeye cane lipu ciiye bimu ele mäcu cama iyeta weebibine ibiberäjäipene nesae kämäge cama.

³² Yoo, page cane weebibine icranininine Acejiyame me ime cabu. Pisi nyene weene cama Miiji

Mene Acejiyame me owecu piyepu singi potocidi me, lui mene ibibi gyene weeme ngene atwana kokre wawename piyepu weebibine teeme miiji cabu acraname. Peei miiji lui pisi nyene iyeta Acejiyame me biname bime täápume. ³³ Yoo, weene miiji cäme mule ingwe äcwime. Cane singi lica ituge äbita nuuja biname bime silba coo gol rarekaake, piyepu cäbletääpe täápume. ³⁴ Weene weemämu umle gemi cane lipu rarekaake kaakesea cäme ime ca itu jaawenepene iyeta gwidape päpäname, cane piyepu lui biname cane cama cime täápume. ³⁵ Iyeta cäme mule ca cane weebibine ibiberäjininune egä lui biname pisi nyene kokre cäco, mine miiji pepu kokre kaakesea cama teebine ätityerame. Mine miiji ngene jwaatwananinago lui mene Yageyame Yeesu teemämu itu jejuji egä, ‘Lui biname te gwidape yäcäruge, teeme gege baborage gyene peei me gege cabu ca lui te saacatuge.’ ”

³⁶ Paulo me mene siige liba, teepi iyeta kokorare ipednemisi, Acejiyame bau me irecu ätumutini.

³⁷ Teepi iyeta ele engenetne-mige teebine liba yewo täápume jejecletnäjisi, jetecnisi. ³⁸ Teepi mage owecu jwenisi, ingle tabe bii jejemige egä, “Weene ingwe ca opo lica pa näpänepeye.” Pipu pi teepi Paulo ne englecitisi babo poo cabu me.

21

Paulo Yerusalema me Ädige

¹ Cine ätrunga biname bine yewo jwenemisi Miletu je, piba teebibine ebmalemisi. Cine babo poo gaabe malu ne conocäco yuurisi, Kosa curä

je atyarinago. Nuuja bimu cine Roos curä ne joomlisi. Puma cita ca malu cewe Patara me naclige. ² Puga cine jepänisi yepä babo poo ne lui te Poenikiya gawe me ädenige. Cine peei babo poo cabu me acetnärinago, malu cabu naclige. ³ Poto bimu ingwe ca cine Kupro curä ne jepänisi, yepä poo te malu gaabe ta ädige Suriya gawe me. Turo malu cewe je cine ärpetnäjinago, pui padare täápume poo biname cina liba gwidape bine irpetnäjemisi. ⁴ Cine poto ätrunga biname puga jepänemisi, seben bimu ten cama ninajininige poo trämä. Aceji Seemo me umle cabu teepi Paulo ne jejisi egä, “Gone lädute Yerusalema me!” ⁵ Yepä, cime padare ten cama liba apirige, piba cine gaabe cabu abyemärinago. Iyeta ätrunga biname teeme coga bägrä cina cine cama äsige cewe cabu ca malu me. Cine iyeta kokorare koriyo cabu ipednemisi, irecu ätumutinago. ⁶ Puma cita ca cine yewo äbitinago, siige babo poo cabu cääri acetnärinago, cuta teepi äcnärige cewe me.

⁷ Cine Turo ca poo gaabe naclige Petolemaisa cewe me. Puga cine ätrunga biname bine sebore jebenemisi, piiyepu yepä bimu ten cama ninajininige. ⁸ Nuuja bimu cine teebibine seabalemisi, Kesarea cewe me atyarinago. Puga ge yepä biname ngii Pilipo lui te Miiji Mene jücemuge. Cine teeme bau naclige teeme mete cabu lenajame. Tabe lui yepä ge pui seben* cabu ca Yerusalema ätrunga biname lui bine jejäcremujisi ätyepäneji biname bine ätityerame. ⁹ Teeme puga ge fooa ngulebägrä lui cina Acejiyame me tage-

* **21:8:** pui seben: Pui seben biname bime ngii täápume ire Apostolo 6:1-6.

pogogo mene jüicemusi. ¹⁰ Cine puga liba poto bimu cama ninajininige, piba yepä mename biname te tatyaramtige Yuudea gawe cabu ca, teeme ngii Agabu. ¹¹ Tabe cime bau me tädige, Paulo me baagi ecatige, peei ca teeme ernge ime ätäyige, piba nijinige egä, “Aceji Seemo te apu jüicenige: Ai baagi yageyame ne Israela biname cina Yerusalema je apu pana pa jätäyepesi, siige pa yaacitepesi nuuja gawe biname bime ime cabu.” ¹² Ai mene liba nitecijininige, cine piiyepu puga lui biname, cine iyeta Paulo ne ele cama jëjananisi egä, “Gone otni Yerusalema me!” ¹³ Yepä, tabe mene niwecnistininige egä, “Weene ngena jëweneniye? Ele ingeni-tninige, cebine ngenecu mäpu me naweniye! Cane amacetnäjäneji gäne lica ätäya taatu me, yepä cuta budre äbitame Yerusalema je Yageyame Yeesu tääpume.”

¹⁴ Cine liba äblicäco ge teebine mara ngene atwænena ceera, piba mene ebmalisi, jüicisi egä, “Mime Yageyame me singi pa läbitepi.”

¹⁵ Cine poto bimu ninajininige Kesarea cewe je, piba cime gwidape emacetnäjemisi doro ta otni Yerusalema me, siige abyemäarinago. ¹⁶ Poto Kesarea ätrunga biname cina cine cama eclige, cibibine niwadininisi mete me, cine luma pa ninajipi. Pui mete yageyame ngii Manasona, tabe Kupro curä cabu ca ge, lecarage padare ätrunga cama yaanajepi.

Paulo te Ätrunga Mope Biname Yakobu ne Edäriige

¹⁷ Cine liba atyarinago Yerusalema me, ätrunga biname cina cibibine niwacletnäjininisi gege cama. ¹⁸ Nuuja bimu Paulo cibibine niwecitinige,

Yakobu ne edärisi. Iyeta modamoda ätrunga biname cine cama puga ge. ¹⁹ Paulo teebibine sebore jebenemige, iyeta cängena jeitnäjemige Acejiyame te ngena bine ituge waweneca teeme Paulo me kaakesea cabu ca nuuja gawe biname bime täápume. ²⁰ Teeme mene liba itecijemige, teepi iyeta cina Acejiyame ne ewepyeräjisi, puma cita ca Paulo ne jejisi egä, “Cime biname, maane jepänenite lija tausen Israela biname cina Yeesu ne ituge ätrunga, piyepu teepi iyeta mime Israela biname bime cotre bine cängena jaawenemusi. ²¹ Teepi idre ituge ätecija mäáme poto cidi me egä, iyeta Israela biname lui cina yaacrajuge nuuja biname bime gawe maramara cabu, maane teebibine yaabiberäjimute Moose me cotre mule gomalame, piyepu jaajanemute teeme imäbägrä bime matikolä tääpe lica iirputame Acejiyame me cewecu acatame, coo piyepu teebibine jaajanemute Israela biname bime mule lica wawename. ²² Yoo, teepi pama pa yäätacijemepi egä maane age säte cewe je. Mine ngena ne pa jaawenepesi piba? ²³ Yoo, maane miiji apu wawena cine lipu naajenisi! Piti nämi cine cama fooa biname, lui cina Acejiyame ne mene ituge jaji mime Israela biname bime mule ibibi, egä poto mabye ngalebora teepi singi gwidape wawena Acejiyame täápume. Siige pui padare cabu teepi edingäli äswi cäco yaacrajuge. ²⁴ Maane ten cama ädepi, gigri Acejiyame ne cibi ca yiwäräjepeye teepi teeme mene ibi wawename, siige kälyä äbitame. Maane te peei cibi bine teeme täápume jeletnemepi! Siige, iiwäreja ingwe gaabe ca teepi piba miiji gämi teeme edingäli äswime. Yoo, maane

liba apu jewenenite, piba iyeta biname cina pa jääpänepesi egä toraca lica gyene teepi lui mene ituge ätecija määme poto cidi me, yepä teepi umle pa läbitipesi egä maane Moose me Cotre Mene cabu naanajuge. ²⁵ Yepä, lui biname Israela cabu ca lica gemi, lui cina Yeesu ne jäätrungusi, cine teeme poto cidi me ituge atrana, piyepu mene teeme bau me itu jäätyepepesi teeme umle me egä: Gone deedei yäärwäjemuye lui cude ge, ingle uuje täapume iiwäräjeji gemi, piyepu gone cibi yäärngäjemuye lui bime mäju cabu uudi yaanajuge, piyepu uudi gone yäänäjuye, cuta piyepu sargi mule gone jaawenimuye. Siige.”

²⁶ Yoo, puma cita ca nuuja bimu Paulo pui fooma biname bine ewademige, ten cama Acejiyame ne yiwäräjisi kälyä äbitame. Peei liba siige, Paulo piba Acejiyame me iiwäreja mete gomerage me ädige. Tabe puga mene jejemige lui bimu cabu pui fooma biname bime kälyä wawena padare pagege apira, piyepu jejemige egä tabe pui bimu cabu pagege cibi bine aletna teeme yepäyepä iiwäreja mule bine apirame.

Teepi Paulo ne Joomlisi Iiwäreja Mete cabu

²⁷ Seben bimu ingwe ca teeme kälyä äbita padare te liba mameta ge apira, poto Israela biname lui Asiya Probins cabu ca ge, teepi Paulo ne jepänisi Acejiyame me iiwäreja mete cabu je. Teepi biname bine giri jicranemisi, siige Paulo ne joomlisi, ²⁸ babo tage ca jicemisi egä, “Israela biname, nitityärineye! Agesa biname lui te iyeta poto ta waatnetnäjuge, biname bine yaabiberäjemuge Israela biname bine äciseräjame, piyepu Moose me

cotre bine, cuta piiyepu ai iiwäreja mete ne. Cuta piiyepu page tabe poto Griik biname bine iiwäreja mete caale bora me sewademige, siige pepu pi niiya bii jewenige ai cudege puupu ne!”²⁹ Yoo, teepi apu jiiicisi, ingle naace popi teepi yepä Epeso cewe biname ne, ngii Tropimus, Paulo cama jepänisi Yerusalema cewe ngalebora, piiyepu teepi apu jengemige egä Paulo teebine ecanige iiwäreja mete caale bora me.³⁰ Siige, babo cewe iyeta poto ta biname cina buduma äbitininisi, yepä gome uuwametnige iiwäreja mete caale bora me. Teepi Paulo ne joomlisi, piba elädnisi pui puupu cabu ca. Piba taatu iiwäreja mete caale grana bine ermemisi, ingle teepi singi lica uudi wawename pui puupu ne.³¹ Claabe biname bime tomi cina liga Paulo ne budre me jewenisi, piba cubu biname lui Rooma cewe cabu ca, teeme mope biname te itecijige egä iyeta Yerusalema ngalebora teepi cubu jiiicenis. ³² Piba taatu peei cubu mope biname te poto cubu modamoda biname piiyepu poto cubu biname bine sewademige, wata eclige pui tomi cabu me. Biname cina liba cubu mopeyame jepänisi teeme cubu biname cama, teepi ebmalisi Paulo ne aglime.³³ Cubu mope biname te piba Paulo bau me ädige, joomlige, mene jejemige teebine ätäyame neeneni ayana seea ca. Puma cita ca tabe biname bine itemlemige egä, “Laasi nyene ai biname; tabe ngena bii jewenige?”³⁴ Poto biname yepä mene jiiicisi; nuuja cina mara mene jiiicisi. Mene maramara name pi, cubu mopeyame äblicäco cängena umle äbita ngena bii bäbitige. Tabe peei name pi teeme biname bine jejemige Paulo ne acaname teeme cubu biname bime kokre mete

cabu me. ³⁵ Paulo cama cubu biname cina mete bābleta ne liba joomlisi, teepi piba teebine cabu ta ecanisi, inge puga ge poto mage drowäyame biname. ³⁶ Teepi iyeta teebine ingwe icwisi, ala cama jüicisi egä, “Egleye teebine budre me!”

Paulo Teeme poto cidi me Mene Jejemige

³⁷ Paulo cama lui cubu biname cina teeme kokre mete me mameta liba äbäcna, Paulo piba mene jejige cubu mopeyame ne egä, “Nää, cane mene naajene?”

Puma cita ca mopeyame te itemlige, “Baa, maane Griik mene umle gäte? ³⁸ Maane piba pui Aikupitoyame lica gäte, lui te ai padare niinäce gaabe je gije itu labacitepi Rooma gabmani cama cubu iicaname. Tabe lui fooma tausen girigale biname bine cubu turikä cama ewademige daapo taatu cewe cabu me.”

³⁹ Paulo jejige egä, “Eewe lica, cane Israela biname gäne, aplimlujine Taasu cewe je Kilikiya gawe cabu. Cane ngii biname gäne pui babo cewe Taasu cabu je. Owecu, cane singi gäne mene jajime biname bine.”

⁴⁰ Piba cubu mopeyame teebine mene me padare ecäriige. Puma cita ca Paulo mete bābleta cabu jeclajutige, teeme ime ca biname bine bojä jewenemige. Teepi liba bojä jegemige, Paulo teebibine jejemige Israela biname bime Heberu mene ca egä:

22

¹ “Cäme babewale, cäme binamewale, cebine nätecijeyel! Cane cämämu ai jüicenine egä cäme mule niiya lica gyene.” ² Siige, biname cina liba

itecijemige tabe Heberu mene ca teebibine jaji, teepi piba toraca bojä äbitininisi. Paulo piba jejemige egä,

³ “Cane Israela biname gäne, aplimlujine Taasu cewe je Kilikiya gawe cabu, yepä aima Yerusalema me tädujine abiberäja täöpume. Cane Gamaliya me abiberäja bägrä gäne. Tabe cebine cängena nabiberäjuji mime kaakesaare bime cotre cabu, piyepu cane babo singi Acejiyame täöpume, weene page liyepu. ⁴ Cane cuta niya jaawenemune ngälu budre me biname bine, lui cina ai Gaabe cabu waatnininusi. Cane magebi piyepu rooriye bine ewademujine krokeciye mete cabu me. ⁵ Iiwäreja mope biname piyepu iyeta mutre biname teepi ibibi gemi ire arbime egä cäme mene toraca gyene. Cane teeme bau ca peba bine jepänemujine Damaseko je lui Israela biname bime bau me waadename, naace täöpume puma Keriso lui cina jäätrungusi, pui bine oomlemame. Cane piyeme ädujine teebibine oomläjecame, ayana seea cama Yerusalema me awecname mäpu daremu päpäname teeme mara ätrunga täöpume.”

Paulo Jejemige Tabe Lipu Äbitige Ätrunga Biname me

⁶ “Yoo, cane liba gaabe cabu ädenujine, Damaseko cewe me mameta atyaramta, piba taatu bimu duusa padare cabu, babo apaclyera te dume cabu ca tuungepmaluji cäme gome. ⁷ Cane natramuji gawe me, siige tagepogogo te cebine najuji egä, ‘Saulo, Saulo! Maane ngenome cebine mäpu näcäranenite?’ ⁸ Cane itemlu-jine, ‘Babo

biname, maane laasi näte?’ Tabe najuji egä, ‘Cane Yeesu Nasareta ceweyame gäne, maane lui ne mäpu näcäranenite.’ ⁹ Lui biname cane cama secluji, apaclyera te jepänujisi, yepä teepi lica itecijemuji peei tagepogogo lui te mene cebine najanuji. ¹⁰ Puma cita ca cane itemlujine egä, ‘Babo Biname, cane ngena jewenenine?’ Yageyame piba cebine najuji egä, ‘Arpinanti, ädi Damaseko cewe cabu me. Puma yepä biname te meebine iyeta gwidape pa naajepi Acejiyame lui ituge jaji maane te wawename.’ ¹¹ Pui babo apaclyera name pi cane äblicäco ge pui padare cabu gwidape päpäna. Cane cama lui biname cina cebine ime ca nacanujisi Damaseko cewe cabu me.

¹² Yoo, puga ge Damaseko cewe je yepä biname, teeme ngii Ananiya. Tabe mime cotre bine cängenarage jaawenemuge. Tabe baborage ge Damaseko cewe Israela biname bime ngene atwanena cabu. ¹³ Tabe cäme bau me täduji, cäme gome jeclajutuji, najuji egä, ‘Cäme biname Saulo, maane irecu ca jepäni!’ Piba taatu cane miiji ge teebine päpäname. ¹⁴ Tabe najuji egä, ‘Acejiyame lui bau me mime kaakesaare cina irecu lätumutanininusi, meebine ituge jaji teeme singi poto cidi me umle äbitame, teeme Conocäco Kaakesea Biname ne päpäname, piyepu teemerge tagepogogo mene ätecijame. ¹⁵ Maane peei name pi ire arbi biname me pa päbitepi teeme täapume iyeta biname bine jajime, maane ngena itu tepänumete piyepu näätecijumi. ¹⁶ Siige, maane ngena täapume jewagrijenite? Arpinanti, niye ca äciseja ne ecati teeme ngii cabu mäame niya

mule äyeblyngtame, maane liba Yageyame me ngii ne yaawejanute.’ ”

Acejiyame Paulo ne Jejige Nuuja Gawe Biname bime bau Otnime

¹⁷ “Yoo, cane Yerusalema me acnenutujine, egäcäro iiwäreja mete cabu irecu ätumutujine, piba wama pana jepänujine Yageyame ne. ¹⁸ Tabe cebine najuji egä, ‘Wata Yerusalema ne page seb-mali, ingle naace popi ama biname cina lica pa yaacatepesi mäáme aitneja mene cäme potocidi me.’ ¹⁹ Cane teebine jejujine, ‘Yageyame, teepi umlerage gemi egä cane cime Israela biname bime abasecretna mete cabu ta waatnetnäjune, meebine lui cina näätzungusi, teebibine joomläjecmune, yaaglecimune. ²⁰ Piiyepu, mäáme miiji aitneja biname Setepano ne liba budre me jewenujisi, cane puga ge, “yoo” mene jajime teebine budre me acitame, teeme cubuyame bime cäbletääpe bine cane ire jetwemujine.’ ²¹ Piba Yageyame cebine najuji egä, ‘Äte, ädi, cane meebine cudecewe me pa näätyepepene biname bime bau me lui cina Israela biname lica gemi.’ ”

²² Siige, biname cina Paulo ne jitecijanisi ngälu tabe peei mene jiiçige, yepä teepi piba gije abacitinisi ala cama mene me egä, “Iyeblyngteye! Egleye budre me! Miiji lica tabe ireclota me lenaja!” ²³ Teepi ala abayaninisi, cäbletääpe bine ewewutäjemisi, piiyepu secre bine cabu me eyäremisi. ²⁴ Siige, pui cubu mopeyame te piba mene jejemige teeme biname bine Paulo ne acaname cubu biname bime kokre mete cabu me. Tabe teebibine jejemige Paulo ne adnaname

teeme bau ca umle päpäname Israela biname cina ngena tääpume ala abayaninisi teeme poto cidi me. ²⁵ Yepä, teepi liga teebine jetäyisi adnaname, Paulo puma cita ca jejige yepä cubu babo biname ne, lui te teeme gome aclajuteji ge egä, “Nää, cotre lica gyene weene Rooma ngii cama biname ne adnaname, teebine liba cäro camuge atrana teeme mule tääpume?”

²⁶ Cubu babo biname te liba peei mene iteci-jige, tabe teeme mopeyame bau me ädige, teebine itemlige egä, “Maane ngena jewenenite? Tabe lui Rooma ngii cama biname gyene!”

²⁷ Puma cita ca pui cubu mopeyame te Paulo bau me ädige, itemlige egä, “Maane naji, nää maane Rooma ngii cama biname gäte?”

Paulo jejige egä, “Yoo!”

²⁸ Cubu mopeyame te piba jejige, “Cane babo rarekaake itu ecärujine Rooma ngii cama biname me äbitame.”

Paulo jejige egä, “Yepä, cane Rooma ngii cama aplimlujine.”

²⁹ Cubu biname lui cina singi Paulo ne mene me wawename, teepi piba taatu teeme bau ca äyebtingige. Siige, cubu mopeyame wälu te joomlige liba umle äbitige egä Paulo Rooma ngii cama biname enajenige, piyepu tabe ayana seea ca teebine bii besigrige.

Paulo Jeclajutige Israela Mutre Biname Tomi cabuje

³⁰ Cubu mopeyame te singi toraca umle äbitame ngena niya tääpume Israela biname cina Paulo ne jeitnäjisi. Tabe peei name pi nuuja bimu cubu

biname bine jejemige Paulo ne iibirame. Tabe jejemige modamoda iiwäreja biname piiyepu iyeta Israela mutre biname abasecretname. Tabe piba Paulo ne ecanige teeme opo gaabe aclajutame.

23

¹ Paulo conocäco ire acitige pui Israela mutre biname bime bau me, teebibine jejemige egä, “Cäme binamewale, cane ngene ca begline egä cäme mule lui conocäco gyene, inge iyeta padare cane cängenarage watnetnäjenune Acejiyame me opo gaabe je ngälu page.” ² Siige, puma cita ca iiwäreja mope biname ngii Ananiya tabe Paulo me mameta lui biname bine jejemige teebine tage ayemeltame. ³ Siige, Paulo teebine jejige egä, “Meebine Acejiyame pa naayemaltepil! Maane peema adnatenite cebine cotre ibi atraname, yepä maane määmämu peei cotre ne jetropangtite, maane mene liba jejite cebine ayemeltame! Maane epu pana gäte bulubulu atreji liiyepu, biname te lui ne yaaganuge jugijugi ne acwabame, yepä pui jugi cerämu pisi nyene sungabe je.”

⁴ Siige, Paulo gome biname cina teebine jejisi, “Maane jicnecite Acejiyame me iiwäreja mope biname ne!”

⁵ Paulo jejemige egä, “Cäme binamewale, cane umle lica ge egä tabe iiwäreja mope biname gyene. Oogäräneji Mene te jüicenige egä, ‘Gone niiya mene jüicute mäame biname bime mopeyame poto cidi me.’ ”

⁶ Yoo, Paulo liba ngene ca eglige egä pui mutre biname tomi cabu poto lui Sadukea sigu biname

ge, piyepu nuuja poto lui Parisea sigu biname ge, tabe piba babo tage ca jejemige teebibine egä, “Cäme binamewale, cane Pariseayame gäne piyepu Parisea biname bime bägrä gäne. Cebine nacanisi weeme bau me atraname, ingle naace gyene cäme ngene atwanena pisi nyene egä budre biname cina cirege arpinera ireclota tääpume!”

⁷ Tabe liba peei mene jiiçige, piba Parisea sigu piyepu Sadukea sigu biname cina gije abacitinisi mene abajame. Pui mutre biname cina neeneni sigu äbitininisi. ⁸ Yoo, Sadukea sigu biname cina apu jiiçusi egä budre biname lica cirege budre cabu ca arpinera, piyepu teepi jiiçusi egä Acejiyame me mename seemo piyepu iyeta poto seemo toraca lica gemi, yepä Parisea sigu biname cina iyeta peei gwidape bine jitrungemisi. ⁹ Teeme guugla te baborage me äbitige, siige poto cotre abiberäja biname lui cina Parisea sigu biname ge, teepi abujängige, kokre cama peei mene ne jisädanemisi egä, “Cine äblicäco nuuja niiya päpäna ai biname cabu. Pama toraca gyene egä mename seemo te coo nuuja seemo te mene tejumi teebine.”

¹⁰ Siige, mene äsädena te epu babo me äbitige egä cubu mopeyame wälu äbitige egä biname cina pama Paulo ne piicwapi-cwa jaawenusi. Tabe peei name pi teeme cubu biname bine pui mutre biname bime tomi cabu me jityepemige Paulo ne teeme bau ca asatame, teebine cääri acaname cubu biname bime kokre mete cabu me.

¹¹ Nuuja ciye Yageyame te Paulo gome jeclajutige, teebine jejige egä, “Wälu gone! Maane

cebine lipu ituge aitna Yerusalema je, maane miiji cuta cebine pepu aitname Rooma babo cewe je.”

Israela Biname cina Gläämu Jicrajige Paulo ne Aglime

¹² Nuuja krokerage poto Israela biname cina abasecretnige, gläämu jicrajige. Teepi mene yepä gome ecitisi Acejiyame me opo gaabe je egä teepi deedei lica äbita piyepu niye lica nänäja, ngälu liba Paulo ne pa yaaglepesi. ¹³ Teepi iyeta footi biname cuta cerämu, lui cina icrajige peei gläämu cabu. ¹⁴ Teepi piba eclige modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja modamoda biname bime bau me, teebibine jejemisi egä, “Cine mene Acejiyame me opo gaabe jejisi egä cine deedei lica äbita, ngälu cine Paulo ne liba pa yaaglepesi. ¹⁵ Yoo, weene piyepu iyeta lui cina mutre biname tomi cabu, weene mene jityepepeye peei cubu mopeyame bau me tabe Paulo ne ätyepame weeme bau me, epu tääpume egä weene singi gemi cängena umle äbitame teeme poto cidi me. Cine pa lamacetrnäjpago teebine gaabegabe aglime budre me.”

¹⁶ Yepä, Paulo me ngango bägrä te ai gläämu mene itecijige. Tabe piba ädige cubu biname bime kokre mete me, Paulo ne pui mene jejige. ¹⁷ Puma cita ca Paulo ala tesoglicige yepä cubu babo biname ne, jejige teebine egä, “Ecani mopeyame bau me ai mamye biname ne. Teeme mene pisi nyene jajime.” ¹⁸ Siige, pui yepä hanred cubu biname bime babo biname te teebine ecanige teeme mopeyame bau me, jejige egä, “Ama lui krokeciye mete biname ngii Paulo, tabe cebine nätemlige ai

mamyne biname ne määme bau acaname, ingle teeme mene pisi nyene meebine jajime.”

¹⁹ Siige, cubu mope biname te teebine ime joomlige, ecanige teeme taatu puupu me, piba itemlige egä, “Maane cebine ngena mene tääpu mäte singi jajime?”

²⁰ Tabe jejige egä, “Israela modamoda biname cina mene yepä cabu becitisi. Ciiyeciyeteepi meebine näätinärenisi Paulo ne cääri acaname Israela mutre biname tomi cabu me, epu tääpume egä teepi singi gemi teeme poto cidi me cerämu cängena umle äbitame. ²¹ Yepä, gone jääteciemute, ingle naace popi footi biname, cerämu poto piti nemi, teepi ämletnäreji icrajenige, Paulo ne jewagrijenisi. Teepi gläämu bii jicrajige deedei lica äbita piyepu niye lica nänäja, ngälu teepi liba Paulo ne pa yaaglepesi. Teepi amacetnäjäneji gemi peei ne wawename, yepä määme mene ne jewagrijenisi.”

²² Siige, cubu mope biname te piba pui mamye biname ne jejige, “Gone nuuja biname ne jaajute maane lui mene bii tiicite cäme bau.” Siige, pui mamye biname ne jityepige.

Paulo ne Jityepige Yuudea Probins Mopeyame Peliki bau me

²³ Puma cita ca cubu mope biname te ala taasoglicige teeme neeneni cubu sigu babo biname bine, teebibine jaajige egä, “Weene jeje-mepeye neeneni hanred cubu biname bine, piyepu sebenti cubu biname bine cooso cama, cuta piyepu neeneni hanred cubu biname bine kalaku cama, teepi Kesarea cewe me otnime.

Amacetnäjineye, weene nain oklok ciiye abyemerame. ²⁴ Cooso bine cuta ewadeniye Paulo me otni täápume, teebine cängena ecaneye Mope Biname Peliki bau me.” ²⁵ Cubu mope biname te piba apu mene yoogärige:

²⁶ “Sebore, Yuudea Probins Mope Biname Peliki!

Cubu mope biname Klaudiyus-Lusiyus, cane mäáme bau me yoogärenine.

²⁷ Israela biname cina ai biname ne toomlumesi, piyepu mameta ge teebine budre me agli. Cane umle täbitumene egä tabe Rooma ngii cama enajenige. Siige cane peei name pi căme cubu biname cama tädumene, teebine teeme bau ca seweplăcitumene. ²⁸ Yoo, cane singi ge umle äbitame, teepi ngenome tiicetnumesi teebine, cane peei name pi secanumene teeme Israela mutre biname tomi cabu me. ²⁹ Cane puga umle täbitumene egä tabe nuuja niiya mule lica itu jaawenepi lui täápume budre me wawename, coo krokeciye mete me acitame. Teepi teebine tiicetnumesi teemerage cotre atropengta poto cidi me. ³⁰ Siige, cane liba umle äbitine egä poto Israela biname cina singi Paulo ne ngatna wawena budre me, cane piba ngene jotwanine teebine wata mäáme bau ätyepame. Cane teeme iicetna biname bine jejemine mäáme opo gaabe teeme mene iicemame. Siige.”

³¹ Cubu biname cina teeme mopeyame me mene jewenisi. Teepi pui ciiye cabu Paulo ne

ecanisi cewe ngii Antipatiri me. ³² Nuuja bimu lui cubu biname cina ernge ta waatninusi, teepi äcnärige cubu biname bime kokre mete me. Teepi cooso cama lui cubu biname bine sebmalemisi Paulo ne piyeme acaname. ³³ Teepi teebine ecanisi Kesarea cewe me, puma pui Mopeyame ne peba ecärisi, piba Paulo ne ecitisi teeme ime cabu. ³⁴ Siige, Peei Mopeyame te peba cabu lui mene bine ecnemige, piba Paulo ne itemlige egä, “Maane ngena probins cabu ca gäte?” Tabe liba umle äbitige egä Paulo lui Kilikiya probins cabu ca ge, tabe jejige egä, ³⁵ “Cane mäame mene pa näatecijepene, mäame iicetna biname cina liba pa tatyarepi.” Tabe piba poto cubu biname bine mene jejemige Paulo ne awamutame Mopeyame Heroda me babo mete cabu.

24

Israela Biname cina Paulo ne Jeitnäjisi

¹ Faib bimu ingwe ca iiwäreja mope biname Ananiya atyaramtige Kesarea cewe je, poto modamoda biname cama piyepu teeme mene iicema biname, ngii Teretulus. Teepi Mopeyame Peliki me opo gaabe jeclajutemige Paulo ne aitnejame. ² Mopeyame te piba Paulo ne tesoglicige teeme bau otnime, puma cita ca Teretulus te gije abacitige Paulo ne aitnejame egä,

“Babo Biname Peliki, cine poode cama ninajinige leca padare mäame miijirage ire atwi name pi, cuta piyepu weene poto cotre bine cängena itu yaamacetnäjemepewe cime gawecewe miiji täápume. ³ Cine singi pepu miiji mule täápume

iyeta padare cabu iyeta poto ta, peei name pi baborage eso! ⁴ Yoo, cane singi lica mäame babo padare acata, peei name pi cane näatemlenine cime matikolä mene cängena ätecijame. ⁵ Cine umle äbitinago egä ai biname te niiya mule jaawenuge ai gawecewe täapume. Tabe Israela biname bine claabe me jaawenemuge iyeta maramara gawe cabu ta. Tabe mopeyame gyene Nasareta sigu biname täapume, ⁶ piyepu tabe liga tapicetnärumi iiwäreja mete ne sabe wawename, siige cine piba teebine toomlumesi. Yoo, cine singi ge teebine atraname cimerage cotre ibibi, ⁷ yepä cubu mopeyame Lusiyus piba tädumi, babo drowä cama teebine secatumi cime bau ca. ⁸ Lusiyus puma cita ca mene tiicumini egä aitneja biname cina miiji mäame opo gaabe me otnime. Maane liba ai biname ne yäatemläjute, maane teeme bau ca piba umle päbitepi iyeta gwidape poto cidi me, cine lui täapume jeitnäjenisi.” ⁹ Yoo, Teretulus me mene liba siige, pui Israela biname cina piba jejisi egä iyeta pui aitneja mene lui toraca ge.

Paulo Mene Jiicige Peliki me Opo Gaabe je

¹⁰ Probins Mopeyame Peliki puma cita ca Paulo ne ime ca jebenige mene me. Paulo piba jejige egä,

“Babo Biname Peliki, cane umle gäne egä maane ai gawe biname bine jaatranemute bucurage kämäge cama. Cane peei name pi ngenecu miiji gäne cämämu aitname mäame opo gaabe. ¹¹ Maane liba singi, maane ibibi gäte umle äbitame egä twelb bimu ingwe gaabe ca, cane piba itu lädepene Yerusalema me puma iiwäreja mete cabu irecu

ätumutame. ¹² Cane liba iiwäreja mete cabu jage, Israela biname cina lica puma itu näpänepesi nuuja biname cama äcela je, piyepu cuta lica itu näpänepesi biname bine giri acrana cabu Israela biname bime abasecretna mete cabu ta coo cewe nuuja poto ta, ¹³ piyepu teepi äblicäco gemi teeme pui aitneja mene ne toraca me wawena. ¹⁴ Yoo, page cane mäame bau me cämämu aitnenine. Cane cime kaakesaare bime Acejiyame ne mara mule ca yaawejanune, teepi lui mule ne yaainusi egä toraca mule lica gyene. Yepä, cane cuta iyeta Oogäräneji Mene jäätrungemune, lui pisi nyene Cotre Mene ngalebora piyepu sasa mename biname bime oogäräneji mene ngalebora. ¹⁵ Cane piyepu iyeta nuuja Parisea biname cine Acejiyame me padare ne jewagrijenisi, lui padare cabu iyeta miiji mule biname piyepu iyeta niiya mule biname piba budre cabu ca cirege arpinera. ¹⁶ Cane pui name pi cängenarage nanajuge cämämu conocäco me ngene ca agli biname bime opo gaabe piyepu Acejiyame me opo gaabe je.

¹⁷ Cane nesae kämäge cama Yerusalema ca itu äyebliingtujine. Cema cane piyeme cääri lädepene poto rarekaake cäme binamewale bime bau me waadename, cuta piyepu Acejiyame ne iiwärejame. ¹⁸ Ai neeneni mule bine liba jaawenepene, teepi cebine näpänepesi iiwäreja mete cabu. Cane niinäce kälyä läbitepene iyeta cudege gwidape cabu ca, ingwe ca piba Acejiyame me mete puupu cabu me labacitepene. Biname tomi lica ge cäme gome, cuta piyepu guugla lica ge piba. ¹⁹ Yepä, puga ge poto Israela biname Asiya probins cabu ca. Teepi teemämu mäame

opo gaabe cire saacleji, teeme liba pisi nyene mene cebine aitnejame. ²⁰ Coo, age temi lui biname, teepi miiji jiicesi teepi ngena conocono ne căme cabu tepānumesi, cane liba naclajutumi atrana tääpume pui mutre biname tomi cabu je. ²¹ Coo, pama teeme tääpume conocono gyene pui yepä mene babo tage ca lui tiicumene, cane liba teeme opo gaabe naclajutumi. Agesa pui mene: ‘Cebine nacanisi weeme bau atraname, ingle naace gyene cane jitrungenine egä budre biname cirege arpinera ireclota tääpume.’ ”

²² Siige, Peliki lui te cāngena umle ge ätrunga gaabe poto cidi me, tabe piba peei atrana padare ne epirige. Tabe pui Israela modamoda biname bine jejemige egä, “Cane ingwe ca atrana pagege weeme poto cidi me, cubu mopeyame Lusiyus te liba pa tatyaramtepi.” ²³ Siige, tabe mene yepä cubu babo biname ne jejige Paulo ne awamutame, yepä Paulo miiji ge asatame abacitame pui mete cabu, piiyepu teeme binamewale miiji ge teeme singi gwidape teebine ceerame.

Paulo Jeclajutige Peliki naabi Drusila Teeme Opo Gaabe je

²⁴ Poto bimu ingwe ca Peliki coga cama taaclice. Teeme coga, ngii Drusila, lui Israela magebi gwene. Mopeyame Peliki Paulo ne tesoglicige, teeme mene jitecijiige Yeesu Keriso ne ätrunga poto cidi me. ²⁵ Yepä, Paulo liba teebibine mene jaajanige conocăco mule poto cidi me, piiyepu tääpe singisingi abmala poto cidi me, cuta piiyepu atrana bimu poto cidi me, lui te cirege otni, Peliki

wälu te piba joomlige, tabe Paulo ne jejige, “Si-ige, page ai padare cabu maane cibibine nibmali! Cane liba miiji padare ne pa jääpänepene, cane piba cääri pa naasoglecepene.”²⁶ Yoo, Peliki apu jengenige egä, “Paulo pama rarekaake cebine näcärenige teeme asata täöpume.” Tabe peei name pi poto padare Paulo ne taasoglicuge ten cama mene abaitname.

²⁷ Neeneni kämäge ingwe ca, kirece biname teeme ngii Porokiyo-Peesto, tabe Peliki me puupu jecatige Probins Mope biname täöpume. Peliki liba äyebtingtige puma cita ca, tabe Paulo ne sebmalige puga awamuta biname cama krokeciye mete cabu, inge naace popi tabe singi Israela biname bine ngenecu miiji me wawename teeme poto cidi me.

25

Paulo Singi Rooma Babo Mope Biname te Teebina Atraname

¹ Peesto atyaramtige peei probins ngalebora, piba nesae bimu ingwe ca ädige Kesarea ca Yerusalema me. ² Puga modamoda iiwäreja biname piyepu Israela mutre biname cina kirece Mopeyame Peesto bau eclige Paulo ne aitnejame. Teepi mene itu titranumesi Paulo ne gaabegabe aglime, peei name pi teepi Peesto ne itemlisi ³ teeme singi wawename egä Paulo ne awecnistame Yerusalema me. ⁴ Peesto jejemige egä, “Paulo ne jewamutenisi krokeciye mete bora Kesarea je. Cane mameta gäne acnenuta piyeme. ⁵ Weene miiji ge weeme poto mutre biname cane

cama ätyepame Kesarea me puma Paulo ne aitnejame, tabe liba niyaniya mule ituge wawena.”

⁶ Peesto Yerusalema je enajige cerämu eit coo ten bimu cama, piba acnenutige Kesarea me. Nuuja bimu tabe adnatige atrana puupu cabu, mene jejemige Paulo ne teeme bau acaname. ⁷ Paulo liba puma atyaramtige, Yerusalema ca lui Israela biname cina seclumi, teepi teeme gome jeclajutemige, gije abacitinisi mäpu mene iicemame Paulo poto cidi me, yepä teepi äblicäco ge teeme mene awaba egä toraca gyene. ⁸ Siige, Paulo piba teemämu aitnäjige egä, “Cane nuuja niiya lica ituge wawena Israela biname bime cotre poto cidi me, cuta piyepu nuuja niiya ne lica ituge wawena iiwäreja mete täöpume, cuta piyepu Rooma Babo Mope Biname täöpume.”

⁹ Siige, Peesto singi Israela biname cina ngenecu miiji äbitame teeme poto cidi me, peei name pi Paulo ne itemlige egä, “Nää, maane singi gäte Yerusalema me otni, puma cäme opo gaabe meebine atraname ai biname bime aitneja mene poto cidi me?”

¹⁰ Paulo jejige, “Cane page naclajutenige Rooma Babo Mope Biname bime yepä atrana puupu cabu, lui cabu cebine miiji pa natranepeye. Cane nuuja niiya lica ituge wawena Israela biname bine. Maane peei umlerage gäte! ¹¹ Cane liba cotre ne jaatropangtune niiya mule wawename, cuta pui niiya mule cabu ca cane liba ibibi ge budre daremu päpäname, cane piba singi lica uucraname. Yepä, teeme aitna mene toraca lica gyene, peei name pi nuuja biname te lica cebine

pa nacitepi teeme ime cabu. Cane singi gäne Rooma Babo Mope Biname te cebine atraname.”

¹² Siige, Peesto teeme atrana ätityera biname cama mene ajanininisi, piba Paulo ne jejige egä, “Maane singi gäte Babo Mope Biname te meebine atraname, yoo siige, maane Babo Mope Biname bau pa ädepi.”

Paulo Jeclajutige Agripa naabi Berenike bime Opo Gaabe

¹³ Poto bimu ingwe ca Israela biname bime mopeyame Agripa piyepu teeme ngule Berenike teepi Kesarea me tacliffe peei probins me kirece mopeyame Peesto ne ängrärame. ¹⁴ Teepi nesae bimu icrajige, piba Peesto Paulo poto cidi me mene jejanige Agripa ne egä, “Ama pisi nyene yepä biname Peliki lui ne saabmalepi awamuta biname cama, tabe liba ama cita ca läyebtingtepi. ¹⁵ Cane liba Yerusalema me itu lädepene, Israela modamoda iiwäreja biname piyepu teeme nuuja modamoda biname cina teebine jaaitnäjepesi, nätemlepesi cane teebine mäpu cabu acitame. ¹⁶ Yepä, cane teebibine jaajemepene egä cime Rooma biname bime mule lica gyene, biname ne teeme aitneja biname bime ime cabu papa acitame, yepä niinäce tabe miiji teeme aitneja biname cama opopa ayi piyepu padare päpäna teemämu aitname. ¹⁷ Yoo, teepi liba aima cane ama saaclepi, cane padare ne papa lica yaapirepene, yepä nuuja bimu cabu atrana puupu cabu ladnatepene, mene jaajemepene Paulo ne acaname. ¹⁸ Siige, teeme aitna biname cina

piba jaaclajutemepi mene me, yepä teepi epu ni-iyarage mule poto cidi me lica jaaitnepesi. cane lipu nangenepi. ¹⁹ Iyeta teeme aitna lui äciseräja mene teemerage iiwäreja mule poto cidi me pi-iyepu yepä biname ngii Yeesu poto cidi me, lui budre ge, yepä Paulo jiicenige egä tabe ireclota gyene. ²⁰ Cane liba umle lica gäne lipu umle mene päpäname peei poto cidi me, cane piba Paulo ne yäätemlepene tabe lipu gyene Yerusalema me otnime puma atraname teebine teeme aitneja poto cidi me. ²¹ Yepä, Paulo singi lica ge. Tabe cebine nätemlepi awamuta täöpume cuta Rooma Babo Mope Biname te teebine atraname. Siige, cane peei name pi mene jaajemepene teebine awamutame ngälu gaabe ne liba päpäna teebine Babo Mope Biname bau me ätyepame.”

²² Siige, Agripa te Peesto ne jejige egä, “Cane singi gäne äteciame ai biname me mene.”

Peesto jejige egä, “Yoo, ciyeciye maane pa näätecijepi.”

²³ Nuuja bimu Agripa naabi Berenike mage awamla cama aaclige, babo abasecretna puupu me abacitäsi; cubu modamoda biname piyepu cewe modamoda biname ten cama ge. Peesto piba mene ecäremige Paulo ne äsinglentame. ²⁴ Peesto jejemige egä, “Israela biname bime mopeyame Agripa piyepu iyeta lui cina cine cama tabase-cretnininiye, weene ai biname ne jepäneye. Ama iyeta Israela biname cuta piyepu Yerusalema je iyeta Israela biname, teepi aitna mene cäme bau itu saawademepesi ai biname poto cidi me. Teepi cuta ala cama mene jiicanemepesi teebine budre me wawename. ²⁵ Yepä, cane jääpänepene egä tabe

nuuja niiya mule lica ituge wawena lui tääpume teebine budre me agli. Siige, tabe cebine nätemlepi Rooma Babo Mope Biname bau otnime, peei inge pi cane ngene jotwanine piiyeme ätyepame. ²⁶ Yepä, cäme nuuja cängenarage mene lica gyene teeme poto cidi me Rooma Babo Mope Biname bau me oogärame. Cane peei name pi teebine secanenine weeme bau me, piyepu toraca mäame bau me, Agripa, teeme mene äteciame, pipu pi mene pisi nyene ingwe ca oogärame, ²⁷ inge naace gyene cane äblicäco biname ne papa ätyepa, liba peba mene lica ge teeme aitna poto cidi me.”

26

Paulo Teemämu Aitnige Agripa bau me

¹ Agripa te Paulo ne mene jejige egä, “Yoo, maane miiji mäame poto cidi me mene iicana.” Paulo piba ime uutige, gije abacitige teemämu aitnejame egä:

² “Agripa Mopeyame, page babo miijirage gyene cäme tääpume egä cane mäame opo gaabe je nacajutenige cäme ngii cängena wawename Israela biname bime aitneja poto cidi me, ³ inge naace popi maane babo umle gäte Israela biname bime mule piyepu teeme äciseräja mene poto cidi me. Peei name pi cane meebine näätelenine cäme mene cängenarage äteciame.

⁴ Iyeta Israela biname umle gemi cäme ireclota lipu ge matikolä bägrä cabu ca. Teepi umle gemi cane lipu nanajuji niinäce cäme gawecewe cabu cuta piyepu ingwe ca Yerusalema je. ⁵ Teepi sasa cabu ca umle gemi cane, siige teepi liba singi

gemi, teepi miiji gemi aitname egä cane lipu ni-
inäce cabu ca yepä sigu cabu nanajuji, lui Parisea
sigu biname cina Acejiyame ne yaawejanusi mäpu
cotre mule ca. ⁶ Yoo, page cane naclajutenige
atrana tääpume, ingle cane ngene atwana ne ecite-
nine peei mene cabu Acejiyame cime kaakesaare
bine lui mene itu jejemuji. ⁷ Yoo, cime biname
lui iyeta twelb ingle cabu ca gemi, teepi liba
Acejiyame ne ciiye bimu yaawejanusi, teepi cuta
jaawagrijsi peei jajeji mule ne päpäname. Yoo,
Mopeyame, cäme peei ngene atwana name pi
Israela biname cina cebine naitnenisi. ⁸ Nää,
weene ngena name pi äblicäco gemi ätrunga egä
Acejiyame te biname bine budre cabu ca cire
yaarpinäremepi?

⁹ Yoo, cane cuta piyepu apu nanguji egä cane
miiji iyeta gwidape wawena Yeesu Nasareta
ceweyame me ngii ne äyebtingtame. ¹⁰ Cane
pepu jewenanujine Yerusalema je. Cane mene
ecanujine modamoda iiwäreja biname bime
bau ca, bucurage Acejiyame me biname bine
icranemujine krokeciiye mete cabu me. Ingwe
ca biname liba singi ge teebibine budre me
acraname, cane cuta singi ge teepi budre
me. ¹¹ Bucurage padare cane teebibine mäpu
cabu yaacranune iyeta Israela biname bime
abasecretna mete cabu ta. Cane pepu pi singi
teebibine giri acraname teeme mara ätrunga mule
ne abmalame. Yoo, cane epu mage claabe teeme
tääpume egä cane nuuja gawe biname bime cewe
cabu ta otnujine teebibine mäpu cabu acraname.”

Paulo Jejemige Tabe Lipu Ätrungayame me Äbituji

12 “Cane peei name pi Damaseko me ädujine modamoda iiwäreja biname bime peba mene cama. 13 Yoo, Mopeyame, bimu duusa gaabe cabu jage, cane apaclyera ne jepänujine lui baborage ge bimu cabu ca, dume cabu tuungepmaluji căme gome piyepu teeme gome lui cina cane cama secluji. 14 Cine iyeta gawe me nitramitnimuji. Cane tagepogogo nätecijuji, Heberu mene ca lui najuji egä, ‘Saulo, Saulo! Maane ngenome cebine mäpu näcäranenite? Maane määmämu niiya cabu äbitenite peei mule cabu ca, inge maane toraca gaabe ne jigyenite, nuuja gaabe cabu otnenite.’ 15 Cane puma cita ca itemlujine egä, ‘Babo Biname, maane laasi näte?’ Yageyame te najuji egä, ‘Cane Yeesu säne, maane lui ne mäpu näcäranenite. 16 Maane abujängti, ernge ca naaclajutege. Cane määme bau baboclomtine meebine jajime căme kaakesea biname me äbitame. Maane biname bine cire jejanemepi, maane ngena page bii jepänite căme poto cidí me, piyepu ciige cane ngena cire nawabepene. 17 Cane määme Israela biname bime ime cabu ca meebine cire naasatepene, piyepu nuuja gawe biname bime ime cabu ca, cane lui biname bime bau me cire näätyepene. 18 Maane teeme irecu cire jiiitnemepi, teebibine etatrongäremepi krokeciye cabu ca apaclyera cabu me, cuta piyepu etatrongäremepi Satani me kokre cabu ca Acejiyame bau me. Pipu pi teeme căme bau ätrunga name pi, teepi teeme niiya mule cabu ca cire läsecripesi, teepi puupu ne piba cire jääpänesi Acejiyame me miiji biname cama.’ ”

Paulo Teebibine Cuta Jejemige Teeme Kaakesea

poto cidi me

19 “Yoo, Agripa Mopeyame, cane lica ibwärujine ätecijame căme Babo Biname cabucewe ca lui mene seboclomtuji. 20 Yepä, cane mene jicemune ninäce Damaseko je, puma cita ca Yerusalema je, puma cita ca iyeta Israela biname bime gawe cabu ta, piba cuta piyepu nuuja gawe biname bime bau me. Cane apu jicemune egä, ‘Weeme niiya mule ebmalemepeye, Acejiyame bau me atatrongäripeye. Piba miiji mule jenenemepeye awabudnitame egä weene niiya mule bine ituge abmala.’ 21 Peei mene pi Israela biname cina cebine itu noomlepesi, cane liba iiwäreja mete cabu jage, siige läbitipesi cebine aglime. 22 Yepä, iyeta padare ngälu page ai bimu Acejiyame cebine nätityäruge. Pipu pi cane page naclajutenige toraca mene iyeta biname bine jajanename, matimati biname cuta piyepu modamoda biname. Piyepu cane nuuja mene lica jijenininine, yepä pui mene taatu Moose piyepu mename biname cina lui poto cidi me jicemujisi egä toraca me cirege äbita. 23 Peei mene apu egä, ‘Israela biname bime niiya cabu ca äsecreta biname te miiji mäpu päpäna, budre äbita, siige niinäce me cirege äbita budre cabu ca arpinentame, mene icemame piyepu ireclota gaabe pepu apaclyerame Israela biname bime tääpume piyepu nuuja gawe biname bime tääpume.’ ”

24 Siige, Paulo liba pepu teemämu aitnäjjige, Probins Mopeyame Peesto babo tage ca jejige, “Paulo, maane buduma gäte; mäame oräre abiberäja te buduma me naawenige!”

²⁵ Paulo jejige egä, “Mopeyame, cane buduma lica gäne. Cane toraca mene miiji ngene atwana cama jiiemenine. ²⁶ Yoo, Agripa Mopeyame, cane wälu lica gäne ai mene meebine jajime, inge maane umle gäte ai mule poto cidi me, inge naace gyene ai mule ämlitäneji lica gyene, yepä biname bime sobe cabu wawenäneji ge. ²⁷ Agripa Mopeyame, nää maane Acejiyame me sasa mename biname bime mene jitrungenemite? Cane umle gäne, maane peei ne jewenenite!”

²⁸ Siige, Agripa Paulo ne jejige, “Nää, maane apu naangenenige egä ai matikolä padare cabu cebine Yeesu Keriso me biname me nawenenite?”

²⁹ Paulo jejige egä, “Ngänu gyene liba matikolä padare coo leca padare, cane Acejiyame ne ewejanenine egä maane piyepu weene iyeta lui cina page cebine nätecijeniye, weene cäme pana ätrungayame me äbitame, yepä cane singi lica weeme tääpume ai ayana seea!”

³⁰ Mene liba siige, Mopeyame Peesto, Mopeyame Agripa, Berenike, piyepu iyeta cina abujängige. ³¹ Teepi liba abyemärige, teemeteme ajananinisi egä, “Ai biname nuuja niya lica ituge wawena lui daremu me teebine miiji budre me acita coo krokeciye mete me äsinglenta.” ³² Puma cita ca Agripa te Peesto ne jejige egä, “Ai biname cire lasateji, yepä tabe Rooma Babo Mope Biname bau me otnime meebine itu näätlemlepi.”

27

Paulo Poo Gaabe Ädige Rooma me

¹ Teepi mene liba jitranisi egä cine Rooma cewe Italiya gawe me poo gaabe pa naclepi, piba Paulo piyepu poto nuuja krokeciye mete biname bine yepä biname, ngii Juliyo, me ime cabu icranemisi. Yoo, Juliyo lui cubu babo biname ge yepä hanred cubu biname teeme sigu täápume, peei sigu lui ne yaainusi 'Rooma Babo Mope Biname me Sigu' ca.

² Siige, cine Kesarea cewe cabu ca babo poo cabu me acetnärinago, lui poo ne Adramutiya cewe cabu ca emegisi otnime poto malu cewe me Asiya probins ngalebora. Siige, cine abyemärinago. Yoo, cine cama puga ge poo cabu yepä Makedoniya gawe biname Tesalonika cewe cabu ca, teeme ngii Aristakus. ³ Siige, nuuja bimu cine Sidona cewe je atyarinago. Cubu babo biname Juliyo owecu ge Paulo täápume, teebine jejige egä tabe otnime teeme binamewale ädärume gaabegabe deedei waadename teeme bau ca. ⁴ Siige, cine puma cita ca malurage naclige, piba Kupro curä uuwa cabu naclige, inge opopo buuwe te kokr-erage tipwäjige. ⁵ Cine Kupro ca malu ne yuurisi Kilikiya piyepu Pampuliya gawe mameta me, siige Muura cewe me atyarinago lui Lukiya gawe cabu je. ⁶ Puga cubu babo biname Juliyo nuuja poo ne jepänige Aleksandriya cewe cabu ca, lui poo te äbitenige Italiya me otnime. Puma cita ca tabe peei cabu cibibine nicetneräjininige.

⁷ Cine däägu naclige poto bimu cama, mage mäpu padare ne jepänisi ngälu matikolä cewe Niido mameta me atyarinago. Peei opopo buuwe te cime gaabe ne jibige piyeme otnime, peei name pi cine Krete curä uuwa cabu ta naclige, Salamone Mubä ne sisuplingtisi. ⁸ Cine doro ligi ta naclige,

cuta cääri mage mäpu padare ne jepänisi, ngälu cewe me atyarinago lui ne yaainusi ‘Miijirage Poo Lenaja Puupu’, lui cudecewe lica ge Lasea cewe ca.

⁹ Cine puga babo padare ninajininige, ngälu babo buuwe me padare te tatyaramtige. Yoo, pui bimu ituge otni lui cabu Israela biname cina ngenega jaapecnusi teeme niyaniya cabu ca äsecrera poto cidi me. Pui bimu kaake poto ca biname cina äblicäco poo gaabe otni buuwe name pi. Yoo, peei name pi Paulo teebibine umle mene jejemige egä,¹⁰ “Biname, cane umle bäbitine egä mine mage wälu cama pagege otni ama cita ca. Babo niiya te pa tädepi mime poo piyepu gwidape täápume, cuta piyepu mime ireclota täápume.”¹¹ Yepä, cubu babo biname Juliyo poo waapo biname piyepu poo yageyame bime mene jäätrungige, lica Paulo me mene ne.¹² Pui poo lenaja puupu toraca miiji lica ge buuwe padare cabu puma lenajame, peei name pi bucurage pui poo biname cina singi poo ne malu ta acaname Poenika cewe ne oomlaname, buuwe liba ibibi gyene. Yoo, puga ge Poenika cewe cabu babo miijirage lenaja puupu poo täápume Krete curä cabu, ingle naace gyene kokre ciye buuwe piyepu baarge buuwe cina peei puupu ne lica joomlusi. Siige, teepi puma ibibi gemi awagrijaame buuwe me apira padare ne.

Malu cabu Kokre Buuwe te Tipwäjige

¹³ Lädrrirage buuwe te liba gije abacitige äpwäjame uule poto ca, biname cina apu jengenemige egä, “Ibibi gyene cime otni täápume.” Teepi peei name pi cangka ne tesweclisi, Krete

curä wajwa ta eclige. ¹⁴ Matikolä padare ingwe ca, babo kokre buuwe te, lui ne yaainusi 'Baarge Buuwe' ca, tädige curä poto ca. ¹⁵ Pui kokrerage buuwe te poo ne liba toomlige, cine äblicäco buuwe ne äträja. Cine gloose te niglinige, siige ire ta jeitisi poo ne, buuwe te liba secwenistige. ¹⁶ Cine matikolä uuwa ne jepänisi, liba sisuplingtige uule poto ca yepä matikolä curä ne, ngii Kauda. Puga peei uuwa cabu cine baborage poo me tatakü ne cängena joomlisi, yepä mäpu ge peei wawename. ¹⁷ Teepi tatakü ne setecwantisi babo poo cabu me, piba poo ne jetäyisi seea ca kokre wawename, ingle uli ca wawenäneji ge peei poo. Teepi wälu äbitininisi egä poo te pama yäätynecnuge koriyo doru cabu Libiya malu je. Teepi peei name pi äwä bine iyinetnemisi gawe me, poo ne ire ta jecitisi eewaname. ¹⁸ Kokrerage buuwe te tipwäjänige, siige nuuja bimu teepi gije abacitinisi acenetna gwidape bine niiye cabu me iisabejame, ¹⁹ cuta nuuja bimu teeme ime ca yiisabäjemisi poorage me gwidape bine. ²⁰ Bucurage bimu cama cine äblicäco bimu piyepu wale päpäna, piyepu buuwe te cääri tipwäjänige kokre cama. Siige, cine iyeta apu ninginige egä cine budre memi.

²¹ Biname cina liba leca padare icrajenige deedei cäco, piba Paulo teeme opo gaabe jeclajutige, jejemige egä, "Binamewale, weene cebine cire nätecijejiye, piyepu Krete ca lica cire naacleji. Piba mime gwidape cina lica sabe läbitinejisi. ²² Yepä, page cane weebibine jijeninine, wälu gone! Weeme nuuja me ireclota te lica

sabe äbitinige, yepä poo taatu te niiya äbitenige. ²³ Cane peei umle gäne, ingle birice ciiye cabu Acejiyame lui căme yageyame, cane lui ne yaawejanune, teeme mename seemo te căme bau tādumi, ²⁴ cebine najumi egä, ‘Paulo, wälu gone! Maane miiji Rooma Babo Mope Biname me opo gaabe je aclajuta, cuta piüyepu iyeta lui cina maane cama eclenige, Acejiyame te owecu name pi teeme ireclota meebine nääcärenige.’ ²⁵ Yoo, binamewale, weene peei name pi wälu gone, yepä ngenecu kokre äbitipeye! Cane ätrunga ne ecitenine Acejiyame cabu me egä peei te pa läbitepi, tabe lipu cebine itu najumi. ²⁶ Yepä, buuwe te mibibine pa niwadipi yepä curä cabu me.” Siige.

²⁷ Teetin ciiye kaake poto ca, pui babo buuwe te cibibine cääri niwadininige Meditareniya Malu cabu. Liba ciiye duusa mameta ge, poo cabu kaakesea biname cina apu jengenemige egä, “Cine doro mameta me naclenige.” ²⁸ Teepi peei name pi mäpu gwidape ne seea ca jemlemaltisi, niiye bora me englecantisi, piba jepänisi niiye lui yepä hanred twenti ngälu uugle ge. Matikolä padare ingwe ca teepi cääri tesweclisi, cabu me secenutisi, jepänisi niiye lui nainti ngälu uugle ge. ²⁹ Teepi wälu äbitininisi egä poo te latecwamtuge kula cabu, peei name pi teepi poo waapo cabu ca fooa cangka bine niiye ngalebora me iyinetnemisi, siige teepi irecu ätumulutini awala tääpume. ³⁰ Yoo, poo cabu lui kaakesea biname cina singi uucratname babo poo cabu ca. Teepi tatakü ne iyinisi niiye cabu me seea ca, piba sinäme jebenisi egä teepi singi poto cangka bine äinetname cuta poo me niinäce

gaabe ca. ³¹ Yepä, Paulo jejemige cubu babo biname Juliyo piiyepu teeme cubu biname bine egä, “Poo cabu kaakesea biname cina liba poo cabu lica yaacrajuge, weene äblicäco doru ne oomlana ireclota cama.” ³² Cubu biname cina peei name pi tatakü oomlana seea bine jeclanemisi, siige tatakü ne ire ta jecitisi eewaname.

³³ Bimu äpula mameta liba, Paulo giri jicranemige teebibine deedei äbitame. Tabe jejemige egä, “Weene page footin bimu wälu cama inajinige, piiyepu iyeta pui padare weene deedei cäco inajipi. ³⁴ Page cane weebibine jijeninine deedei äbitame. Weene deedei äbitineye ireclota cama lenajame. Yoo, weeme nuuja te niya lica jepänenige, weeme yepä edingäli te lica apesarenige.” ³⁵ Teeme mene ingwe ca, Paulo buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecäriige iyeta biname bime opo gaabe, peei deedei piba itremaltige, erwige. ³⁶ Peema cita ca iyeta biname cina ngenecu kokre äbitininisi, piba deedei erwäjisi. ³⁷ Yoo, cine iyeta lui neeneni hanred sebenti siks biname ge pui babo poo cabu. ³⁸ Iyeta biname liba erwäjisi ibibi ge, teepi piba wiiti kuu bine malu me yisabemisi poo ne plowa wawename.

Babo Uule te Poo ne Iplegicige

³⁹ Bimu liba tädige, poo cabu kaakesea biname cina peei doru ne lica opo ewatnisi, yepä teepi miiji poo lenaja puupu ne jepänisi, niye te luma labacituge cube cabu me, cuta piiyepu koriyo puga ge. Teepi mene jitransisi poo ne acaname koriyo cabu me, liba ibibi ge peei ne wawename.

⁴⁰ Teepi peei name pi cangka seea bine jeclanemisi, cangka bine ebmalemisi niie bora je. Pui yepä padare cabu nuuja cina pui seea bine jiiitnemisi lui cina waapo joomlisi. Teepi piba niinäce gaabe äwä ne jecitisi, inge naace popi buuwe te poo ne niinäce gaabe me ecanige, siige cine doro me abyemärinago. ⁴¹ Yepä, poo te koriyo doro cabu me atecwamtige, ityecnige. Siige, poo niinäce gaabe te koriyo cabu lipu batecwamtige, teepi äblicäco poo ne älädna. Poo waapo ne kokre uule kuu cina luma jidnanisi, iyeta iplegicisi poo ne, siige.

⁴² Yoo, cubu biname cina mene jitransisi iyeta krokeciie mete biname bine aglecame, inge naace popi teepi singi lica teepi atwangetna doro oomlaname, puma cita ca uucratname. ⁴³ Yepä, cubu babo biname Juliyo tabe singi lica ge Paulo ne budre me aglime. Tabe peei name pi teebibine jiiibemige peei ne wawename. Tabe mene jiiicemige egä, “Laatibi atwangetna umle gemi, weene niinäce uupletnärineye doro me atwangetname. ⁴⁴ Iyeta nuuja weene teebibine ingwe icwemeye. Weene ime icranemeye uli cabu, coo potoo poo cabu ca agabeceji uli bine joomläjcemeye!” Yoo, cine iyeta pepu naclige, siige doro ne cängena joomlisi.

28

Malta Curä cabu je

¹ Cine liba cängenarage doro me atyarinago, cine umle äbitinago egä curä ngii lui Malta ge. ² Pui curä biname cina cibibine biname me niweninisi. Teepi muye ne yuungisi, piba cibibine pui

gome me ala nisoglicninisi, inge ngupe te gije tabacitige atramame piyepu gäbu ge. ³ Paulo uli pargi bine ime cabu ewademige, siige muye cabu liba icranemige, niiya cobyame te piba tasatige nuunu name pi. Siige, cobyame te Paulo me ime ne bii jetäyige. ⁴ Curä biname cina liba cobyame ne jepänisi Paulo me ime cabu je, teepi teemeteme ajananinisi egä, “Ai biname pama ni-yarage agliagli biname gyene, siige Daremu te singi lica tabe ireclota cama lenajame. Ngänu gyene tabe malu ca uucrana, budre pa jääpänege.” ⁵ Yepä, Paulo cobyame ne ijarige, muye cabu eceratige. Tabe pita ne lica jesicnantige. ⁶ Curä biname cina liga teebine ire jetwisi teeme ime ädrime coo tabe budre tama atramame, teepi liga lecaleca padare ire jetwanisi, nuuja gwidape ne lica jepänisi teeme bau äpletnutame. Teepi piba ngenecu atamongäjininisi, jiiicisi egä, “Taba pama uuje biname gyene.”

⁷ Puga ge yepä biname me calwacupi gawe, lui cudecewe lica ge pui muye puupu cabu ca. Pui gawe yageyame, ngii Publiyo, tabe cuta peei curä biname bime mopeyame ge. Tabe cibibine niwacletnäjininige, cängena niwadininige teeme ceuwe cabu me. Cine ten cama ninajininige nesae bimu cama. ⁸ Yoo, Publiyo me babe ute puupu cabu jage. Tabe pita cama enajige, gebale piyepu ecni cama ge. Paulo abacitige teeme ute puupu cabu me, Acejiyame ne ewejanige, ime piba aacitige teeme papa cabu, siige teebine miiji me jenenige. ⁹ Peei te liba äbitige, iyeta pita biname pui curä cabu piba totninisi, siige Paulo teebibine miiji jenenemige. ¹⁰ Teepi nicärininisi bucurage owecu gwidape, cuta

piiyepu ingwe ca cine liba abyemäarinago, teepi ecetnäremisi nuuja poo cabu cine lui gwidape gaabegabe täápume singi ge.

Cine Malta Curä ca Naclige Rooma me

¹¹ Nesae mabye ingwe ca, cine nuuja babo poo gaabe abyemäarinago. Peei poo cuta Aleksandriya cewe cabu ca ge, lui te kokre buuwe padare ne jewagrijiige Malta curä cabu. Poo me ngii lui 'Uuje Päädepäde' ge. ¹² Cine malu cabu naclige, Surakusa cewe me atyarinago, puga ninajininige nesae bimu cama. ¹³ Puma cita ca cine cääri naclige, siige Regiyo cewe me atyarinago. Nuuja bimu uule buuwe te gije tabacitige äpwäjame, siige neeneni bimu ingwe ca cine atyarinago Puteoli matikolä cewe me. ¹⁴ Puga cine poto Yeesu ne ätrunga biname bine edäremisi. Teepi cibibine niwadininisi ten cama lenajame seben bimu cama. Cine piba doro ta abyemäarinago Rooma cewe me otnime. ¹⁵ Rooma ätrunga biname cina liba iteci-jemige cime poto cidi me, cine cama opopa ayime seclige neeneni cewe mameta me, cewe ngii Aapi Aletna Puupu piiyepu Nesae Ute Mete. Paulo liba pui ätrunga biname bine jepänemige, Acejiyame ne eso ecäriige binamewale täápume, siige ngenecu kokre me äbitige.

Babo Cewe Rooma je

¹⁶ Cine liba atyarinago Rooma cewe me, Rooma krokeciye mete ire atwi biname te jiicige egä Paulo miiji ge mara mete cabu lenajame, yepä cubu biname te teebine awamutame.

¹⁷ Rooma cewe cabu lui Israela modamoda biname cina icrajige, nesae bimu ingwe gaabe

ca Paulo teebibine ala tesoglecemige teeme bau abasecretname. Teepi liba abasecretnige, tabe jejemige teebibine egä, “Cäme binamewale, cane nuuja niiya ne lica ituge wawena mime biname täápume, piyepu nuuja niiya ne lica mime babewale bime mule poto cidi me, yepä teepi cebine noomlujisi, krokeciye mete cabu nacituji Yerusalema je, piba Rooma biname bime ime cabu nacituji. ¹⁸ Pui liba cebine nätemlepesi cäme ireclota poto cidi me, teepi singi cebine asatame, ingle peei ne jääpänepesi egä cane lica ituge nuuja niiya ne wawena lui täápume cebine budre me wawename. ¹⁹ Yepä, poto Israela biname cina singi lica ge cane papa asatame. Cane peei name pi mene jaajemepene egä cane singi ge Rooma Babo Mope Biname bau otnime tabe te cebine atraname. Yepä, cäme nuuja aitna mene lica gyene cäme Israela binamewale poto cidi me. ²⁰ Cane peei name pi weebibine ala bii tisoglicinine weebibine päpäname piyepu weene cama mene me. Yoo, ai ayana seea pisi nyene cäme ime cabu pui biname name pi Israela biname cina lui ne jewagrijenisi mibibine niiya cabu ca äsecerame.”

²¹ Siige, Israela biname cina teebine jejisi egä, “Cine nuuja peba ne Yuudea cabu ca lica ituge päpäna mäáme poto cidi me, piyepu cime nuuja biname lica itu tädepi puma cita ca idre mene cama coo aitna mene cama mäáme poto cidi me.

²² Yepä, cine singi gemi mäáme ngene atwana poto cidi me umle äbitame, ingle naace popi iyeta poto ta biname cina jääcelusi mäáme peei sigu ne.”

²³ Siige, teepi bimu ne ecitisi Paulo cama, piyepu pui bimu liba joomlige, piba bucurage bi-

name cina seclige Paulo luma enajige. Krokerage ca ngälu ciye tabe mene cängena jejananemige, teebibine ebiberäjemige mene Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge. Tabe singi teebibine ätrunga abiberäjame Yeesu poto cidi me, peei name pi mene jewabemige Moose me Cotre mene piyepu sasa mename biname bime oogäräneji mene cabu ca. ²⁴ Poto biname cina singi teeme mene acatame, yepä nuuja poto cina singi lica ätrungame. ²⁵ Teepi äblicäco yepä ngene atwana oomlana, siige gije abacitinisi Paulo ne abmalame, yepä niinäce gaabe teeme otni, Paulo cuta yepä mene jejemige egä, “Toraca gyene Aceji Seemo me mene weeme kaakesaare bime bau me, mename biname Isaya me tagepogogo cabu ca, ²⁶ tabe lui jiicuji egä:

‘Äte, ädi, ai biname bine jejemepi:

Weene itecijnuge cuta itecijnuge, yepä lica umle läbitininuye.

Weene ire lacitaninuye piyepu ire lacitaninuye, yepä weene lica jääpänuye.

²⁷ Ingle naace gyene ai biname bime ngene atwanena krokeciye gemi;

teepi tablame buduma gemi;

teepi irecu ätumuteji gemi.

Teepi apu liga lica cire läbitininejisi,

teepi piba irecu ca jääpänemusi,

tablame ca yäatecijanemuge,

piyepu ngene atwanena ca opo yaawatnusi,

siige cäme bau me tatatrongärininusi,

siige cane Acejiyame te teebibine miiji me jaawenemune.’ ”

²⁸ Siige, Paulo piba jejemige egä, “Page weene miiji gemi umle äbitame egä Acejiyame me Miiji Mene biname bine niya mule cabu ca äsecrera poto cidi me, peei ne ituge ätyepa gawe maramara biname bime bau me, piyepu teepi singi gemi äteciyame.”

²⁹ Paulo peei mene jejemige, piba Israela biname cina teebine sebmalisi, yepä gaabe cabu ta teemeteme jicelisi.

³⁰ Yoo, neeneni kämäge ngalebora Paulo puga Rooma cewe cabu je enajige, rarekaake yääcäremuge teeme lenaja mete täöpume. Tabe iyeta biname bine jaawablemuge lui cina teeme bau me saacluge. ³¹ Tabe mene jaajanemuge Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge; tabe cuta piyepu biname bine yaabiberäjemuge Yageyame Yeesu Keriso poto cidi me. Tabe wälu cäco mene jaajanemuge iyeta biname bine. Nuuja te lica teebine jüibige.

Siige, ai peba me mene ngälu agesa.

Ireclota Mene
The New Testament in the Bine Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bine long Niugini

Copyright © 1993 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Bine

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0b7e6c06-9d83-54ea-bc99-bd2fbd2dfe4